

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
KAHRAMANMARAŞ VALİLİĞİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜĞÜ**

KAHRAMANMARAŞ İLİ 2023 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

**HAZIRLAYAN:
KAHRAMANMARAŞ ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜĞÜ**

KAHRAMANMARAŞ - 2024

İÇİNDEKİLER

Sayfa

GİRİŞ	10
A. HAVA	13
A.1. HAVA KALİTESİ	13
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN KİRLİTİCİLER	18
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR	21
A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları	21
A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI	21
A.5. ÇEVRESEL GÜRÜLTÜ	26
A.6. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR	28
A.7. ULAŞIM VE HAREKETLİLİK	30
A.8 SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	31
B. SU VE SU KAYNAKLARI	33
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ	33
B.1.1. Yüzeysel Sular	33
B.1.1.1. Akarsular	33
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar	33
B.1.2. Yeraltı Suları	34
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	37
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ	38
B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU	38
B.3.1. Noktasal kaynaklar	38
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar	38
B.3.1.2. Evsel Kaynaklar	44
B.3.2. Yayılı Kaynaklar	45
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar	45
B.3.2.2. Diğer	45
B.4. DENİZLER	45
B.5. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ	45
B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu	45
B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	45
B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	46
B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	47
B.5.2. Sulama.....	59
B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	60
B.5.2.2. Damla, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	61
B.5.3. Endüstriyel Su Temini	61
B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	61
B.5.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı	62
B.6. ÇEVRESEL ALTYAPI	62
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri.....	62
B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri	64
B.6.3. Düzenli Depolama Tesislerinde Oluşan Sızıntı Sularının Yönetimi	65
B.6.4. Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanılması veya Bertarafı	65
B.7. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ.....	65
B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar.....	65
B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi	66
B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar	66
B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği	66
B.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	67

C. ATIK	68
C.1. BELEDİYE ATIKLARI	68
C.2. HAFRİYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI	70
C.3. SIFIR ATIK YÖNETİMİ	70
C.3.1. Eğitimler	70
C.3.2. Atık Getirme Merkezleri	71
C.3.3. Sıfır Atık Belgesi Alan ve Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı	71
C.4. AMBALAJ ATIKLARI	73
C.5. TEHLİKELİ ATIKLAR	74
C.6. ATIK YAĞLAR	76
C.7. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER	76
C.8. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR	77
C.9. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER	77
C.10. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR	78
C.11. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ ARAÇLAR	79
C.12. TEHLİKESİZ ATIKLAR	80
C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları	81
C.12.2 KÖMÜRLE ÇALIŞAN TERMİK SANTRALLER VE KÜL	81
C.12.3 Atıksu Arıtma Çamurları	82
C.13. TIBBİ ATIKLAR	82
C.14. MADEN ATIKLARI	83
C.15. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	83
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI	85
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR	85
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	85
D. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ ÇALIŞMALARI	86
D.1. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ (PGD)	86
D.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	86
E. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK	87
E.1. FLORA	87
E.2. FAUNA	99
E.3. ORMANLAR, MİLLİ PARKLAR VE TABİAT PARKLARI	105
E.3.1. Ormanlar	105
E.3.2. Milli Parklar	107
E.3.3. Tabiat Parkları	108
E.4. ÇAYIR VE MERA	116
E.5. SULAK ALANLAR	117
E.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI	117
E.6.1. Tabiat Anıtları	117
E.6.2. Tabiatı Koruma Alanları	117
E.6.3. Anıt Ağaçlar	118
E.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri	119
E.6.5. Doğal Sit Alanları	119
E.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	124
F. ARAZİ KULLANIMI	125
F.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ	125
F.2. MEKÂNSAL PLANLAMA	126
F.2.1. Çevre Düzeni Planı	126
F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	136

G. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	137
G.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ İŞLEMLERİ	137
G.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	139
G.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	139
H. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI.....	140
H.1. ÇEVRE DENETİMLERİ	140
H.2. ŞİKÂyetLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	141
H.3. İDARİ YAPTIRIMLAR.....	141
H.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI.....	142
H.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	142
I. ÇEVRE EĞİTİMLERİ	143

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge A.1 – Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limit değerleri ve uyarı eşikleri	16
Çizelge A.2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları.....	17
Çizelge A.3 - Ulusal hava kalitesi indeksi.....	17
Çizelge A.4 –2023 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri	18
Çizelge A.5 – 2023 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları.....	21
Çizelge A.6 - 2023 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler	22
Çizelge A.7 - 2023 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aşdığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	24
Çizelge A.8-Azaltım Önlemleri ve Tasarruf Miktarları	30
Çizelge A.9- 2023 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı.....	30
Çizelge A.10– Tamamlanan Bisiklet Yolları	30
Çizelge A.11– Tamamlanan Yeşil Yürüyüş Yolları.....	30
Çizelge A.12– Tamamlanan Çevre Dostu Sokak	31
Çizelge B.13 –Kahramanmaraş İlinin akarsuları.....	33
Çizelge B.14 - Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar	33
Çizelge B.15 – Yeraltı suyu potansiyeli	34
Çizelge B.16 – Sulama Kooperatifleri.....	35
Çizelge B.17 – Kaynak Suları	35
Çizelge B.18 – Atıksu Arıtma Tesisleri	38
Çizelge B.19 –Evsel Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu	45
Çizelge B.20 – Belediye İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi için Kaynaklara göre çekilen su miktarı .	46
Çizelge B.21 – Tarım Arazilerinin Varlığı ve Türü	60
Çizelge B.22 – Hidroelektrik Santralleri ve Kurulu Güç Bakımından Kapasiteleri.....	61
Çizelge B.23 – 2023 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu.....	64
Çizelge B.24 – 2023 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu	64
Çizelge B.25 – 2023 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı.....	65
Çizelge B.26 – 2022-2023 yılı yeniden kullanılan veya bertaraf edilen arıtılmış atıksu durumu	65
Çizelge B.27 – 2023 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler	66
Çizelge B.28 – 2023 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları	66
Çizelge B.29 - 2023 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)	66
Çizelge B.30 - 2023 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları.....	67
Çizelge C.31 -2023 Yılı Katı Atık Depolama Sahasına Gelen Karışık Belediye Atıklarının Karakterizasyonu (Madde Grupları Analizi).....	69
Çizelge C.32 - 2023 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri.....	69
Çizelge C.33 – 2023 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi.....	70
Çizelge C.34 – 2023 yılı itibariyle sıfır atık sistemini kuran ve belediye geneli temel seviye sıfır atık belgesini alan belediye sayısı	71

Çizelge C.35 – 2023 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan (faaliyet bildiren) ve temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina yerleşkelerin sayısı.....	72
Çizelge C.36 - 2021 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları	73
Çizelge C.37 - Kayıtlı ekonomik işletme sayısı	73
Çizelge C.38 - 2023 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı.....	74
Çizelge C.39 - 2023 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	74
Çizelge C.40 - 2023 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları*	75
Çizelge C.41 – 2023 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları.....	76
Çizelge C.42 – Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*.....	76
Çizelge C.43 – 2021 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler	77
Çizelge C.44 – 2023 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler	77
Çizelge C.45 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (ton/yıl).....	77
Çizelge C.46 – 2022 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar	79
Çizelge C.47 – 2023 yılı teslim alınan ÖTA sayısı	79
Çizelge C.48 – 2023 yılı tehlikesiz atıkların miktarı ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri	80
Çizelge C.49 –2023 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi.....	81
Çizelge C.50- Kahramanmaraş ili Afşin ilçesinde bulunan Afşin-Elbistan A ve B Termik Santralına ait kullanılan kömür, oluşan cüruf, uçucu kül, alçı taşı ve atıksu arıtma tesisi dip çamuru (uçucu kül-su karışımının ayrıştırılması sonucu oluşan dip çamuru) miktarı	81
Çizelge C.51 – 2023 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı	83
Çizelge C.52 - Yıllara göre tıbbi atık miktarı.....	83
Çizelge C.53 – 2023 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı	83
Çizelge Ç.54 –2023 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı	85
Çizelge Ç.55 – 2023 yılında BEKRA denetimi yapılan kuruluş sayısı.....	85
Çizelge 56–2023 yılında Katı Yakıtlara Ait Piyasa Gözetimi ve Denetimi	86
Çizelge E.57 – Tabiat Anıtları.....	117
Çizelge E.58 – Tabiat Koruma Alanları	117
Çizelge E.59 – Anıt Ağaçlar Listesi	118
Çizelge E.60 – Doğal Sit Alanları Listesi	119
Çizelge F.61 – Arazi kullanım sınıflandırması.....	125
Çizelge G.62 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2023 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı*	137
Çizelge G.63 –ÇŞİDİM tarafından 2014-2023 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı.....	138
Çizelge G.64 – 2014-2023 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı	139
Çizelge G.65 – 2023 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları.....	139
Çizelge H.66 - 2023 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı.....	140
Çizelge H.67 – 2023 yılında ÇŞİDİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları	141
Çizelge H.68 – 2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı	141

GRAFİKLER DİZİNİ

Sayfa

Grafik A.1-2023 yılında Dulkadiroğlu istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*... 22	22
Grafik A.2-2023 yılında Elbistan istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği* 22	22
Grafik A.3- 2023 yılında Kent Meydanı istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği* 23	23
Grafik A.4-2023 yılında Onikişubat istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği* 23	23
Grafik A.5-2023 yılında Dulkadiroğlu istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği* 23	23
Grafik A.6-2023 yılında Elbistan istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği* 24	24
Grafik A.7-2023 yılında Onikişubat istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği* 24	24
Grafik A.8 – 2023 yılında gürültü konusunda yapılan Şikayetlerin dağılımı 27	27
Grafik A.9 – Kent Kapsamlara Dağılımı..... 28	28
Grafik A.10 -Kahramanmaraş İli Kent Sera Gazı Envanteri Dağılımı 2016..... 29	29
Grafik B.11 -Kahramanmaraş İli Yıllara Göre Yerlatı Su Seviyesi Değişimi 37	37
Grafik B.12 -Kahramanmaraş İli Belediye İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi için Kaynaklara göre çekilen su miktarı 46	46
Grafik B.13 – Yıllar bazında kanalizasyon Şebekesi tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı 63	63
Grafik B.14 – Yıllar bazında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı..... 63	63
Grafik C.15 - 2023 yılı itibariyle katı atık karakterizasyonu..... 68	68
Grafik C.16 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı..... 71	71
Grafik C.17 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen il genelindeki bina ve yerleşkelerin sayısı ... 72	72
Grafik C.18 – Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı..... 73	73
Grafik C.19 – Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı..... 74	74
Grafik C.20 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi* 74	74
Grafik C.21 – Yıllar itibariyle Kahramanmaraş ilinde atık madeni yağ miktarları & 76	76
Grafik C.22 – Yıllar itibariyle toplam TL miktarları (ton/yıl)..... 78	78
Grafik C.23 - Yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya miktarları (ton) 79	79
Grafik C.24 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikesiz atık yönetimi 80	80
Grafik F.25 – Arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması 125	125
Grafik G.26 – 2023 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı 137	137
Grafik G.27 – 2023 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı 138	138
Grafik G.28 – ÇŞİDİM tarafından 2014-2023 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı..... 138	138
Grafik G.29 – 2023 yılında verilen evre İzin/ evre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı..... 139	139
Grafik H.30 – ÇŞİDİM tarafından 2023 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani evre denetimlerinin dağılımı..... 140	140
Grafik H.31 – 2023 yılında ÇŞİDİM gelen Şikayetlerin konulara göre dağılımı 141	141
Grafik H.32 – 2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı..... 142	142
Grafik H.33 - 2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı..... 142	142

HARİTALAR DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Harita A.1-HEY Portalı Ulusal PM Emisyonları Dağılım Haritası; (ton/yıl)	14
Harita A.2- NEFES Yazılımı Kahramanmaraş İli Onikişubat İlçesi Görseli	15
Harita A.3 – Kahramanmaraş ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri	21
Harita F.4 – Kahramanmaraş ilinin Çevre Düzeni Planı L36 Paftası.....	126
Harita F.5 – Kahramanmaraş ilinin Çevre Düzeni Planı L37 Paftası.....	127
Harita F.6 – Kahramanmaraş ilinin Çevre Düzeni Planı L38 Paftası.....	128
Harita F.7 – Kahramanmaraş ilinin Çevre Düzeni Planı L39 Paftası.....	129
Harita F.8 – Kahramanmaraş ilinin Çevre Düzeni Planı M36 Paftası.....	130
Harita F.9 – Kahramanmaraş ilinin Çevre Düzeni Planı M37 Paftası.....	131
Harita F.10 – Kahramanmaraş ilinin Çevre Düzeni Planı M38 Paftası.....	132
Harita F.11 – Kahramanmaraş ilinin Çevre Düzeni Planı N37 Paftası	133
Harita F.12 – Kahramanmaraş ilinin Çevre Düzeni Planı N38 Paftası	134

RESİMLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Resim E.1 – Üngüt Çınarı	119
Resim E.2 – Bağlama Gölü	120
Resim E.3 – Kumaşır Gölü.....	122
Resim E.4 – Yeşilgöz	123
Resim F.5 – Çevre Düzen Planı Paftalarına ait Lejand	135

GİRİŞ

2022 yılı itibarı ile il nüfusu 1.177.436 kişi olup, İlde, merkez dâhil 11 ilçe, 12 belediye mevcuttur. İlçelerimiz, Onikişubat, Dulkadiroğlu, Afşin, Andırın, Çağlayancerit, Ekinözü, Elbistan, Göksun, Nurhak, Pazarcık ve Türkoğlu'dur.

Kahramanmaraş'ın bilinen tarihi Anadolu'da ilk siyasi birliği kuran Hititlere kadar dayanır. Hititler devrinde buraya Marxasi dendiği çevrede bulunan bu döneme ait birçok tarihi eser ve yazılardan anlaşılmaktadır. Daha sonra Romalılar ve Bizanslılar tarafından işgal olunan şehir, bu dönemde de Germanika ismiyle anılmaya başlanılmış ve Hz. Ömer zamanında da Müslümanlar tarafından feth olunmuştur. Bölgede uzun yıllar boyunca Emeviler, Abbasiler, Selçuklular ve Memlûklular hüküm sürmüştür. İslam hâkimiyetinin Suriye'den Anadolu'ya yayıldığı sırada, Maraş'ın Arap-Bizans nüfuz alanları arasında sınır bölgesi olması dolayısıyla Rumlarca sık sık yakılıp, tahrip edildiği görülmektedir. Yavuz Sultan Selim, Maraş'ı 1514 Çaldıran Savaşından sonra Osmanlı Devleti topraklarına katarak, burada merkezi Maraş olmak üzere Malatya, Antep, Karsulkadiriye ve Sumaysat Sancaklarının bağlandığı Dulkadiriye eyaletini kurmuştur. Şehir 1866 yılında da sancak olarak Halep Valiliğine bağlanmıştır.

Mondros Mütarekesinden sonra 22 Şubat 1919 'da İngilizlerin, Suriye İtilafnamesi gereği 29 Ekim 1919 'da da Fransızların işgaline uğrayan şehir, 12 Şubat 1920 tarihinde hürriyetine kavuşmuştur. 31 Ekim 1919 günü Uzunoluk Hamamından çıkan kadınların peçesine el uzatan Fransız üniforması giymiş Ermeni askerine karşı ilk kurşunu sıkan Sütçü İmam, kurtuluş mücadelesinin önderi olmuştur. 28 Kasım 1919 Cuma günü kalesinde bayrağının dalgalanmadığını gören halk, Ulucamii İmam Hatibi Rıdvan Hoca'nın "Bayrağın dalgalanmadığı yer hür değildir, hür olmayana da cuma namazı farz değildir" sözü üzerine Türk Bayrağını göndere çekerek ilk toplu hareketi başlatmıştır. Gittikçe artan Ermeni mezalimine dayanamayan Maraş halkı 21 Ocak 1920'de başlayan ve 11 Şubat 1920'ye kadar 22 gün süren kurtuluş mücadelesi sonunda kendi şehrini kurtarma şerefine erişmiştir. Türk Kurtuluş Mücadelesinin önderi olan Maraş bu önder hareket nedeniyle 5 Nisan 1925 tarihinde dünyada ilk olarak tek kırmızı şeritli İstiklal Madalyası ile taltif edilmiş ve yine 7 Şubat 1973 gün ve 1657 Sayılı Kanunla ismi Kahramanmaraş olarak değiştirilmek suretiyle onurlandırılmıştır.

İl merkezinde ve nispeten gelişmiş olan Afşin ve Elbistan ilçelerinde sanayileşmenin ve dışa açılmanın getirdiği bir toplumsal değişim süreci yaşanmaktadır. Bu merkezlerde gelir düzeyindeki yükselmeye paralel olarak yaşam şekli de değişmeye başlamıştır.

Sanayileşmede yaşanan hızlı gelişme sevindirici boyuttadır. Sanayileşme, kırsal alandan kopup gelecek nüfusu, istihdam edecek sektör olması bakımından önemini bir kat daha artırmaktadır. Kahramanmaraş ilinin ekonomik yapısı genel haliyle 1950'li yıllarda tarıma dayalı bulunmaktaydı. Coğrafi durumu, arazi

yapısı ve tarihi seyri içerisinde değerlendirildiğinde halkın gelir kaynağını tarım ve el sanatları oluşturmaktaydı. Bu el sanatlarından oymacılık, bakırcılık ve kuyumculuk halen devam etmektedir.

Özellikle 1968 yılında İl'in Kalkınmada Öncelikli İller kapsamına alınması ile sanayileşmenin yapısında bir değişim görülmüş, mevcut küçük çaplı sanayi kuruluşlarından farklı olarak büyük çaplı pamuklu dokuma sanayi, iplik fabrikaları, süt ürünleri, dondurma, zeytin ve ayçiçeği yağı fabrikaları kurulmuştur.

Türkiye'de piyasa ekonomisinin yeni yeni benimsenmeye başlanmasıyla 1980'li yılların başından itibaren Kahramanmaraş, büyük bir iktisadi adım atarak sanayileşme ve çağdaş ticaret sürecine girmiştir. Böylece yıllarca gerçekleştirilemeyen büyüme ve değişme için alt yapı oluşturulmuş, bundan sonrası için geriye sadece sanayi tesislerini kurup işletmek kalmıştır. Devlet teşviklerini doğru kullanarak bu fırsatı iyi değerlendiren Kahramanmaraşlı girişimciler şehrin bugün sahip olduğu sağlam ekonomik yapının kurulmasında büyük rol oynamışlardır.

İlimizin iç ve dış ticaretinin başlıca konusunu tarım ürünleri ile tarıma dayalı sanayi ürünleri oluşturmaktadır. İlimizde toptan üretimi ve ticareti yapılan tarım ürünlerinden başta buğday, arpa, mısır ve çavdar, sanayi bitkilerinden; pamuk, şekerpancarı, ayçiçeği, kırmızıbiber, baklagillerden ise; nohut, fasulye ve mercimektir.

Sanayi ürünlerinden ilde üretimi yapılan başta dokuma ve giyim sektörü mamulleri olan iplik, örgü, kumaş ve hazır giyim üretimi ve ticareti yapılmaktadır. Metal sanayinde özellikle İl Merkezinde çelik mutfak eşyası imali ve ticareti göz doldurmaktadır.

06.02.2023 tarihinde 11 ili etkileyen 7.7 ve 7.6 büyüklüğünde yaşanan Kahramanmaraş merkezli depremlerden İlimiz derinden etkilenmiş olup ekonomik ve sosyal anlamda ciddi hasarlar almıştır. "Asrın Felaketi" olarak adlandırılan afetin etkilerini minimum düzeye indirmek için başta Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüz olmak üzere tüm kamu kurumları seferber olmuştur. Barınma ihtiyacının giderilmesi amacıyla Toplu Konut, Yerde Dönüşüm gibi projeler ile yapım faaliyetlerinin yoğunlaşmasının yanı sıra yıkım ve enkaz kaldırma faaliyetleri esnasında çevresel etkiler açısından ortaya çıkabilecek olumsuzlukların önüne geçebilmek adına da yoğun mesai harcanmıştır.

Kahramanmaraş ilinin önemli yerleri: Kahramanmaraş Kalesi, Ulu Camii, Taş Medrese, Ceyhan Köprüsü, Afşin Ashabülkehf, Güvercinlik Su Mağarası, Savruk Mağarası, Döngel Mağaraları, Ali Kayası, Süleymanlı / Kanlı Köprü, Çukurhisar Kaya Mezarları, Zeytin Ilıcası, Ekinözü (Cela) İçmeleri, Yavşan Yaylası, Başkonuş Yaylası, Meryemçil Yaylası, Yeşilgöz' dür.

İlin Coğrafi Durumu

Kahramanmaraş ili 14.346 km²'lik yüzölçümü ile Türkiye'nin 11. büyük vilâyeti durumundadır. 37-38 kuzey paralelleri ile 36-37 doğu meridyenleri arasında yer alır. Merkez ilçe deniz seviyesinden 568 m. Yükseklikte olup, ilin kuzey kesimleri oldukça dağlıktır. Yeryüzü şekilleri genellikle Güneydoğu

Torosların uzantıları olan dağlarla bunlar arasında kalan çöküntü alanlarından oluşmaktadır. Arazi yüksekliği 350 metreden 3000 metreye kadar çıkan ilimizde geniş ovalar vardır. Bunlar; Gâvur, Maraş, Göksun, Aşağı Göksun, Afşin, Elbistan, Andırın, Mizmilli, Narlı ve İnekli Ovalarıdır. İlimizin belli başlı dağları ise; Nurhak, Binboğa, Engizek, Uludaz ve Ahırdağıdır. Ceyhan Nehri ve Aksu Erkenez, Göksu, Göksun, Hurman, Söğütlü Çayları, Fırın, Körsulu, Tekir Dereleri ile Andırın ve Keşiş Suyu ilimizin başlıca akarsularıdır. Toprakların %59,7'sini dağlar, %24'ünü platolar ve %16,3'ünü de ovalar teşkil eder.

Çevre Birimleri Yapılanması

ÇED ve Çevre İzinleri Şube Müdürlüğü:

1 Şube Müdürü, 7 Çevre Mühendisi, 1 Kimya Mühendisi, olmak üzere 9 Personelden bulunmaktadır.

Çevre Yönetimi ve Denetim Şube Müdürlüğü:

1 Şube Müdürü, 6 Çevre Mühendisi, 2 Tekniker, olmak üzere 9 Personel bulunmaktadır.

Tabiat Varlıklarını Koruma Şube Müdürlüğü:

1 Şube Müdürü, 1 Şehir Plancısı, 1 Tarım Teknikeri olmak üzere 3 personel bulunmaktadır.

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirletici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd, 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır.

Ülkemizde dış ortam hava kalitesine ilişkin parametrelerin yönetimi Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, 2023 yılı itibarıyla geçerli olan hava kalitesi limit değerlerine ilişkin bilgi Çizelge A.1’te verilmektedir.

Hava kalitesi limit değerlerinin sağlanması amacıyla hava kalitesi yönetiminin bileşenleri; emisyon envanteri, hava kalitesi modelleme ve hava kalitesi ölçümleri olarak çalışılmaktadır. Son yıllarda gelişen bilgi teknolojileri hava yönetimi alanında kullanılmaya başlanmış web tabanlı coğrafi bilgi teknolojilerini kullanan” Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı” Bakanlığımız sunucularında devreye alınmıştır. Bu portalda tüm kirletici kaynakların coğrafi lokasyonları ve bilgileri kayıt altına alınmakta ve hava kirliliğine katkıları ortaya konulmaktadır. Meteorolojik/topoğrafik etmenler ve sınır ötesi kirlilik taşınımı, şehirlerimizin kirliliğe katkıları bütüncül olarak değerlendirilmekte ve hava kalitesi haritaları hazırlanmaktadır. HEY Portalı aracılığıyla hava kalitesini iyileştirmek üzere Bakanlığımız önderliğinde yerel politikalar geliştirilmektedir.

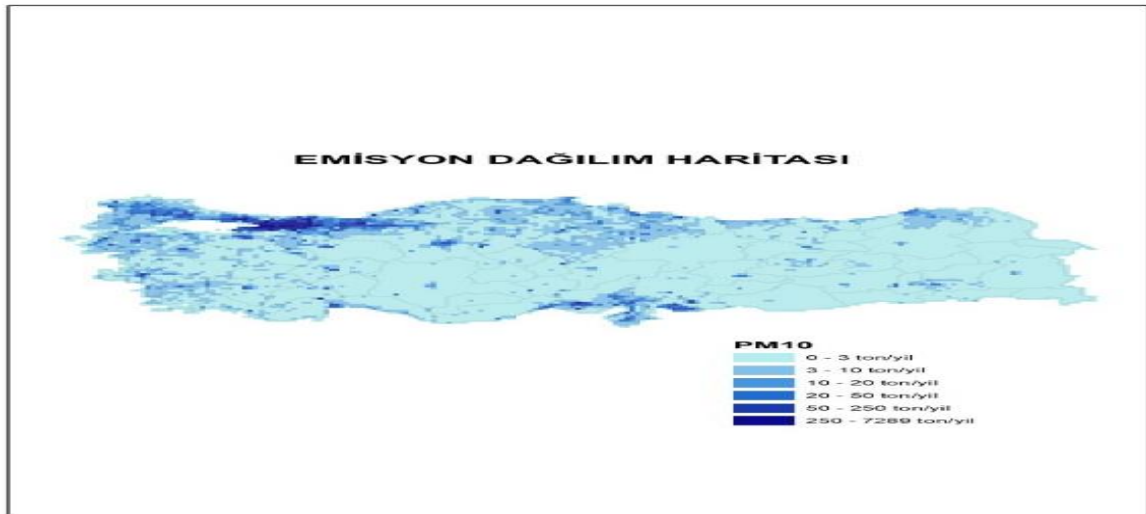
Ancak farklı kirleticilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirleticilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesi için iyi, orta, kötü, tehlikeli vb şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği sorunları ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd, 2003a). Bir bölgedeki kirletici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd, 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirletici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

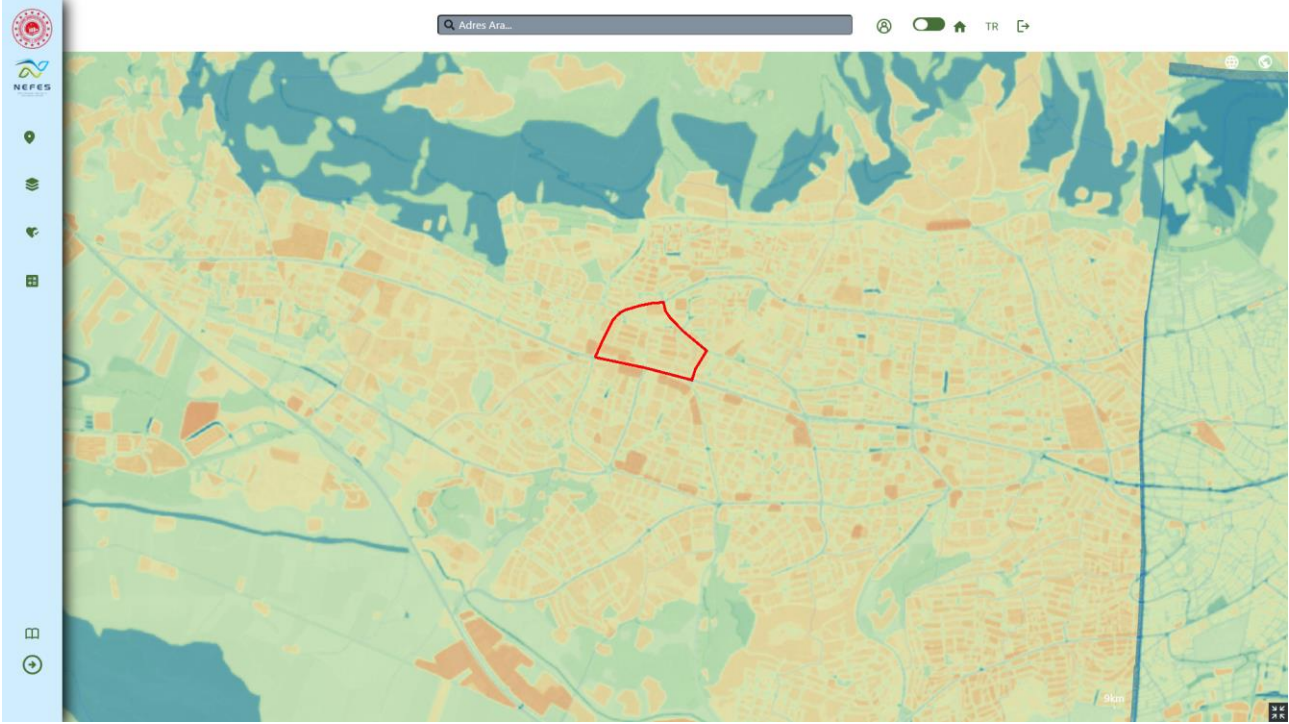
Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uygun olarak oluşturulmuştur. 5 temel kirletici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Hava kalitesi yönetimine esas değerlendirme ve politika üretme amaçlı çalışmalar için sadece ölçüm sonuçları yeterli olmamaktadır. Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde hava kalitesi modelleme araçları ile ulusal ölçekli bütüncül değerlendirmeye altlık oluşturacak hava kalitesi haritaları elde edilmektedir. HEY Portalı aracılığıyla hava yönetimi alanında bilgi işlem teknolojilerinin etkin olarak kullanımıyla, vatandaşlarımızın soludukları ve yarın soluyacakları hava kalitesi hakkında yüksek çözünürlüklü harita bilgisi edinebilmeleri amaçlanmaktadır.

Harita A.1-HEY Portalı Ulusal PM Emisyonları Dağılım Haritası; (ton/yıl)

Hava kalitesi yönetimi bileşeni olan modelleme çalışmaları Bakanlığımızca hem ulusal/bölgesel /yerel ölçekte yürütülmekte; hem de geliştirilen yerli ve milli NEFES yazılımıyla sokak seviyesinde hava kalitesi değerlerinin 3 Boyutlu ortamda tespit edilmesi için kullanılmaktadır.

Harita A.2- NEFES Yazılımı Kahramanmaraş İli Onikişubat İlçesi Görşeli

Bakanlığımızca, 5 metreye kadar kısa mesafeleri dahi modelleyebilen 3 boyutlu NEFES yazılımıyla hava kirliliğine neden olan noktalar ve kirlilik kaynağı tespit edilebilmektedir. Geliştirilen yerli ve milli yazılım NEFES ile stratejik hava kalitesi haritaları, 3 boyutlu bina modeli, kent atlası, topoğrafya, trafik yoğunluğu, kavşaklar, binaların yakıt tipi gibi çok sayıda etmen ele alınarak 3 boyutlu ortamda hava kalitesi değerleri halihazırda 37 ilimiz için ortaya konulmaktadır. Şehirlerimizde politikalar için uygulama sürecinin bu yöntemle etkinleştirilmesi planlanmış olup, kalan 44 il için çalışmalar sürdürülmektedir.

NEFES yazılımıyla evsel ısınma, sanayi, kara, deniz, hava ve demiryolu ulaşımına bağlı hava kirliliği kaynak noktaları tespit edilip, kaynağa özgü önlemler geliştirilebilmektedir.

Hava kalitesi tahminlerinin Bakanlık kaynakları ve altyapısıyla gerçekleştirilmesine 2021 yılı itibarıyla başlanmış olup, çalışmaların 81 ilimizde yaygınlaştırılması planlanmaktadır. Bu amaçla hava yönetimine esas faaliyette olan Operasyonel Merkez günlük olarak teknik işlemleri sürdürmektedir.

Çizelge A.1 – Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limit değerleri ve uyarı eşikleri

KİRLETİCİ	ORTALAMA SÜRE	LİMİT DEĞER	UYARI EŞİĞİ
		($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	350	500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² 'de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	125	
	yıllık ve kış dönemi (Ekosistemin korunması) -insan sağlığının korunması için-	20	
NO ₂	aatlik-insan sağlığının korunması için- (2024 yılı itibarıyla hedeflenen sınır değer mevcuttur)	220	400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² 'de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-(2024 yılı itibarıyla hedeflenen sınır değer mevcuttur)	40	
NO _x	yıllık -vejetasyonun korunması için-	30	----
PM ₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	50	----
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	40	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	0,5	----
Benzen	yıllık -insan sağlığının korunması için-	5	----
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama (mg/m^3)-insan sağlığının korunması için-	10	----

Çizelge A.2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Çizelge A.3 - Ulusal hava kalitesi indeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..	..hava kalitesi koşulları..	..bu renkler ile sembolize edilir..	..ve renkler bu anlama gelir.
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi iyi seviyededir.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun olup, hava kirliliğine hassas gruplar orta düzeyde etkilenebilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel halkın etkilenmesi beklenmemektedir.
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Hassas gruplar ciddi sağlık sorunları yaşayabilir. Genel halkın bazı sağlık etkileri yaşamaması muhtemeldir.
201 - 300	Kötü	Mor	Nüfusun tamamının hava kirliliğinden etkilenme olasılığı yüksek olup, hassas gruplar açık hava etkinliklerini kısıtlamalıdır.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Herkes, ciddi sağlık etkileri yaşayabilir. Açık hava etkinliklerinden kaçınılmalıdır.

Çizelge A.4 –2023 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri (SİM, 2024)

SEKTÖR	TESİS SAYISI	BACA SAYISI
Ağaç İşleme	-	-
Atık Yakma	-	-
Cam	-	-
Çimento	2	3
Enerji	3	9
Gıda		
Gübre		
Kağıt	2	2
Kireç Üretimi	1	4
Kireç	-	-
Lastik	-	-
Maden	-	-
Metalurji	-	-
Otomotiv	-	-
Rafineri	-	-
Şeker	1	1
Tekstil	1	1
Jeotermal Enerji (JES)	-	-
TOPLAM	10	20

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Kirleticiler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO₂), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO₂ ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO₂), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO₂' nin ozon veya radikallerle (OH veya HO₂ gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO₂ kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO₂ derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO₂ derişimine uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM₁₀), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM₁₀ -10 µm'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 µm'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM₁₀ için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM₁₀ solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkaçıcı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM₁₀'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM₁₀ maruziyetine karşı hassastır. PM₁₀ yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler %100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerlere ulaşılmasının bir sebebi de enverziyon durumudur. CO'in global arka

plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

Enverziyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'in ana kaynağı trafik ve trafikteki sıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hucrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yuksek seviyelerdeki CO'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon retimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli nc bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz lkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xylen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

Çizelge A.5 – 2023 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları
(Armadaş Arsan Maraş Doğalgaz Dağıtım A.Ş., 2024)

		Katı Yakıt			Doğalgaz		Fuel Oil	
		Kullanım Yeri	Cinsi	Tüketim Miktarı (ton)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (sm ³)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (kg)
Sanayi	Resmi Daire	-	-	-		16.553.046,29	-	-
	Ticarethane	-	-	-		13.708.837,09	-	-
	Üretim ve İmalathane	-	-	-		79.897.451,16	-	-
		Tüketim Miktarı (ton)			Tüketim Miktarı (sm ³)		Tüketim Miktarı (m ³)	
Konut	Konut (Isınma)	-			145.642.587,77		-	

Not: Katı Yakıt ve Fuel Oil bazında güncel verilere ulaşılamamıştır.

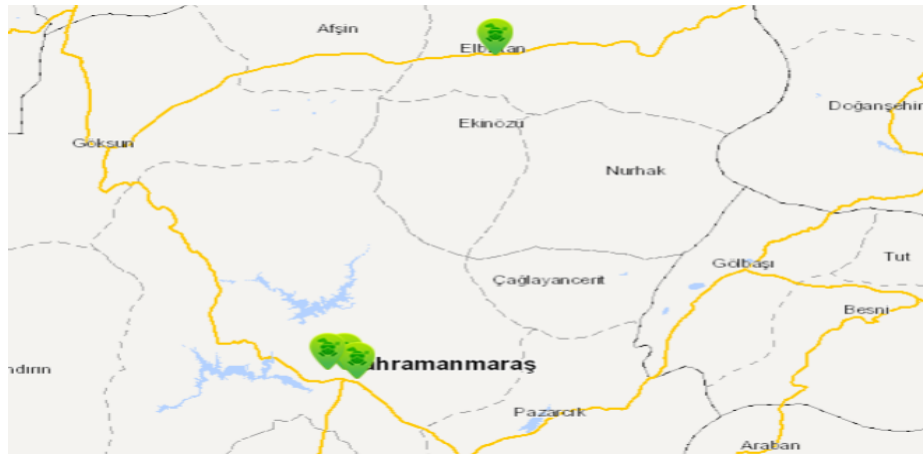
A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları

Bakanlığımızca yayınlanan 2013/37 sayılı Genelge doğrultusunda Planda yapılması gereken revizeler ve Ülke genelinde hazırlanan Temiz Hava Eylem Planlarında birliktelik sağlanması amacıyla İlimiz Temiz Hava Eylem Planı 13.08.2014 tarihinde toplanan İlimiz Mahalli Çevre Kurulunda aynı gün 2014/17 sayılı kararla onaylanarak Bakanlığımıza gönderilmiştir. Bakanlığımızın 08.05.2015 tarihli ve 7143 sayılı yazısına istinaden Elbistan ilçemiz özelinde hazırlanan Temiz Hava Eylem planı da hazırlanarak Bakanlığımıza ayrıca sunulmuştur. Her iki eylem planı da yürütülmektedir.

Bu kapsamda; Kahramanmaraş ve Elbistan Temiz Hava Eylem Planında yer alan eylem uygulamaları 6 aylık dönemler halinde takip edilerek, Bakanlığımızca geliştirilen THEP-İZ (Temiz Hava Eylem Planı İzleme Yazılımı) üzerinden Bakanlığımıza bildirilmektedir.

A.4. Ölçüm İstasyonları

Harita A.3 – Kahramanmaraş ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri

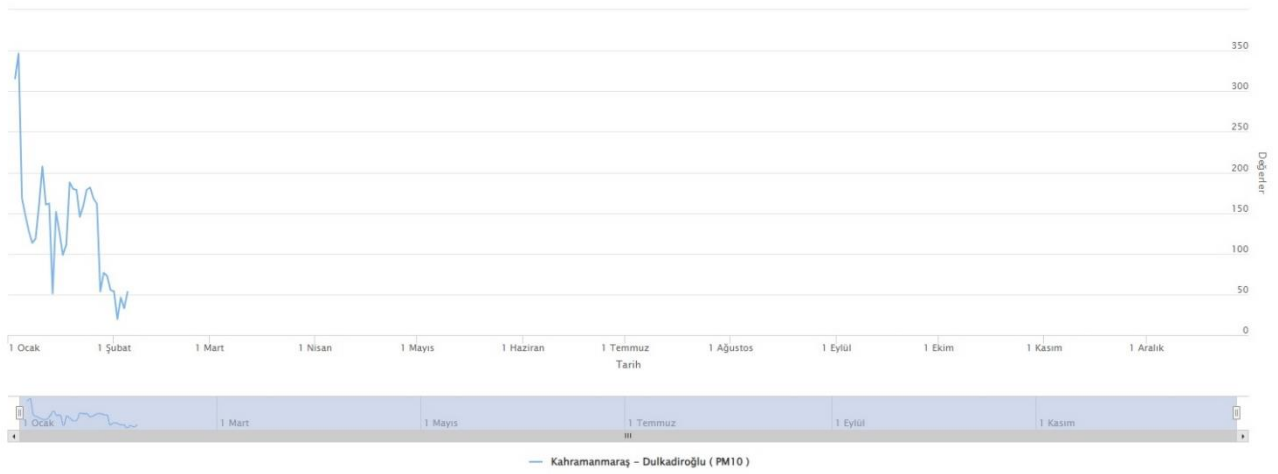
İlimizde Onikişubat İlçesinde 1, Elbistan İlçesinde 1, Dulkadiroğlu İlçesinde 2 olmak üzere 4 adet hava kalitesi ölçüm istasyonu bulunmaktadır.

Çizelge A.6 - 2023 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler

İSTASYON YERLERİ	İSTASYON TÜRÜ (Isınma/Trafik/Sanayi)	HAVA KİRLİTİCİLERİ							
		SO ₂	NO _x	CO	O ₃	HC	PM	NO ₂	NO
Dulkadiroğlu	Isınma	X	X	X	X		X	X	X
Onikişubat	Hava Kalite	X	X		X		X	X	X
Kentmeydanı	Kentsel/Trafik		X	X			X	X	X
Elbistan	Hava Kalite	X	X	X	X		X	X	X

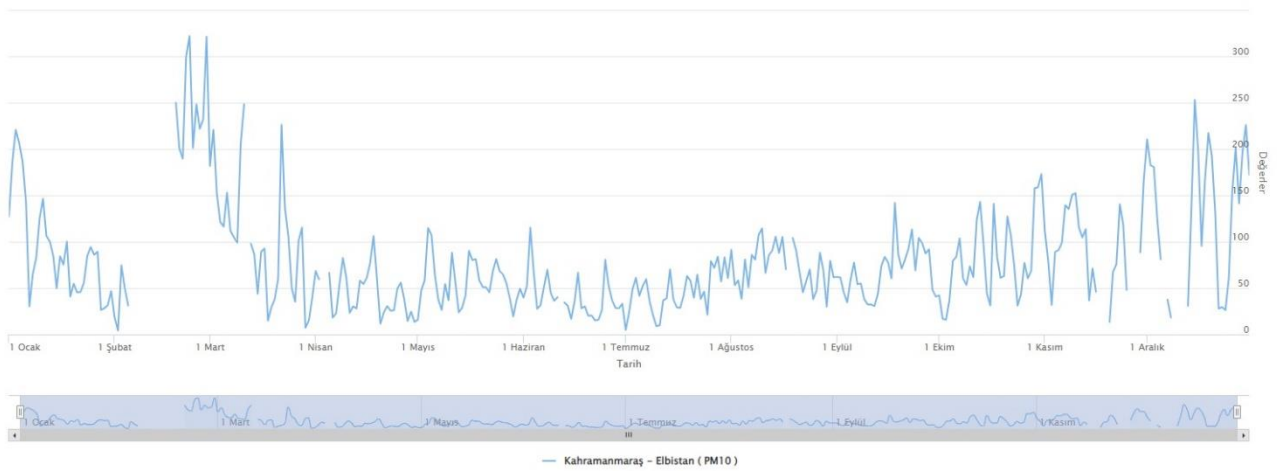
(havaizleme.gov.tr, 2024)

2023 Ocak 01 – Pazar & 2023 Aralık 31 – Pazar tarihleri arasında (PM10) parametreleri için grafik raporu.

Grafik A.1-2023 yılında Dulkadiroğlu istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2024)

2023 Ocak 01 – Pazar & 2023 Aralık 31 – Pazar tarihleri arasında (PM10) parametreleri için grafik raporu.

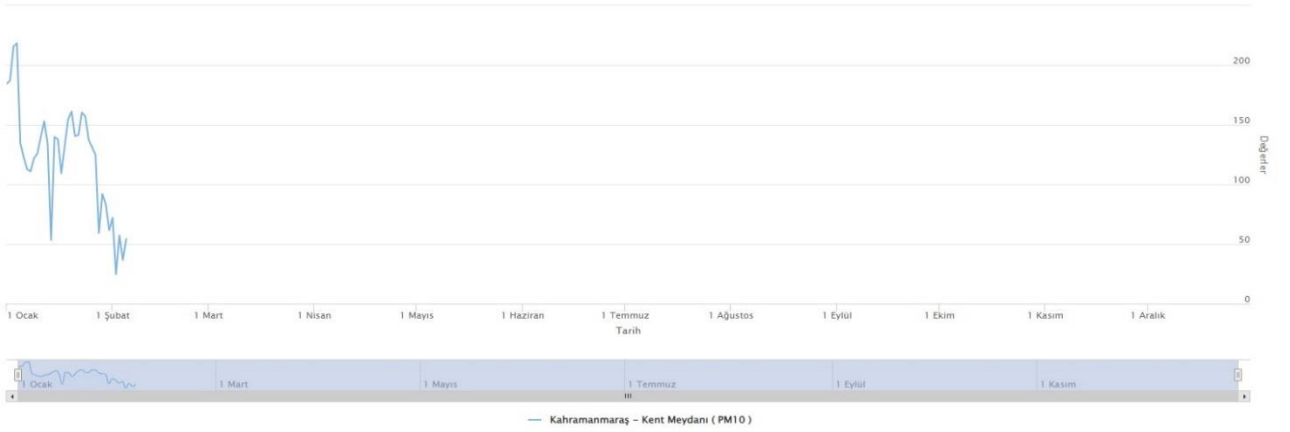

Grafik A.2-2023 yılında Elbistan istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2024)

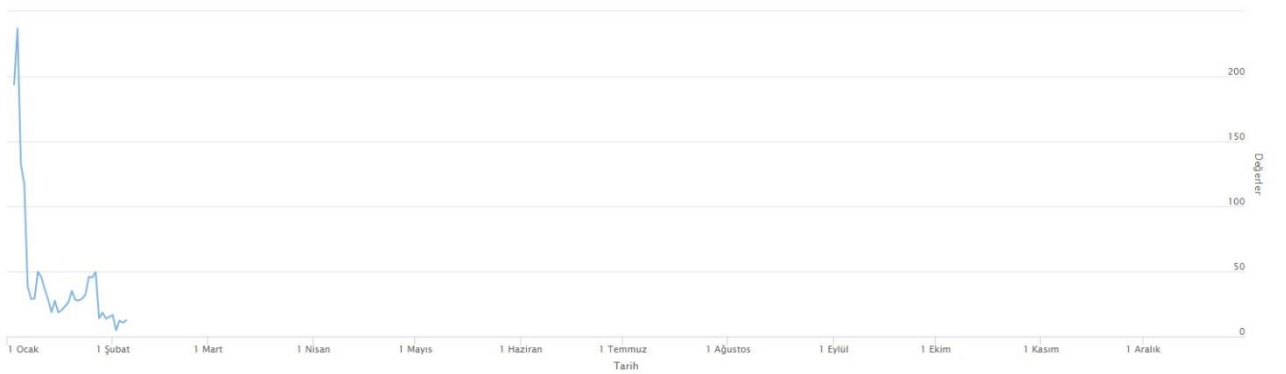
Grafik A.3- 2023 yılında Kent Meydanı istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*

(havaizleme.gov.tr, 2024)

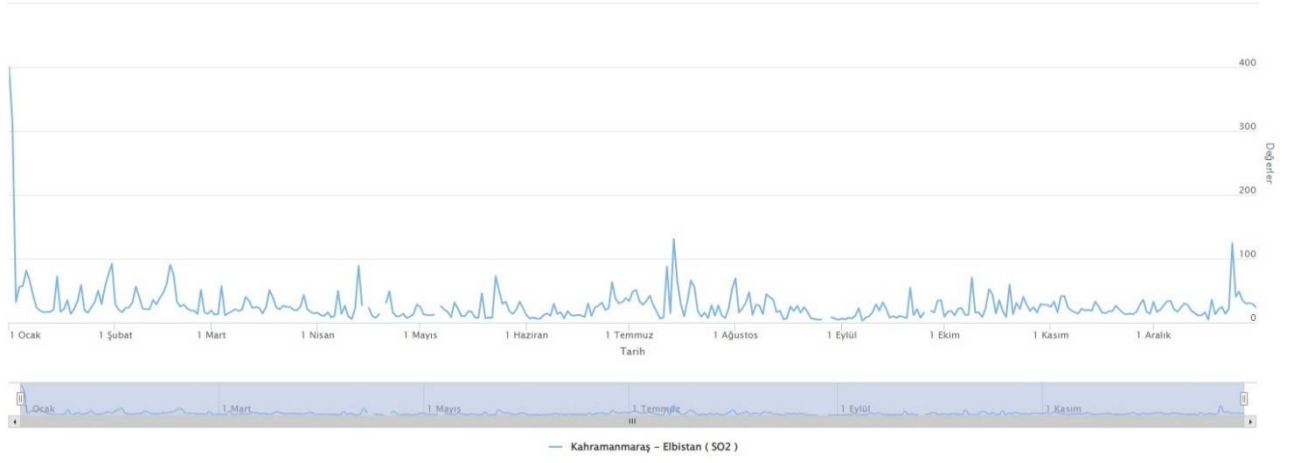
Grafik A.4-2023 yılında Onikişubat istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*

(havaizleme.gov.tr, 2024)

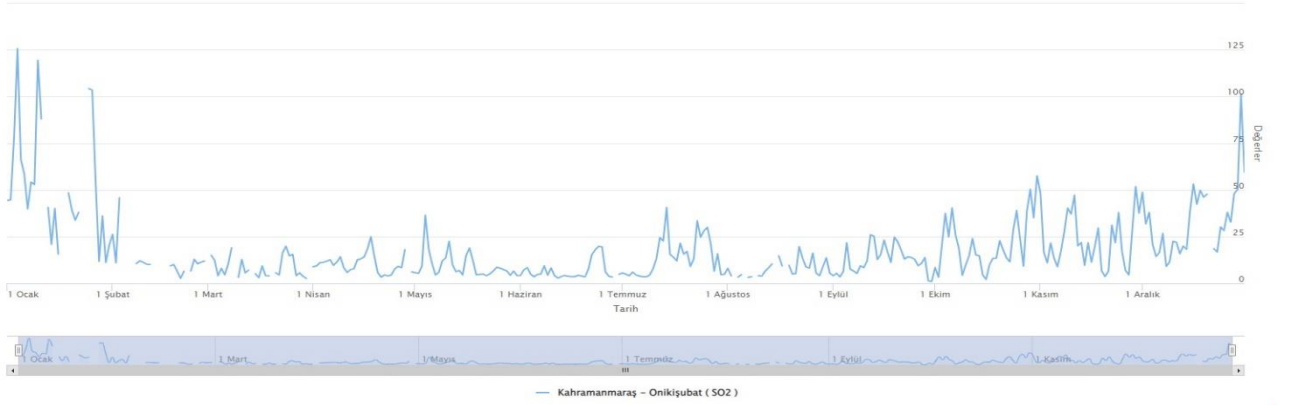

Grafik A.5-2023 yılında Dulkadiroğlu istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*

(havaizleme.gov.tr, 2024)

Grafik A.6-2023 yılında Elbistan istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2024)

Grafik A.7-2023 yılında Onikişubat istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2024)

Çizelge A.7 - 2023 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değer in aşıldığı gün sayıları (µg/m³; CO: mg/m³)
(havaizleme.gov.tr, 2024)

İSTASYON ADI:	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Dulkadiroğlu														
Ocak	49,18	3	150,49	29					70,74	24				
Şubat	11,32		41,17	2					27,03					
Mart														
Nisan														
Mayıs														
Haziran														
Temmuz														
Ağustos														
Eylül														
Ekim														
Kasım														
Aralık														

*AGS: Sınır değer in aşıldığı gün sayısı

İSTASYON ADI: Elbistan	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	23,40		91,95	22					35,82	9				
Şubat	13,92		177,64	11					37,35	6				
Mart	10,64		103,23	21					25,57					
Nisan	6,98		44,51	13					20,01					
Mayıs	5,77		56,24	18					19,14					
Haziran	7,67		40,60	8					20,55					
Temmuz	6,80		45,76	13					29,35	3				
Ağustos	7,54		74,09	25					35,53	2				
Eylül	5,72		68,29	21										
Ekim	7,56		80,45	23					46,53	1				
Kasım	4,90		93,06	19					34,81	9				
Aralık	6,52		134,30	20					39,19	16				

İSTASYON ADI: Kent Meydanı	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak			133,53	31					189,51	31				
Şubat			48,98	3					126,70	5				
Mart														
Nisan														
Mayıs														
Haziran														
Temmuz														
Ağustos														
Eylül														
Ekim														
Kasım														
Aralık														

İSTASYON ADI: Onikişubat	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	53,45	1	77,03	17					73,88	26				
Şubat	12,17		107,12	15					49,67	12				
Mart	8,47		53,85	12					36,05	11				
Nisan	10,30		46,96	11					37,79	11				
Mayıs	9,46		45,91	10					9,46	14				
Haziran	6,76		33,37	3					31,36	6				
Temmuz	14,05		30,48	1					23,01					
Ağustos	7,99		41,07	7					28,75					
Eylül	12,52		46,47	10					37,00	12				
Ekim	21,09		55,24	10					58,47	23				
Kasım	22,55		57,88	19					60,40	25				
Aralık	33,90		69,85	20					75,73	9				

2023 yılında meydana gelen depremlerden kaynaklı istasyonlardan veri akışları eksik olarak alınabilmektedir.

A.5. Çevresel Gürültü

Gürültü Nedir?

Akustik açıdan; Gelişigüzel bir dalga biçimine ve birbirleriyle harmonik ilişkisi olmayan birden çok frekans birleşenine sahip, yüksek basınçlı ve basıncı zaman içinde değişebilen, ani ve sürekli karmaşık sesler topluluğuna **gürültü** denir.

Fizyolojik Açıdan; İstenmeyen ve hoş gitmeyen her türlü ses **gürültü** olarak tanımlanabilir.

Özetle Gürültü;

- Düzensiz dalga biçimi
- Genellikle yüksek basınçlı
- Basıncı zaman içinde değişebilen
- Ani veya sürekli birbiri ile harmonik ilişkisi olmayan birden çok frekans birleşenidir.

Gürültünün İnsan Üzerindeki Etkileri Nedir?

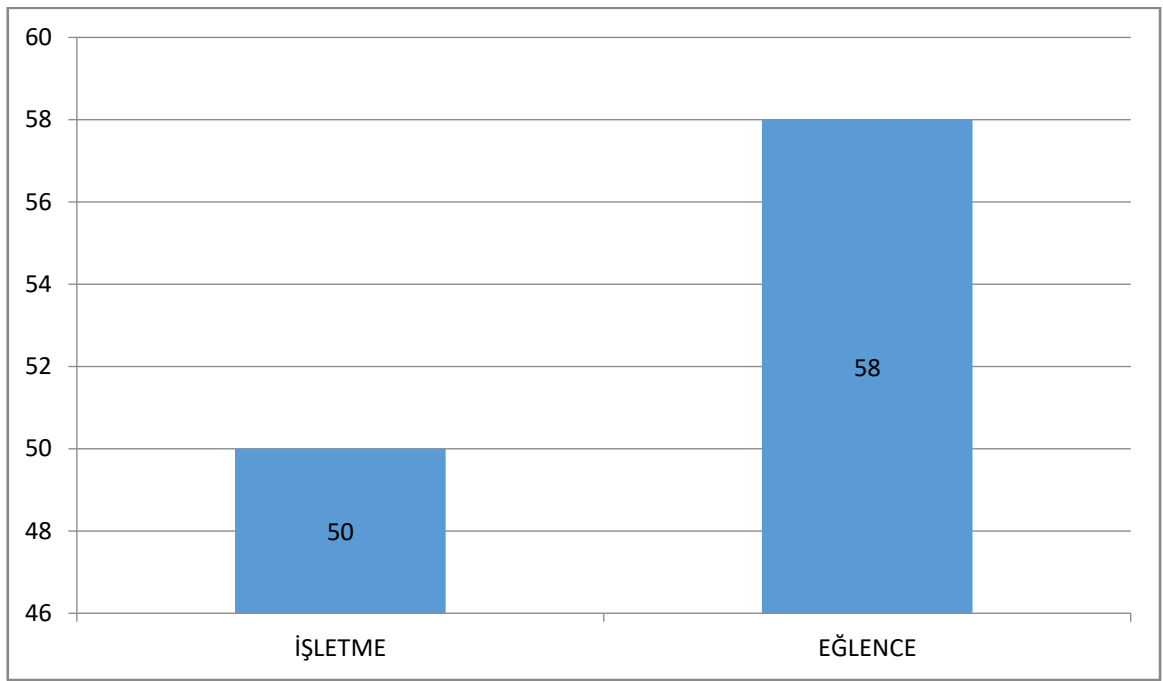
Gürültünün insan üzerinde neden olduğu saptanmış pek çok olumsuz etkisi söz konusudur. Gürültünün insan üzerindeki etkileri başlıca;

- Fizyolojik zararlar
- Psikolojik zararlar
- Rahatsızlık

olmak üzere üç grupta toplayabiliriz.

İlimizde Gürültü

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 03.06.2015 tarih ve 51148829-249-883 sayılı Olurları ile Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği hükümleri kapsamında Kahramanmaraş İl sınırları içinde gürültü denetimi, şikayetlerin değerlendirilmesi ve idari yaptırım uygulama yetkileri Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanlığına devredilmiştir. Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı Çevre Denetimi Şube Müdürlüğü bu yetki devri ile Kahramanmaraş İl sınırları içinde Müdürlüğe ulaşan gürültü şikayetleri ile ilgili olarak 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 14. Maddesi ve Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği doğrultusunda şikayetleri değerlendirmekte ve Kanun ve Yönetmeliklerin verdiği yetkiler çerçevesinde problemleri çözümüne ulaştırmaktadır.

Grafik A.8 – 2023 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı
(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

Kahramanmaraş Gürültü Haritası ve Gürültü Eylem Planı

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun ilgili hükümleri gereğince 04/06/2010 tarih ve 27601 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği (ÇGDYY) yürürlüğe girmiştir (ÇGDYY, 2010). Yönetmelik, kişilerin beden ve ruh sağlığını, huzur ve sükûnunu gürültü ile bozmayacak bir çevrenin geliştirilmesi için, çevresel gürültüye maruz kalmanın etkileriyle mücadele etmeye yönelik esas ve kriterlerin belirlenmesi ve bu kriterlerin gürültü kaynakları bazında uygulanması için çeşitli kaynaklardan yayılan gürültü emisyonuna sınırlamalar getirmiştir. Yönetmelik çerçevesinde; yerleşim yerleri, karayolları, demiryolları ve hava alanları için gürültü düzeylerini ve bu düzeylere maruz kalan konut, okul, hastane ve etkilenen kişi sayısını gösteren gürültü haritalarının hazırlanması ve bu harita sonuçları esas alınarak, özellikle çevresel gürültüye maruz kalma seviyelerinin insan sağlığı üzerinde zararlı etkilere yol açtığı yerler ile çevresel gürültü seviyesinin aşılmamasının gerekli olduğu yerlerde, gürültünün kontrol altına alınmasına yönelik eylem planları hazırlanarak uygulamaya konulması öngörülmektedir. ÇGDYY stratejik gürültü haritalama esaslarına göre 250.000'den fazla yerleşik nüfusu olan ve nüfus yoğunluğu kentleşmiş alanda 1.000/km²'den fazla olan yerleşim alanları, stratejik gürültü haritalarının hazırlanması gereken öncelikli alanlar olarak tanımlanmıştır.

Bu kapsamda; Bakanlığın Yerleşim Alanlarının Stratejik Gürültü Haritalarının Hazırlanması Projesiyle ilk kez gürültü simülasyon modeli ve Mekansal gürültü veritabanı hazırlanarak Kahramanmaraş'ın şehirleşmiş alanlarındaki gürültüye hassas yapıların (okul, hastane, mesken) sayıları hesaplanmış ve bu alanlarda gürültüye maruz kalan insan sayıları belirlendi. Nihai olarak tüm gürültü kaynaklarının entegre etkisinin ifade edildiği birleştirilmiş gürültü haritaları 2015 yılında tamamlandı.

Proje kapsamında; İlimizde stratejik gürültü haritaları doğrultusunda belirlenen sıcak noktalarda gürültü azaltımı ve sessiz alanların gürültüye maruz kalmaması konusunda tedbirler alınmasını kapsayan “Gürültü Eylem Planı” 2019 yılında hazırlanmıştır.

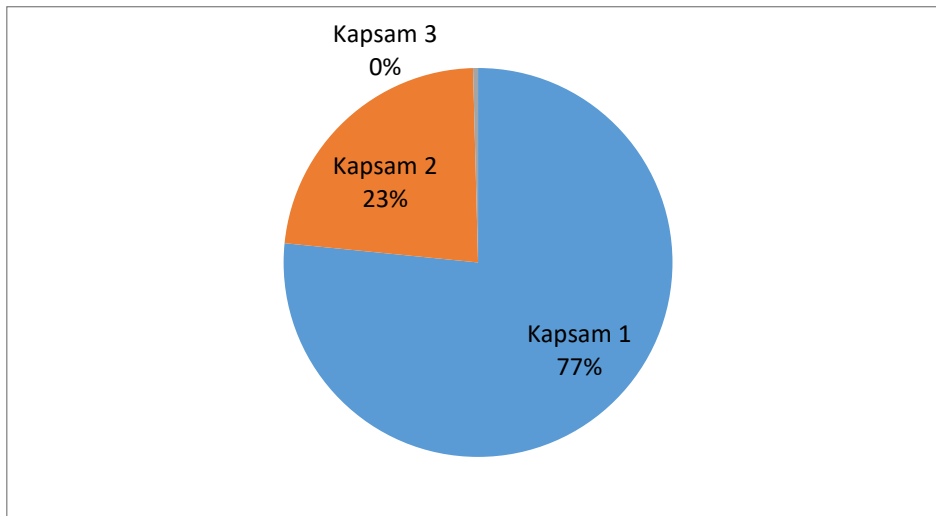
Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği’nin Stratejik Gürültü Haritalama Esas ve Kriterleri Başlıklı Bölümünde yer alan hükümler gereği beş yılda bir yenilenmesi gereken Gürültü Haritası 2022 yılında revize edilmiştir. Güncellenen Gürültü Haritası ile eş zamanlı olarak Gürültü Eylem Planı da revize edilmiştir.

A.6. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

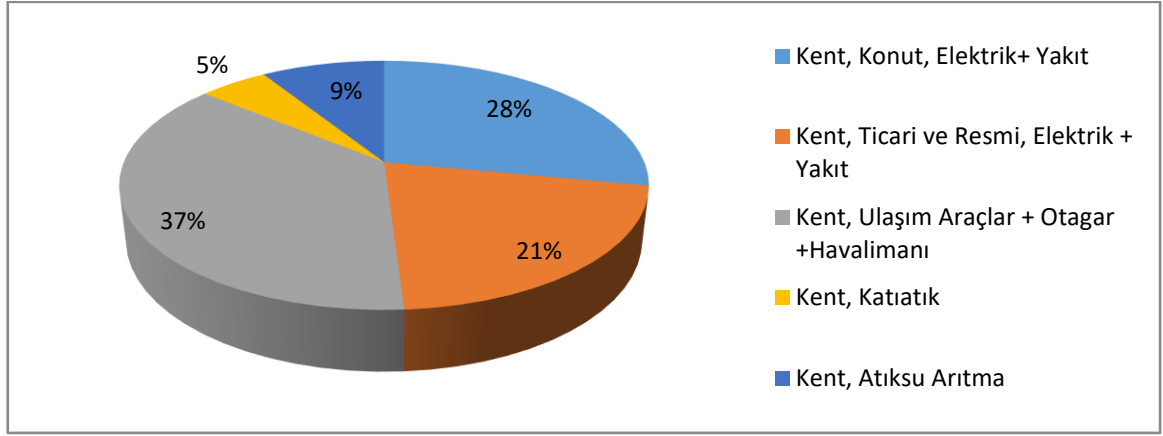
Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı Koordinasyonunda başlatılan “Kentsel ve Kurumsal Karbon Ayakizi Envanteri ile Kahramanmaraş Sürdürülebilir Enerji Eylem Planının Hazırlanması Projesi” kapsamında; öncelikle sera gazı salım kaynakları belirlenerek toplanan veriler üzerinden kurumsal ve kent ölçeğinde sera gazı envanteri oluşturulmuş, ardından tespit edilen salım kaynaklarının azaltılmasına yönelik yapılabilecek eylemleri içeren Kahramanmaraş Sürdürülebilir Enerji Eylem Planı hazırlanmıştır. Planda, Belediyenin kontrolünde olan ya da etkileyebileceği faaliyetlerde yapabileceği azatlımlar belirlenmiştir.

Kahramanmaraş Sera Gazı Salım Envanteri

Kahramanmaraş ili toplam ayak karbon ayakizi, referans yıl olarak seçilen 2016 yılı için 2.343.621 ton CO₂e’dir. Bunun yalnızca 70.663 tonu (%3,02) belediyenin doğrudan kurumsal faaliyetlerinden kaynaklanmaktadır. Kahramanmaraş’ın toplam karbon ayakizi salımlarının %76,6’sı, Kapsam 1 kategorisinde konut, ticaret ve resmi binalarda kullanılan yakıtlar ile kent içi araç trafiği ve katı atık ve atıksu gibi diğer salımlardan kaynaklanmaktadır. %23’ü ise Kapsam 2 kategorisinde yer alan elektrik tüketimlerinden ve geriye kalan %0,4’ü ise Kapsam 3 kategorisinde oluşmaktadır.

Grafik A.9 – Kent Kapsamlara Dağılımı
(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

Grafik A.10 -Kahramanmaraş İli Kent Sera Gazı Envanteri Dağılımı 2016
(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanlığı,2024)

Kahramanmaraş Sürdürülebilir Enerji Eylem Planı (KSEEP)

Kahramanmaraş, Türkiye ortalamasının biraz altında nüfusu artışı, başta tekstil olmak üzere pek çok sektörü sınırları içinde barındırmaktadır.

KSEEP; Kahramanmaraş'ın gerek ulaşım gerekse de fiziksel gelişme kapsamında hazırlanan uzun vadeli planlarına uyumlu olarak hazırlanmış, bu planların öngörülere ve tavsiyeleri ile güçlenmiştir. KSEEP, Kahramanmaraş'ın toplam sera gazı salımlarının 2030 yılında hiçbir önlem alınmaz ise 3.108.084'e çıkacağını öngörmektedir. KSEEP, uygulanacak çeşitli tedbirlerle 2016 Yılı (2,19 ton CO₂e/kişi) değerlerine göre kişi başına yaklaşık %41 azaltım sağlanarak salımların 1,29 ton CO₂e/kişi'ye indirileceğini ortaya koymuştur.

Çalışmanın temelini oluşturan kent ölçeğinde sera gazı salımları için kent ile ilgili çeşitli stratejik planlar dikkate alınarak enerji tüketimleri ile ilgili projeksiyonlar yapılmıştır. Aşağıdaki tabloda da görülen alt başlıklarda, yapılan projeksiyona göre olası azaltım önlemleri / eylemler sonucu yapabilecek tasarruf miktarları yıl yıl belirlenmiştir. Rapor kapsamında sunulan azaltım oranları 2030 yılında ulaşılan nihai azaltım miktarlarıdır.

Aşağıda yer alan tablo, ana başlıkları ile farklı kategorilerdeki salım azaltımlarını özetlemektedir. Bu kategorilerdeki çeşitli azaltım önlemleri ya da eylemler, rapor kapsamında ayrıntılı olarak irdelenmektedir.

Çizelge A.8-Azaltım Önlemleri ve Tasarruf Miktarları

(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

AZALTIM ÖNLEMLERİ BAŞLIKLARI	Enerji (MWh)	Tasarrufu	tCO2e Azaltımı
Kentsel Gelişimi - Yapılı Çevre	1.063.686		471.331
Ulaşım	739.777		221.807
Yenilenebilir Enerji	325.000		160.225
Katı Atık ve Atık Su Yönetimi	-		216.678
Bilinçlendirme Kampanyaları	127.327		46.727
Doğal Enerji Verimliliği	325.000		166.631
TOPLAM	2.580.790		1.283.400

Bu doğrultuda; yerel yönetimlerce Yerel İklim Değişikliği eylem planlarının hazırlanmasına dönük mevzuat ve Teknik Kılavuz hazırlama çalışmaları başlatılmıştır. Son yıllarda ülkemizde yaşanan iklim ile ilişkili afetlerin sayısı, sıklık ve şiddetindeki artışa koşut olarak bölgesel düzeyde de iklim değişikliğine karşı direncin artırılması amacıyla bölge ve şehir ölçeğinde ele alınması gereken eylem ihtiyaçlarının tespit edilerek çözüm önerilerinin belirlenmesi doğrultusunda Bölgesel İklim Değişikliği Eylem Planlarının hazırlanması çalışmaları da devam etmektedir.

Türkiye İklim Değişikliği Eylem Planı'nda bulunan sektörel hedefler kapsamında illerde yapılan iklim değişikliğiyle ilgili çalışmaların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından yerel yönetimlerden temin edilerek İl Çevre Durum Raporlarında yer verilmesi büyük önem arz etmektedir.

Bu minvalde, Bakanlığımız Stratejik Planında da yukarıdaki hedefleri gerçekleştirmek doğrultusunda işbirliği yapılacak olan birimler arasında ifade edilen İl Çevre Müdürlüklerince yerel yönetimlerden varsa "Yerel İklim Değişikliği Eylem Planları" başta olmak üzere; kentin iklim değişikliğiyle mücadelede uluslararası kent birliklerine üye olup olmadığı; sera gazı azaltımı ve uyum faaliyetleri ile ilgili uygulamaların; proje ve politikalarına dair bilgilerin bu başlık altına yer alması gerekmektedir.

A.7. Ulaşım ve Hareketlilik

Çizelge A.9- 2023 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı

(KÇŞİDİM, TÜİK, 2024)

Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı	İldeki Toplam Araç Sayısı	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı
18	295.611	138.129

Çizelge A.10– Tamamlanan Bisiklet Yolları

(İlçe Belediyeleri, 2024)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)
Kahramanmaraş	Türkoğlu	3
Kahramanmaraş	Afşin-Millet Bahçesi	2,7
Kahramanmaraş	Hasancıklı-Rekreasyon Alanı	5

Çizelge A.11– Tamamlanan Yeşil Yürüyüş Yolları

(İlçe Belediyeleri, 2024)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)
-----	-----------	-------------

Kahramanmaraş	Onikişubat-Aliye İzzet Begoviç Parkı	0,25
Kahramanmaraş	Onikişubat-Yeşilgöz	0,75
Kahramanmaraş	Afşin Millet Bahçesi	2,7
Kahramanmaraş	Pazarcık Millet Bahçesi	1,2

Çizelge A.12– Tamamlanan Çevre Dostu Sokak

(Kaynak, Yıl)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)
-	-	-

Not: İlimizde tamamlanan çevre dostu sokak bulunmamaktadır.

A.8 Sonuç ve Değerlendirme

Hava kirliliği; atmosfere bırakılan toz, gaz, duman, koku ve su buharı gibi kirleticilerin havanın doğal bileşimini bozarak canlılara zarar verecek yapıya dönüşmesidir. Hava kirliliğinin en büyük sebebi sanayi tesisleri ve meskenlerde yakıtların yanması sonucu atmosfere verilen atık gazlardır. Kahramanmaraş'ta da özellikle kış aylarında gerek ısınma ve sanayi bacalarından çıkan emisyonlar, gerekse motorlu taşıtların emisyonları hava kirliliğine katkı sağlayan önemli faktörlerdendir.

04.07.2012 tarih ve 8873 sayılı Bakanlığımızca yayınlanan 2012/16 sayılı genelgesi ile, hava kalitesinin belirlenmesine yönelik uygulamalarda birlikteliği sağlamak için yönetmelikte belirlenen tanımlanmış metotları ve kriterleri esas alarak tam bir hava kalitesi değerlendirmesinin sağlanması, diğer taraftan da hava kalitesi sınır değerlerinin aşılmaması için alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi ile hava kalitesi ve hava kirliliğinin önlenmesi konusunda kamuoyunun bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi konusunda destek sağlanması istenmiştir.

Kahramanmaraş İl bazında hava kirliliğini önleyici olarak yapılan ve yapılacak çalışmalar ve alınacak tedbirleri içeren detaylı çalışmalar (alınması gereken önlemlerin uygulanması konusunda sorumlu kurum/kuruluşun belirlenmesi, uygulama zamanının belirlenmesi, varsa yatırım programındaki maliyeti ve fizibilite çalışmaları vs.) Mahalli Çevre Kurulunda karara bağlanarak Bakanlığımıza gönderilmiştir. Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Şube Müdürlüğü olarak, gelen her türlü gürültü şikayetleri (endüstri, ulaşım, işyeri, eğlence vb.) değerlendirilmektedir.

Ölçüm sonucuna göre yapılan değerlendirme neticesinde ilgili işletmelere önlem almaları için süre verilmesi, idari yaptırım kararı uygulanması, faaliyetin süreli ya da süresiz durdurulması gibi yasal işlemler uygulanmaktadır. Yanısıra 06.02.2023 tarihinde yaşanan depremler sonucu oluşan enkazların kaldırma faaliyetleri esnasında oluşan toz emisyonlarına karşı kurumumuzca ani denetimler gerçekleştirilmiştir. Gereken tedbir ve önlemleri almadığı tespit edilen yüklenicilere idari yaptırım uygulanarak toz emisyonunun en az seviyeye indirilmesi hedeflenmiştir.

Kaynaklar

havaizleme.gov.tr

Kahramanmaraş Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanlığı

Türkiye İstatistik Kurumu

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Çizelge B.13 –Kahramanmaraş İlinin akarsuları
(DSİ 20. Bölge Müdürlüğü, 2024)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu	Debisi (m ³ /sn)	Kolu Olduğu Akarsu
Ceyhan Nehri	297.0	269.9	27.6	
Göksun Çayı	65.4	65.4	11.8	Ceyhan Nehri
Aksu Çayı	151.2	105.1	9.5	Ceyhan Nehri
Körsulu Çayı	74.7	74.7	4.7	Ceyhan Nehri
Andırın Suyu	45.1	45.1	3.2	Ceyhan Nehri
Keşiş Suyu	57.3	46.2	10.8	Ceyhan Nehri
Söğütlü Çayı	80.7	80.7	3.6	Ceyhan Nehri
Sarsap Çayı	63.1	63.1	0.6	Ceyhan Nehri
Hurman Çayı	80.0	64.0	6.3	Ceyhan Nehri
Kömürsuyu	43.0	43.0	3.1	Göksun Çayı
Fırnis Deresi	33.0	33.0	5.6	Ceyhan Nehri
Tekir Deresi	34.4	34.4	5.2	Ceyhan Nehri
Zeytin Deresi	34.7	34.7	2.6	Ceyhan Nehri
Bertiz Çayı	36.3	36.3	2.1	Ceyhan Nehri
Göksu Çayı	186.2	70.6	50.6	Fırat Nehri
Nergele Çayı	35.8	35.8	2.3	Ceyhan Nehri
Deliçay	33,6	33,6	1.5	Aksu Çayı
İmalı Deresi	17.3	17.3		Aksu Çayı

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Çizelge B.14 - Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar
(DSİ 20. Bölge Müdürlüğü, 2024)

Gölün/Göletin/ Rezervuarın Adı	Tipi	Göl hacmi, m ³	Sulama Alanı (net), ha	Çekilen Su Miktarı, (m ³)	Katılan Su Miktarı, (m ³)	Kullanım Amacı
Ayvalı Barajı	Baraj	79.800.000	1512	30.000.000		İçme, Sulama
Kartalkaya Barajı	Baraj	167.900.000	20000	140.000.000		İçme, sulama, enerji
Adatepe Barajı	Baraj	447.300.000	5000	-		Sulama, Enerji
Kılavuzlu Barajı	Baraj	78.650.000	11000	130.000.000		Enerji, sulama
Kamışçık Göleti	gölet	500.000	52	730.000		sulama
Kemalpaşa Göleti	gölet	1.220.000	450	703.400		sulama

Esence Göleti	gölet	3.380.000	597	737.350		sulama
Değirmendere Göleti	gölet	3000.000	576	662.500		sulama
Çardak Göleti	gölet	4.500.000	1264	3.822.800		sulama
Kızılıniş Göleti	gölet	2.800.000	304	200.000		sulama

B.1.2. Yeraltı Suları

31.12.2023 tarihi itibariyle, Kahramanmaraş il sınırları içerisinde içme-kullanma, zirai sulama, hayvancılık ve sanayi kullanım amaçlı olarak açılmış 25135 adet sondaj kuyusu için toplamda 514,85 hm³/yıl yeraltı suyu tahsisi yapılmıştır. İlin emniyetli yeraltı suyu (YAS) potansiyeli aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Çizelge B.15 – Yeraltı suyu potansiyeli

(DSİ 20. Bölge Müdürlüğü, 2024)

S.No	Ova Adı	Emniyetli YAS Potansiyeli (hm ³ /yıl)
1	Afşin Alt Havzası	276.69
2	Elbistan Alt Havzası	293.46
3	Göksun Alt Havzası	126.52
4	Menzelet Alt Havzası	293.13
5	Narlı Alt Havzası	286.05
6	K.Maraş Alt Havzası	694.90
7	Türkoğlu Alt Havzası	104.94
8	Andırın Alt Havzası	162.42
9	Sağlık (Gavur) Alt Havzası	113.90
		2352.01

Kahramanmaraş il sınırları içerisinde yer alan 12 adet sulama kooperatifi ile 3926 alan sulanmaktadır. Ayrıca Göksun kombine sulamasında da 5550 ha'lık alanın 1863 ha'lık kısmı, 33 adet sondaj kuyusu takviyesiyle yeraltı suyundan sulanmaktadır.

Çizelge B.16 – Sulama Kooperatifleri
(DSİ 20. Bölge Müdürlüğü, 2024)

TESİS ADI	İLİ	KUYU ADEDİ	FAYDA ha (Net)	İŞLETMEYE AÇILDIĞI YIL
1- Akbayır Kooperatifi	K.Maraş	14	615	1982-1994
2- Bakış Kooperatifi	K.Maraş	5	225	2009
3- Tanır Kooperatifi	K.Maraş	3	85	1982
4- Çobanbeyli Kooperatifi	K.Maraş	9	471	1986-1994
5- Arıtış Kooperatifi	K.Maraş	10	480	1987-1994
6- Şekeroba Kooperatifi	K.Maraş	17	486	1984-1994
7- Kılılı Kooperatifi	K.Maraş	6	124	1998
8- Ambarcık Kooperatifi	K.Maraş	8	460	1997
9- Yeşilyöre Kooperatifi	K.Maraş	7	180	1997
10- Önsen Kooperatifi	K.Maraş	12	500	2005
11- Fatih Kooperatifi	K.Maraş	4	100	2006
12- Altinelma Kooperatifi	K.Maraş	5	200	2003
	İL TOPLAMI	100	3926	

Kahramanmaraş ili sınırları içerisinde irili-ufaklı çok sayıda kaynak bulunmaktadır. Bunlardan önemli olanlara ait bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Çizelge B.17 – Kaynak Suları
(DSİ 20. Bölge Müdürlüğü, 2024)

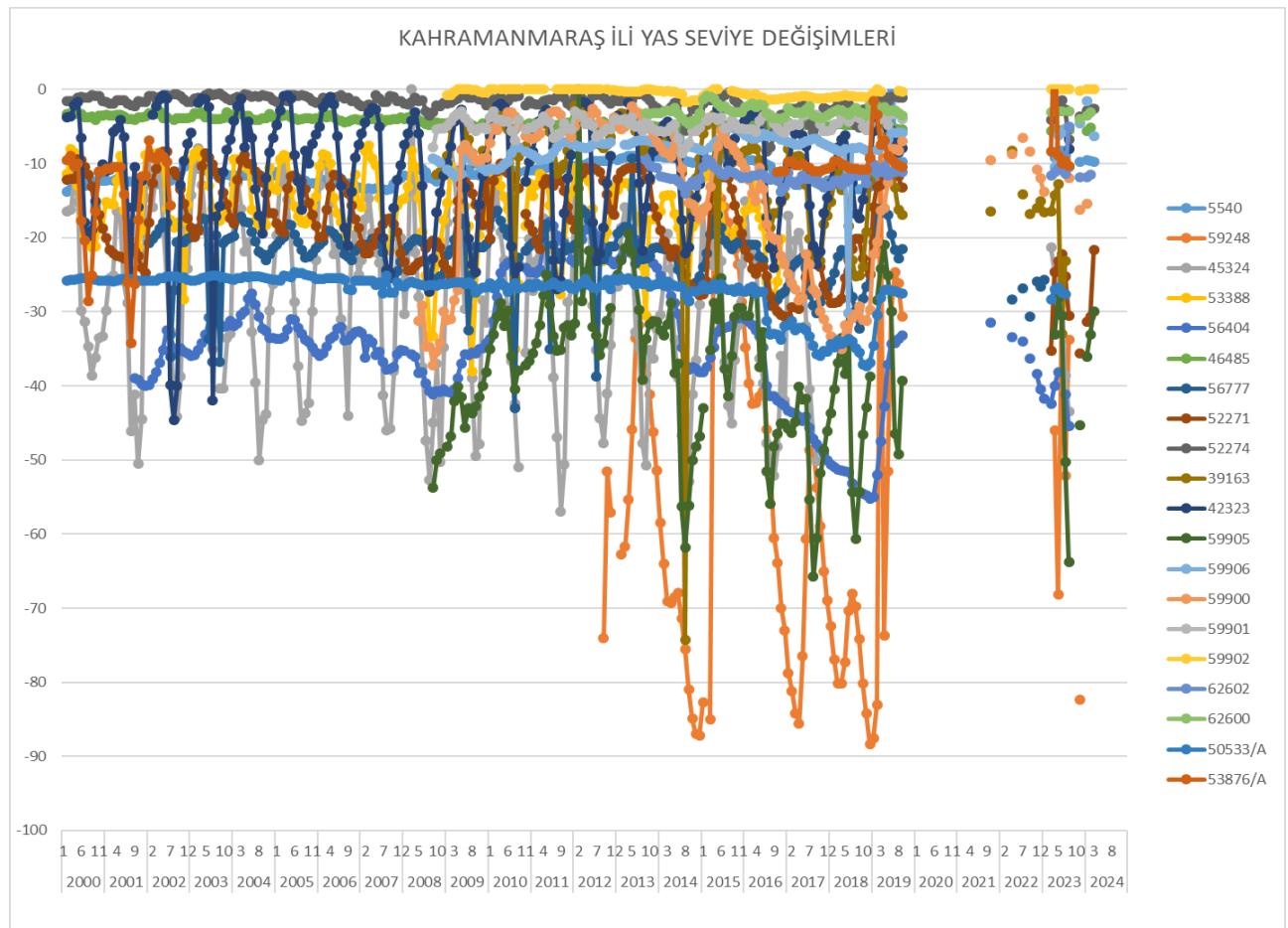
Sıra No	ADI	İLİ	İLÇESİ	MAH.	ORT. DEBİ (l/s)	ORT. DEBİ (hm ³ /yıl)
1	Kırkgöz	K.Maraş	Merkez	-	441	13,91
2	Kumaşır	K.Maraş	Merkez	Hacımustafa	680	21,44
3	Gök Pınar	K.Maraş	Merkez	Çakallıçullu	1066	33,62
4	Pınarbaşı	K.Maraş	Elbistan	-	6920	218,23
5	Kaynarcalar	K.Maraş	Elbistan	-		
6	Izgın	K.Maraş	Elbistan	Izgın	1500	47,3
7	Tanır Kaynağı	K.Maraş	Afşin	Tanır Beld.	988	31,16
8	Mağaragözü	K.Maraş	Afşin	Emirilyas	938	29,58

9	Karakuz Brj. 10 nolu kay.	K.Maraş	Afşin	-	1420	44,78
10	Karakuz Brj. 100 nolu kay.	Sivas	Gürün	-	2747	86,63
11	Akçırı Pınarı	K.Maraş	Afşin	Kabağağaç	658	20,75
12	Üçpınar-Hunu	K.Maraş	Afşin	Arıtış Beld.	308	9,71
13	Tudeyin Hüyüğü-Karasugözü	K.Maraş	Afşin	-	218	6,87
14	Çobanpınarı	K.Maraş	Afşin	-	78	2,46
15	Nebioğlu Pınarı	K.Maraş	Göksun	-	300	9,46
16	Hacimirza Pınarı	K.Maraş	Göksun	-	151	4,76
17	Mehmetbey (Törbüzek Gözü)	K.Maraş	Göksun	Mehmetbey	2078	65,53
18	Mahmutbey	K.Maraş	Göksun	Mahmutbey	511	16,11
19	Yiricek Gözü Pınarı	K.Maraş	Göksun	Yiricek	179	5,64
20	Çağlayan	K.Maraş	Göksun	Çağlayan	218	6,87
21	Gölpınar	K.Maraş	Göksun	Gölpınar	87	2,74
22	Değirmendere Gözü Pınarı	K.Maraş	Göksun	Değirmendere	177	5,58
23	Aslanbey	K.Maraş	Göksun	Aslanbey	248	7,82
24	Akpınar	K.Maraş	Göksun	Akpınar	81	2,55
25	Güçüksuyu	K.Maraş	Göksun	Küçüksu	380	11,98
26	Kömürsuyu	K.Maraş	Göksun	Alıçlıbucak	1841	58,05
27	Gökpınar	K.Maraş	Pazarcık	Demirciler	2442	77
28	Bağlama	K.Maraş	Pazarcık	Evri Beld.	1285	40,52
29	Mizmilli	K.Maraş	Pazarcık	Evri Beld.	1765	55,66
30	Taşbiçme	K.Maraş	Pazarcık	Evri Beld.	232	7,32
31	Aşağı Mülk	K.Maraş	Pazarcık	Aşağı Mülk	312	9,84
32	Karapınar Geben Kaynağı	K.Maraş	Andırın	Geben Beld.	1006	31,73
33	Değirmenbaşı	K.Maraş	Andırın	Değirmenüstü	1075	33,90
34	Karasu	K.Maraş	Andırın	Karasu	868	27,37
35	Tatlar Gözü	K.Maraş	Nurhak	Tatlar	2207	69,60
36	Kırkgöz	K.Maraş	Ekinözü	-	148	4,67
37	Aksu Çayı Kaynağı	K.Maraş	Ç.Cerit	Küçükcerit	1315	41,47

2015 yılı içerisinde tamamlanan “Ceyhan Havzası Master Plan Raporu” kapsamında 2 dönem (Eylül-2013 ve Mayıs-2014) örnekler alınarak kimyasal analizler yaptırılmıştır. Yapılan analizler neticesinde Kahramanmaraş il sınırları içerisindeki yeraltı sularının sulama suyu sınıfları genellikle C2S1 olarak tespit edilmiştir. Ağır metal analizlerinde ise genellikle problem bulunmamaktadır. Ancak Göksun alt havzasında, Eylül-2013 döneminde tespit edilmemesine rağmen 2014 yılı temmuz ayında alınan örnekte katı atık depolama sahasına 150 m mesafedeki bir kuyuda arseniğe rastlanıldığı belirtilmiştir. Ayrıca Mayıs 2014 yılında alınan örneklerde Afşin-Elbistan bölgesindeki A Termik Santrali drenaj kuyusundan alınan örnekte ve Ekinözü bölgesinde Aşağı İçmelerden alınan örneklerde bor değerleri 1,28 ve 1,53 ppm olarak tespit edilmiştir.

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

Kahramanmaraş il sınırları içerisinde 20 adet sondaj kuyusunda aylık olarak yeraltı suyu seviye izleme çalışmaları devam etmektedir. 2000 ve 2024 (Mart) yılları arasındaki yeraltı suyu seviye değişimlerini gösterir grafik aşağıda verilmiştir. Grafik incelendiğinde seviyelerin yoğun yeraltı suyu kullanımının olduğu yaz dönemlerinde düştüğü, ancak yağışlı dönemlerde tekrar kendini topladığı görülmektedir. Uzun yıllar genel trendi ise düşüş eğilimindedir.

Grafik B.11 -Kahramanmaraş İli Yıllara Göre Yeraltı Su Seviyesi Değişimi
(DSİ 20. Bölge Müdürlüğü, 2024)

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Güncel veri bulunamamıştır.

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

Kahramanmaraş İli genelinde endüstriyel anlamda Tekstil Sanayisinin yaygınlaştığı görülmektedir. Bunun yanı sıra Gıda Endüstrisi, Madencilik Faaliyetleri ve Alüminyum-Çelik sanayisi gelişme göstermiştir. Endüstriyel faaliyetlerin İl Merkezinde yoğunlaştığı görülmektedir. İl genelindeki endüstriler arasında Tekstil Sanayisinin su kaynakları üzerinde kirlilik baskısı oluşturduğu bilinmekte olup teknolojik gelişmeler doğrultusunda ve Ar-Ge faaliyetleri kapsamında sanayici tarafından atıksuların tamamının geri kazanılması hedeflendiği bilinmektedir. Mevcut durumda geri kazanımı henüz gerçekleşmeyen faaliyetler için alıcı ortama deşarj öncesinde Atıksu Arıtma Prosesi ile Su Kirliliği ve Kontrolü Yönetmeliği kapsamında belirlenen Atıksu Deşarj Standartları tablosunda yer alan kirlilik parametrelerin sağlanması hedeflenmektedir. Aşağıda yer alan tabloda İlimiz genelinde yer alan Atıksu Arıtma Tesislerinin detayları yer almaktadır.

Çizelge B.18 – Atıksu Arıtma Tesisleri
(Atıksu Bilgi Sistemi, 2024)

Sıra	Tesis Adı	İlçe	AAT Kapasite (m3/gün)	Atıksu Miktarı (m3/gün)	Koordinat	Deşarj Noktası
1	Kipaş Kağıt Sanayi İşletmeleri A.Ş Merkez Şubesi	TÜRKOĞLU	13500,000	7900,000	37.40276409888513,36.8795371055603	ALICI ORTAM
2	Kçs Kahramanmaraş Çimento Beton Sanayi Ve Madencilik İşletmeleri A.Ş	PAZARCIK	60,000	60,000	37.29243169141131,37.156373262405396	ALICI ORTAM
3	Kçs Kahramanmaraş Çimento Beton Sanayi Ve Madencilik İşletmeleri A.Ş	PAZARCIK	150,000	12,500	37.29243169141131,37.156373262405396	YENİDEN KULLANIM
4	Kçs Kahramanmaraş Çimento Beton Sanayi Ve Madencilik İşletmeleri A.Ş	PAZARCIK	225,000	12,500	37.29243169141131,37.156373262405396	YENİDEN KULLANIM
5	Kçs Kahramanmaraş Çimento Beton Sanayi Ve	PAZARCIK	40,000	40,000	37.29243169141131,37.156373262405396	ALICI ORTAM

	Madencilik İşletmeleri A.Ş					
6	Medusa Dinlenme Tesisleri Termal Turizm Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	ONİKİŞUBA T	200,000	200,000	37.549739275403304,36.66507303714752	ALICI ORTAM
7	Matesa Tekstil San.Ve Tic. A.Ş.	DULKADİRO ĞLU	5500,000	5000,000	37.52949524924576,36.920199394226074	ALICI ORTAM
8	Matesa Tekstil San.Ve Tic. A.Ş.	DULKADİRO ĞLU	3100,000	2600,000	37.52949524924576,36.920199394226074	ALICI ORTAM
9	Tur-Ad Madencilik İnşaat Taşımacılık Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi.	DULKADİRO ĞLU	300,000	280,000	37.55321960048787,37.03948259353638	YENİDEN KULLANIM
10	Elif İplik Tekstil Boya Kumaş Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi Boyahane Şubesi	ONİKİŞUBA T	2500,000	2347,420	37.52137601224832,36.91205620765686	ALICI ORTAM
11	Maritaş Denim Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi	DULKADİRO ĞLU	2200,000	1200,000	37.51522351979558,36.916959285736084	ALICI ORTAM
12	Kıpaş Mensucat İşletmeleri A.Ş.	DULKADİRO ĞLU	12500,000	8970,000	37.529161634357024,36.9784140586853	ALICI ORTAM
13	Afşin Elbistan B Termik Santrali İşletmesi	AFŞİN	300,000	300,000	38.353217343158214,36.982834339141846	ALICI ORTAM
14	Afşin Elbistan B Termik Santrali İşletmesi	AFŞİN	2880,000	2880,000	38.353217343158214,36.982834339141846	ALICI ORTAM
15	Değirmenüstü Enerji Üretim Tic. Ve San. A.Ş. Andırın Şubesi	ANDIRIN	5,000	2,916	37.618319187125486,36.44503533840179	ALICI ORTAM
16	Mahmut KÜPELİ	GÖKSUN	42,500	0,000	38.04748274477473,36.49634599685669	YENİDEN KULLANIM
17	Cihan Kimya İnş.Madenc.Tarım Hayvancılık Tic.Ve Sanayi Ltd.Şt	ELBİSTAN	36,000	22,360	38.198849542772415,37.09010124206543	ALICI ORTAM
18	Ahad Gıda Taş. Teks. Tem. Tarım Hayv. San. Tic. Ltd. Şti.	TÜRKOĞLU	1200,000	421,300	37.38409251453402,36.8699187040329	ALICI ORTAM
19	Türkoğlu Atıksu Arıtma Tesisi	TÜRKOĞLU	6018,000	6018,000	37.42207434237541,36.895179748535156	ALICI ORTAM
20	Pazarcık-Narlı Atıksu Arıtma Tesisi	PAZARCIK	10921,000	10000,000	37.366942610669106,37.11202025413513	ALICI ORTAM
21	Afşin Atıksu Arıtma Tesisi	AFŞİN	10224,170	10000,000	38.25509937934432,36.94357752799988	ALICI ORTAM
22	T.C K.Maraş Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü	ONİKİŞUBA T	4000,000	1800,000	37.60024120744729,36.75071597099304	ALICI ORTAM
23	Ç.M.S.Çavuş Metal Teks.Lojis.Ve Taş. San.Tic.A.Ş.	DULKADİRO ĞLU	4900,000	3900,000	37.54603659989028,36.966387033462524	ALICI ORTAM
24	Kıraç İnş. Gıda. Nak. Hay. Pet. San. Ve Tic. Ltd .Şti. (Hazır Beton Tesisi)	AFŞİN	246,480	0,000	38.26525915315238,36.92837476730347	YENİDEN KULLANIM
25	Nevres Tekstil Santic A.Ş	DULKADİRO ĞLU	2500,000	2097,460	37.55113142492645,36.96337223052978	ALICI ORTAM
26	Mem Tekstil Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi	DULKADİRO ĞLU	4900,000	4181,860	37.546474284990886,36.9550895690918	ALICI ORTAM

27	Nuri Demirbanka	ONİKİŞUBA T	15,000	12,000	37.52633678124275,36.902625 5607605	ALICI ORTAM
28	Markum Maden Nak.İnşsan.Ve Tic.Ltd.Ş Ti	PAZARCIK	40,000	40,000	37.43622577626121,37.171726 22680664	ALICI ORTAM
29	Çimko Çimento Ve Beton San Tic Aş Kahramanmaraş Hazır Beton Tesisi	ONİKİŞUBA T	176,220	20,000	37.56457046908623,36.869028 210639954	YENİDEN KULLANIM
30	Kılıç Deniz Ürünleri Üretimi İhracat İthalat Ve Ticaret Anonim Şirketi- Kahramanmaraş Şubesi	DULKADİRO ĞLU	320,000	320,000	37.52267416873562,36.979258 954524994	ALICI ORTAM
31	Dokuboy Dokumacılar Tekstil Madencilik San. Ve Tic. A.Ş.	DULKADİRO ĞLU	4800,000	3920,000	37.51840620024911,36.971719 26498413	ALICI ORTAM
32	Mirboy Tekstil İnş. San. Tic. Ltd. Şti. (Merkez)	DULKADİRO ĞLU	500,000	476,500	37.52443930478551,36.975098 848342896	ALICI ORTAM
33	Beydağ Tekstil San Ve Ticaret A.Ş.	DULKADİRO ĞLU	1000,000	1000,000	37.54566616715801,36.962428 09295654	ALICI ORTAM
34	Hcr-Hacer Konfeksiyon San. Ve Tic. A.Ş.	DULKADİRO ĞLU	800,000	438,980	37.55314309183009,36.956380 247938796	ALICI ORTAM
35	İşkur Denim İşletmeleri Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi	DULKADİRO ĞLU	2500,000	1200,000	37.52326173883644,36.975523 710643756	ALICI ORTAM
36	Çabasan Tekstil Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi	DULKADİRO ĞLU	3000,000	900,000	37.52403938206492,36.976482 86819458	ALICI ORTAM
37	Tunçko Hazır Beton Maden İnşaat Mühendislik Taşımacılık Ticaret Ve Sanayi Limited Şirketi	ELBİSTAN	26,000	26,000	38.1791298971366,37.2467958 92715454	YENİDEN KULLANIM
38	Milteks Teks San.Vetic. A.Ş. Kahramanmaraş Şubesi	DULKADİRO ĞLU	4000,000	2485,000	37.53439413686688,36.977276 80206299	ALICI ORTAM
39	Akarca Mensucat San. Ve Tic. A.Ş.	ONİKİŞUBA T	2000,000	1545,120	37.52746165673924,36.908601 60626471	ALICI ORTAM
40	Kahramanmaraş Valiliği - İl Göç İdaresi Müdürlüğü (Geçici Barınma Merkezi - Eysel Nitelikli Paket Atık Su Arıtma Tesisi)	DULKADİRO ĞLU	3000,000	3000,000	37.44381717130342,37.012528 53867118	ALICI ORTAM
41	Alteks Boya Ve Kasar Sanayi Ltd. Şti.	ONİKİŞUBA T	2000,000	2000,000	37.56078927798009,36.912646 29364014	ALICI ORTAM
42	Arıkan Mensucat Sanayi Ve Ticaret A.Ş. Karacasu Şubesi	DULKADİRO ĞLU	4000,000	3571,000	37.528730262223604,36.97304 697940126	ALICI ORTAM
43	Kahramanmaraş Merkez Atıksu Arıtma Tesisi	ONİKİŞUBA T	111023,000	111000,000	37.56380072199914,36.854463 81568909	ALICI ORTAM

44	Mıdaş Tekstil Sanayi Ve Ticaret A.ř.	DULKADIRO ĞLU	390,000	352,520	37.516210675848136,36.911559104482876	ALICI ORTAM
45	Net Tekstil San.Ve Tic.Ltd.Stı	DULKADIRO ĞLU	2000,000	1500,000	37.54172420759934,36.921087205410004	ALICI ORTAM
46	Öztürk Enerji Anonim şirketi-Kahramanmaraş şubesi	ONİKİşUBA T	300,000	300,000	37.653247293277204,36.704952120780945	ALICI ORTAM
47	Akalp Süt Ve Süt Ürünleri Tarım Hayvancılık Gıda Sanayi Ve Ticaret Limited şirketi.	ONİKİşUBA T	25,000	25,000	37.52049954707626,36.83544158935547	ALICI ORTAM
48	Marinboy Tekstil Sanayi Ve Ticaret Limited şirketi	TÜRKOĞLU	450,000	405,000	37.33633331689031,36.8116557598114	ALICI ORTAM
49	TEKİR ALABALIK ÜRETİM Ve PAZ. TİC. LTD. şTİ.	ONİKİşUBA T	1389,600	1389,600	37.9096422049343,36.5939043760136	ALICI ORTAM
50	Kahramanmaraş Kağıt Sanayi Ve Tic. A.ř. Kahramanmaraş şubesi	DULKADIRO ĞLU	5000,000	4830,000	37.5551423572567,36.95843160152435	ALICI ORTAM
51	Ak Gıda Sanayi Ve Tic. A.ř. (Kahramanmaraş)	TÜRKOĞLU	2000,000	1390,000	37.41983338236266,36.880738735198975	ALICI ORTAM
52	Ak Gıda Sanayi Ve Tic. A.ř. (Kahramanmaraş)	TÜRKOĞLU	2000,000	1200,000	37.41983338236266,36.880738735198975	ALICI ORTAM
53	Yenice Bizim Et Ve Et Ürünleri Hayvancılık Tarım Gıda İnşaat Sanayi Ticaret Limited şirketi	ONİKİşUBA T	250,000	210,000	37.535479276829896,36.85831546783447	ALICI ORTAM
54	Erdem Tekstil San. Ve Tic. A.ř. (Open End İşletmesi)	DULKADIRO ĞLU	95,000	80,000	37.52859156719384,36.974712610244744	ALICI ORTAM
55	Tatari Boya Tekstil Sanayi Ve Ticaret Limited şirketi	TÜRKOĞLU	3000,000	1590,960	37.38763068619967,36.87014937400817	ALICI ORTAM
56	Kıyak Dondurma Gıda Sanayi Ve Ticaret Limited şirketi	ONİKİşUBA T	15,000	15,000	37.653145362106166,36.69827878475189	ALICI ORTAM
57	Karacasu Tekstilticaret Ve San.Anonim şirketi	DULKADIRO ĞLU	35,000	19,200	37.52979125571272,36.97503447532654	ALICI ORTAM
58	Emin Tekstil Sanayi Ve Ticaret A.ř.	DULKADIRO ĞLU	2000,000	1990,000	37.51903684311735,36.91547065973282	ALICI ORTAM
59	Çimko Çimento Ve Beton Sanayi Ticaret A.ř.-Narlı şube	PAZARCIK	194,000	180,000	37.3508122410782,37.163121700286865	YENİDEN KULLANIM
60	Çimko Çimento Ve Beton Sanayi Ticaret A.ř.-Narlı şube	PAZARCIK	201,000	186,000	37.3508122410782,37.163121700286865	YENİDEN KULLANIM
61	Çimko Çimento Ve Beton Sanayi Ticaret A.ř.-Narlı şube	PAZARCIK	750,000	330,000	37.3508122410782,37.163121700286865	YENİDEN KULLANIM
62	Çimko Çimento Ve Beton Sanayi Ticaret A.ř.-Narlı şube	PAZARCIK	20,000	20,000	37.3508122410782,37.163121700286865	KANALİZASYON

63	Doğan Tekstil Anonim Şirketi Kahramanmaraş Şubesi	DULKADIRO ĞLU	2500,000	2432,200	37.527630100764675,36.986396312713616	ALICI ORTAM
64	Özser - Ziver Adı Ortaklığı	ELBİSTAN	60,000	60,000	38.33600115904974,37.11211681365967	YENİDEN KULLANIM
65	İşkur Boya Tekstil Ticaret Ve Sanayi A.Ş.	DULKADIRO ĞLU	4900,000	3843,060	37.52140834781549,36.97081804242771	ALICI ORTAM
66	Türkhan Tekstil Turizm Nakliye Deri İnşaat San. Ve Tic. Ltd.Şti.	TÜRKOĞLU	2000,000	1600,000	37.39265197392947,36.86970412731171	ALICI ORTAM
67	Doğu Denim Pazarlama Sanayi Ve Dış Ticaret Anonim Şirketi	TÜRKOĞLU	800,000	762,350	37.434705448086994,36.88578933477402	ALICI ORTAM
68	Afşin Elbistan Elektrik Üretim Ve Ticaret Anonim Şirketi Afşin Şubesi	AFŞİN	50,000	50,000	38.34712606594617,37.032305002212524	ALICI ORTAM
69	Afşin Elbistan Elektrik Üretim Ve Ticaret Anonim Şirketi Afşin Şubesi	AFŞİN	200,000	200,000	38.34712606594617,37.032305002212524	ALICI ORTAM
70	Afşin Elbistan Elektrik Üretim Ve Ticaret Anonim Şirketi Afşin Şubesi	AFŞİN	140,000	140,000	38.34712606594617,37.032305002212524	ALICI ORTAM
71	Afşin Elbistan Elektrik Üretim Ve Ticaret Anonim Şirketi Afşin Şubesi	AFŞİN	200,000	200,000	38.34712606594617,37.032305002212524	ALICI ORTAM
72	Tekas Tekstil İhracaat Ve İthalat Tic. Ve San. A.Ş.	DULKADIRO ĞLU	60,000	37,100	37.52724335697069,36.97319447994232	ALICI ORTAM
73	Arsan Dokuma Boya Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	DULKADIRO ĞLU	4750,000	4100,000	37.521945935116165,36.97740022558719	ALICI ORTAM
74	Sarıgüzel Barajı Ve Hes	ONİKİŞUBA T	5,000	5,000	37.93433710922466,36.96993827819824	ALICI ORTAM
75	Rimsa Tekstil Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi Türkoğlu Şubesi	TÜRKOĞLU	1250,000	821,670	37.390074278149505,36.87032854537392	ALICI ORTAM
76	Miks Boya Kumaş Tekstil Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi	DULKADIRO ĞLU	1350,000	892,280	37.525698788089336,36.98436185717582	ALICI ORTAM
77	Kayabey Mensucat İthalat İhracat Sanayi Ticaret Limited Şirketi	TÜRKOĞLU	2000,000	1115,000	37.38613501219865,36.86850786209106	ALICI ORTAM
78	Şirikçioğlu Mensucat San. Ve Tic.A.Ş.	ONİKİŞUBA T	1500,000	1317,480	37.564914335444904,36.86400443315506	ALICI ORTAM
79	Çimsa Tekstil Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	DULKADIRO ĞLU	600,000	600,000	37.54098901313467,36.920671463012695	ALICI ORTAM
80	Dar Tekstil Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	DULKADIRO ĞLU	1500,000	1380,000	37.541941765004005,36.99535417541483	ALICI ORTAM
81	Koray İnşaat Taşımacılık	AFŞİN	90,000	14,000	38.22784931513285,36.97524905204773	YENİDEN KULLANIM

	Hayvancılık Petrol Maden Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi					
82	Elbistan Atıksu Arıtma Tesisi	ELBİSTAN	22567,000	22567,000	38.20873133718791,37.12735176086426	ALICI ORTAM
83	Kçs Kahramanmaraş Çimento Beton Sanayi Ve Madencilik İşletmeleri Anonim Şirketi Türkoğlu Şubesi	TÜRKOĞLU	115,000	11,800	37.40378265335988,36.866431161761284	YENİDEN KULLANIM
84	Eşkiler Beton İnşaat Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	PAZARCIK	30,000	30,000	37.51325807768158,37.38323450088501	YENİDEN KULLANIM
85	Enerjisa Enerji Üretim A.Ş. Yamanlı Iı Hes Ve Regülatör Projesi	GÖKSUN	5,000	5,000	38.013676423319346,37.112142920341284	ALICI ORTAM
86	Tme Madencilik İnşaat Taşımacılık İç Ve Dış Ticaret Sanayi Limited Şirketi	ELBİSTAN	3360,000	3360,000	38.169816535719605,37.27444142103195	YENİDEN KULLANIM
87	Kurteks Boya Sanayi Ticaret Anonim Şirketi	DULKADİROĞLU	1350,000	866,376	37.525679809412864,36.98437660932541	ALICI ORTAM
88	Botaş Dörtüyl İşletme Müdürlüğü Sarıl Pompa İstasyon Şefliği	PAZARCIK	25,000	25,000		ALICI ORTAM
89	Ekomar Geri Dönüşüm Kimya Sanayi Ve Ticaret Ltd.Şti.	TÜRKOĞLU	45,000	0,000		KANALİZASYON
90	Yaşar Dondurma Ve Gıda Maddeleri Anonim Şirketi Karacasu Kırım Şubesi	DULKADİROĞLU	500,000	300,000		ALICI ORTAM
91	Hilal Tekst.Boya Kasar İnş.San.Ve Tic.Ltd.Şti.	DULKADİROĞLU	450,000	450,000		KANALİZASYON
92	Park Teknik Elektrik Mad.Tur.San.Tic.A.Ş .Çöllolar	ELBİSTAN	80,000	80,000		ALICI ORTAM
93	Botas International Anonim Şirketi Ipt1 Basınç Düşürme İstasyonu	ANDIRIN	20,000	14,000		ALICI ORTAM
94	Enerjisa Enerji Üretim A.Ş. Kandil Barajı Ve Hes	EKİNÖZÜ	5,000	5,000		ALICI ORTAM
95	Duru Yağ Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi		240,000	5,000		ALICI ORTAM
96	Duygu Mühendislik İnşaat Turizm Dış Ticaret Ve Sanayi Limited Şirketi (Kahramanmaraş Şubesi-Kürtül Şantiyesi)	ONİKİŞUBA T	80,000	33,000		ALICI ORTAM

97	Bozkurt Konfeksiyon Sanayi A.Ş.	MERKEZ	100,000	100,000		ALICI ORTAM
98	Ferpa Çimento Anonim Şirketi Kahramanmaraş Hazır Beton Tesisi Şubesi.	ONİKİŞUBA T	192,000	15,000		YENİDEN KULLANIM
99	Abateks Tekstil Tic.San.A.Ş. Kahramanmaraş Şubesi	TÜRKOĞLU	800,000	800,000		ALICI ORTAM
100	Ekomar Geri Dönüşüm Kimya Sanayi Ve Ticaret Ltd.Şti.	TÜRKOĞLU	49,000	49,000		ALICI ORTAM
101	Yaşar Dondurma Ve Gıda Maddeleri A.Ş	DULKADİRO ĞLU	250,000	250,000		KANALİZASY ON
102	İsmail Ganıdağlı - Aksu Altun Kum Ocağı İşletmeciliği	PAZARCIK	30,000	30,000		ALICI ORTAM
103	Cihan Kimya İnş.Madenc.Tarım Hayvancılık Tic.Ve Sanayi Ltd.Şti.	ELBİSTAN	36,000	36,000		ALICI ORTAM
104	Modasan Tekstilsanayi Ve Tic. A.Ş.	MERKEZ	800,000	400,000		ALICI ORTAM

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

Kahramanmaraş İli sınırları içerisinde 2 Belediyesi Merkez İlçe olmak üzere toplamda 11 İlçe yer almaktadır. 2023 Yılı verilerine göre İlin toplam nüfusu 1.116.618 kaydedilmiştir. Evsel kaynaklı atıksuların arıtılması amacıyla İl Genelinde Büyükşehir Belediyesi tarafından 5 adet Atıksu Arıtma Tesisi faaliyet göstermektedir. Bununla birlikte Göksun, Ilıca, Andırın, Ekinözü, Çağlayancerit İlçeleri için olmak üzere 5 adet proje aşamasında olan Atıksu Arıtma Tesisi planlanmıştır. Aşağıda yer alan çizelgede mevcut durum detaylı olarak gösterilmiştir.

Çizelge B.19 –Evsel Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2024)

No	ATIKSU ARITMA TESİSİNİN ADI	DEBİ (m3/gün)	A.A.T. KOORDİNATLARI	A.A.T. DURUMU	A.A.T. TÜRÜ	DEŞARJ YERİ	Döküldüğü Çay/Baraj	ARITMA ÇAMURU MİKTARI / BERTARAFI
1	KAHRAMANMARAŞ İLİ BİYOLOJİK ATIKSU ARITMA TESİSİ	111,023	37°33'44.45 K 36°51'20.79 D	İŞLETMEDE	Eş Zamanlı Nitrifikasyon Denitrifikasyon	Sır Baraj Gölü	Sır Baraj Gölü	80 ton/gün
2	PAZARCIK-NARLI İLİ BİYOLOJİK ATIKSU ARITMA TESİSİ	6,927	37°21'59.55 K 37°06'41.95 D	İŞLETMEDE	Uzun Havalandırmalı	Aksu Çayı	Aksu Çayı	720 kg/gün
3	AFŞİN İLİ BİYOLOJİK ATIKSU ARITMA TESİSİ	5,929	38°15'18.13 K 36°56'36.86 D	İŞLETMEDE	Uzun Havalandırmalı	Almaoku Deresi	Hurman Çayı	250kg/gün
4	TÜRKOĞLU-KILILI İLİ BİYOLOJİK ATIKSU ARITMA TESİSİ	3628,34 / 5077	37°25'18.65 K 36°53'44.10 D	İŞLETMEDE	Uzun Havalandırmalı	Aksu Çayı	Aksu Çayı	1,6 ton/gün
5	ELBİSTAN İLİ BİYOLOJİK ATIKSU ARITMA TESİSİ	22,567		İŞLETMEDE	Eş Zamanlı Nitrifikasyon Denitrifikasyon	Ceyhan Nehri	Ceyhan Nehri	
6	GÖKSUN İLİ BİYOLOJİK ATIKSU ARITMA TESİSİ	4815.27	37°59'56.86 K 36°31'48.41 D	PROJE AŞAMASINDA	Uzun Havalandırmalı	Göksun çayı (Terbüzek)	Ada Tepe Barajına deşarj	
7	ANDIRIN BİYOLOJİK ATIKSU ARITMA TESİSİ	928.08	37°32'39.27 K 36°19'38.42 D	PROJE AŞAMASINDA	Uzun Havalandırmalı	Ulusu Deresi	Ulusu-Akpinar deresi-Aslantaş Barajı	
8	ÇAĞLAYANCIĞI İLİ BİYOLOJİK ATIKSU ARITMA TESİSİ	1650	37°44'30.57 K 37°22'11.94 D	PROJE AŞAMASINDA	Uzun Havalandırmalı	Zorkun Deresi	Zorkun göleti	
9	NURHAK İLİ BİYOLOJİK ATIKSU ARITMA TESİSİ	845.8 / 972.30	37°56'16.04 K 37°27'27.16 D	PROJE AŞAMASINDA	Uzun Havalandırmalı	Değirmen Deresi	Değirmen deresi-Tatlar Deresi-Göksu Çayı	
10	EKİNOZÜ BİYOLOJİK ATIKSU ARITMA TESİSİ	889.2	38°01'05.25 K 37°09'29.20 D	PROJE AŞAMASINDA	Uzun Havalandırmalı	Nargile Deresi	Kandı Barajı	
11	ILICA REV BİYOLOJİK ATIKSU ARITMA TESİSİ	1449/2194	37°50'24.42 K 36°52'06.70 D	PROJE AŞAMASINDA	Ardışık Kesikli Reaktör	Ilıca Deresi	Menzelet Barajı	
12	TEKİR BİYOLOJİK ATIKSU ARITMA TESİSİ	324	37°52'05.61 K 36°38'23.10 D	PROJE AŞAMASINDA	Uzun Havalandırmalı	Kısık Deresi	Kısık Barajı	
13	TÜRKOĞLU-ŞEKERABA-BEYOĞLU İLİ BİYOLOJİK ATIKSU ARITMA TESİSİ	2993.4	37°16'53 K 36°47'54 D	PROJE AŞAMASINDA	Uzun Havalandırmalı	Gavur gölü kurutma kanalı	Gavur gölü	
14	TÜRKOĞLU YEŞİLYÖRE PAKET ATIKSU ARITMA TESİSİ	1184	37°26'05 K 36°46'15 D	İŞLETMEDE	PAKET	yolderesi	DERE	

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

İlimizde 359.362 hektar tarım ve 180.853 ha çayır-mera arazisi bulunmaktadır. Tarım arazisinin yaklaşık 257.668 hektarını işlenen kuru tarım alanları oluşturmaktadır. İlimizde DSİ tarafından etüt edilen 227.534 ha arazinin, 204.346 hektar alanı sulamaya elverişli, 161.844 ha alanı ekonomik olarak sulanabilir arazilerdir. Şu anda sulanan arazi miktarımız ise, 101.694 hektardır. Bu alanların sürdürülebilir kalkınma projeleri kapsamında uygulanıp sulanması halinde uzun yıllar ortalamasına göre kuraklık riski hissedilmeyecek duruma gelebilir. (2021 yılına ait verilerdir. Güncel verilere ulaşamamıştır.)

B.3.2.2. Diğer

Veri alınmamıştır.

B.4. Denizler

İlimizin denize kıyısı bulunmamaktadır.

B.5. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

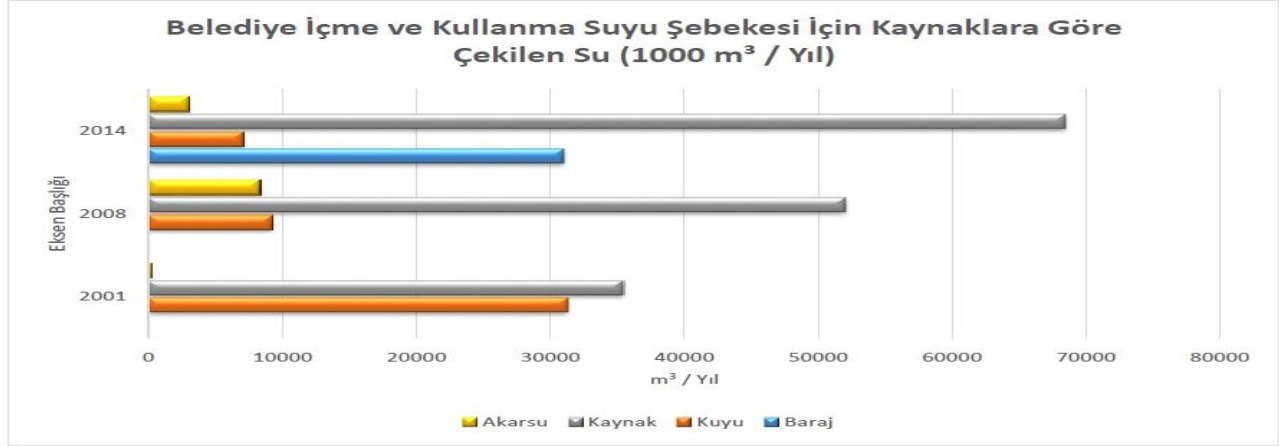
B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İl merkezindeki yüzeysel su kaynaklarımızdan biri debisi 550lt/sn olan Pınarbaşı kaynakları ve debisi 1600lt/sn olan Karasu Kaynakları olmak üzere iki tanedir. Bunlar doğal kaynaklarımız olup bunlara ait

içme suyu arıtım tesislerimiz bulunmamaktadır. Kaynaklarımız şehrin bütün ihtiyacını karşılamaktadır. Bu nedenle Ayvalı Barajı ve Arıtma Tesisi adındaki bir diğer yüzeysel su kaynağımız da kullanılmamaktan dolayı zarar görmesin diye dönem dönem çalıştırılmakta fakat aktif olarak şehre verilmemektedir.

B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Grafik B.12 -Kahramanmaraş İli Belediye İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi için Kaynaklara göre çekilen su miktarı
(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

İlimizde 11 ilçe belediyesi ve bu ilçelere bağlı mahallelerin tamamına içme ve kullanma suyu hizmeti verilmektedir. İl merkezinde yüzeysel su kaynaklarımız şehrin ihtiyacına cevap verememektedir. Bu nedenle mevcut olan sondaj kuyularından 410 lt/s su, şehir şebekesine verilmektedir. Yer altı kaynaklarımız için içme suyu arıtım tesisleri bulunmamaktadır.

Çizelge B.20 – Belediye İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi için Kaynaklara göre çekilen su miktarı
(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2019)

	KAYNAK SUYU (m³/yıl)	KUYU SUYU (m³/yıl)	NÜFUS	ŞEBEK E
ANDIRIN	915,169	78,568	32,998	Var.
AFŞİN	402,884	874,085	81,107	Var.
Ç.CERİT	298,503	60.323	23,025	Var.
DULKADİROĞLU	86,772	224,531		Var.
EKİNÖZÜ	142,499	90,309	11,484	Var.
ELBİSTAN	906,688	524,168	142,779	Var.
GÖKSUN	866,166	91,086	51,615	Var.
NURHAK	27,722	-	12,124	Var.
ONİKİŞUBAT	1,659,817	415,756	407,956	Var.
PAZARCIK	740,572	790,775	68,128	Var.
TÜRKOĞLU	1,095,505	657,755	71,876	Var.

NOT:2019 Yılı verisidir. Güncel veriye ulaşamamıştır.

B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

S.NO.	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇMESUYU NUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YET ERSİZ/SUS UZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLORLAM A
1	AFŞİN	AĞÇAŞAR	107	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,819	SULU	YOK	VAR
2	AFŞİN	ALİMPINAR	611	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	41,866	SULU	YOK	VAR
3	AFŞİN	ALTAŞ	1,273	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	92,217	SULU	YOK	VAR
4	AFŞİN	BAŞÜSTÜ	660	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	40,875	SULU	YOK	VAR
5	AFŞİN	BİNBOĞA	255	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,821	SULU	YOK	VAR
6	AFŞİN	BÜYÜKSEVİN	564	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	38,047	SULU	YOK	VAR
7	AFŞİN	ÇAĞILHAN	187	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,719	SULU	YOK	VAR
8	AFŞİN	ÇUKURPINAR	265	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,943	SULU	YOK	VAR
9	AFŞİN	DEVEBOYUNU	276	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	12,729	SULU	YOK	VAR
10	AFŞİN	EMİRİLYAS	553	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	38,966	SULU	YOK	VAR
11	AFŞİN	EMİRLİ	305	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	23,691	SULU	YOK	VAR
12	AFŞİN	ERÇENE	748	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	52,827	SULU	YOK	VAR
13	AFŞİN	GÖZPINAR	96	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,223	SULU	YOK	VAR
14	AFŞİN	HÜYÜKLÜ	1,538	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	111,877	SULU	YOK	VAR
15	AFŞİN	İGDEMLİK	152	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	12,376	SULU	YOK	VAR
16	AFŞİN	KABAAĞAÇ	1,227	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	57,282	SULU	YOK	VAR
17	AFŞİN	KARAGÖZ	631	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	36,208	SULU	YOK	VAR
18	AFŞİN	KARGABÜKÜ	232	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	17,326	SULU	YOK	VAR
19	AFŞİN	KÖTÜRE	196	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,759	SULU	YOK	VAR
20	AFŞİN	KUŞKAYASLI	373	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	29,702	SULU	YOK	VAR
21	AFŞİN	NADİR	1,012	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	74,750	SULU	YOK	VAR
22	AFŞİN	ORTAKLI	418	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	31,753	SULU	YOK	VAR
23	AFŞİN	ÖRDEK	498	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	35,854	SULU	YOK	VAR
24	AFŞİN	ÖRENDERESİ	83	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,294	SULU	YOK	VAR
25	AFŞİN	SOĞUCAK	198	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,002	SULU	YOK	VAR
26	AFŞİN	TÜRKÇAYIRI	436	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	32,036	SULU	YOK	VAR
27	AFŞİN	TÜRKSEVİN	632	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	45,826	SULU	YOK	VAR
28	AFŞİN	YAZIDERE	278	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	21,923	SULU	YOK	VAR
29	AFŞİN	YAZIKÖY	88	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	6,506	SULU	YOK	VAR
30	AFŞİN	ARMUTALAN	184	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,214	SULU	YOK	VAR
31	AFŞİN	BERÇENEK	141	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	11,951	SULU	YOK	VAR
32	AFŞİN	BÜĞET	231	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	17,892	SULU	YOK	VAR

33	AFŞİN	ÇOMUDÜZ	323	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	16,336	SULU	YOK	VAR
34	AFŞİN	DOKUZTAY	178	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,800	SULU	YOK	VAR
35	AFŞİN	HATİCEPİN ARI	102	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	7,143	SULU	YOK	VAR
36	AFŞİN	İNCİ	103	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,486	SULU	YOK	VAR
37	AFŞİN	İNCİRLİ	243	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,892	SULU	YOK	VAR
38	AFŞİN	KANGAL	194	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,366	SULU	YOK	VAR
39	AFŞİN	KAŞANLI	562	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	41,866	SULU	YOK	VAR
40	AFŞİN	KOÇOVASI	424	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,510	SULU	YOK	VAR
41	AFŞİN	OĞLAKKAYA	71	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,648	SULU	YOK	VAR
42	AFŞİN	ÖRENLI	94	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,930	SULU	YOK	VAR
43	AFŞİN	SÖĞÜTDE RE	57	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,819	SULU	YOK	VAR
44	AFŞİN	TATLAR	757	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	60,535	SULU	YOK	VAR
45	AFŞİN	TOPAKTAŞ	228	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,861	SULU	YOK	VAR
46	AFŞİN	YAZIBELEN	842	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	49,503	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇMESUYU NUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YET ERSİZ/SUS UZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLORLAM A
1	ANDIRIN	AKÇAKOY UNLU	579	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	27,368	SULU	YOK	VAR
2	ANDIRIN	AKGÜMÜŞ	411	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	26,802	SULU	YOK	VAR
3	ANDIRIN	ALAMEŞE	470	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,750	SULU	YOK	VAR
4	ANDIRIN	ALANLI	401	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,324	SULU	YOK	VAR
5	ANDIRIN	ALINOLUK	380	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,083	SULU	YOK	VAR
6	ANDIRIN	ALTINYAYLA	822	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	61,525	SULU	YOK	VAR
7	ANDIRIN	ANACIK	456	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	18,882	SULU	YOK	VAR
8	ANDIRIN	ARIKLAR	642	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	39,390	SULU	YOK	VAR
9	ANDIRIN	BAŞDOĞAN	671	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	35,147	SULU	YOK	VAR
10	ANDIRIN	BEKTAŞLI	309	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,294	SULU	YOK	VAR
11	ANDIRIN	BEŞBUCAK	910	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,600	SULU	YOK	VAR
12	ANDIRIN	BOĞAZÖREN	420	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,951	SULU	YOK	YOK
13	ANDIRIN	BOSTANLI	239	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,082	SULU	YOK	YOK
14	ANDIRIN	BOYNUYOĞUNLU	211	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,032	SULU	YOK	VAR
15	ANDIRIN	BOZTOPRAKLI	958	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	40,380	SULU	YOK	VAR
16	ANDIRIN	BULGURKAYA	650	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,821	SULU	YOK	VAR
17	ANDIRIN	CAMUZLUK	394	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,103	SULU	YOK	YOK
18	ANDIRIN	ÇİÇEKLİ	605	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,862	SULU	YOK	VAR
19	ANDIRIN	ÇUHADARLI	325	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,476	SULU	YOK	VAR
20	ANDIRIN	DARIOVASI	833	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,356	SULU	YOK	VAR
21	ANDIRIN	EFİRAĞIZLI	747	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	29,702	SULU	YOK	VAR

22	ANDIRIN	EMİRLER	326	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,134	SULU	YOK	VAR
23	ANDIRIN	ERENLER	265	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,739	SULU	YOK	VAR
24	ANDIRIN	GÖKAHMETLİ	238	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,970	SULU	YOK	VAR
25	ANDIRIN	GÖKÇELİ	398	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,459	SULU	YOK	VAR
26	ANDIRIN	GÖKGEDİK	527	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,447	SULU	YOK	VAR
27	ANDIRIN	HACİVELİUŞAĞI	411	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,466	SULU	YOK	VAR
28	ANDIRIN	KABAAĞAÇ	427	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,507	SULU	YOK	VAR
29	ANDIRIN	KABAKLAR	199	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,134	SULU	YOK	VAR
30	ANDIRIN	KALEBOYNU	266	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,609	SULU	YOK	VAR
31	ANDIRIN	KARAPINAR	226	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,203	SULU	YOK	VAR
32	ANDIRIN	KARGAÇAYIRI	323	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,236	SULU	YOK	VAR
33	ANDIRIN	KIYIKÇI	249	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,224	SULU	YOK	VAR
34	ANDIRIN	KIZIK	773	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,711	SULU	YOK	VAR
35	ANDIRIN	KÖKLÜ	455	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,933	SULU	YOK	VAR
36	ANDIRIN	KÖLELİ	192	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	1,697	SULU	YOK	YOK
37	ANDIRIN	KUMARLI	645	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	22,135	SULU	YOK	YOK
38	ANDIRIN	KUZGUN	501	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,428	SULU	YOK	VAR
39	ANDIRIN	SUMAKLI	606	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	16,548	SULU	YOK	VAR
40	ANDIRIN	TORLAR	775	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	28,924	SULU	YOK	VAR
41	ANDIRIN	TORUN	551	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	42,643	SULU	YOK	VAR
42	ANDIRIN	YENİKÖY	317	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,367	SULU	YOK	VAR
43	ANDIRIN	YEŞİLYURT	468	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	24,398	SULU	YOK	YOK
44	ANDIRIN	AKİFİYE	395	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	28,924	SULU	YOK	VAR
45	ANDIRIN	ALTINBOĞA	211	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,346	SULU	YOK	VAR
46	ANDIRIN	CAMBAZ	692	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,397	SULU	YOK	VAR
47	ANDIRIN	ÇİĞŞAR	140	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,840	SULU	YOK	VAR
48	ANDIRIN	ÇOKAK	441	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	32,389	SULU	YOK	VAR
49	ANDIRIN	ORHANIYE	405	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,791	SULU	YOK	VAR
50	ANDIRIN	OSMANCIK	292	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,799	SULU	YOK	VAR
51	ANDIRIN	RİFATİYE	535	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,002	SULU	YOK	VAR
52	ANDIRIN	YEŞİLTEPE	236	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	16,407	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ŞEBEKELİ)	İÇME SUYUNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YE TERSİZ/SUSUZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLOR LAMA
1	DULKADİR OĞLU	ABBASLAR	580	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	32,177	SULU	YOK	VAR
2	DULKADİR OĞLU	AKYAR	183	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,568	SULU	YOK	VAR
3	DULKADİR OĞLU	ALİBEYUŞAĞI	484	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	35,925	SULU	YOK	VAR
4	DULKADİR OĞLU	ASLANBEY	243	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	16,619	SULU	YOK	VAR

5	DULKADİR OĞLU	AYAKLICA OLUK	1073	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	56,363	SULU	YOK	VAR
6	DULKADİR OĞLU	BEŞENLİ	795	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	46,957	SULU	YOK	VAR
7	DULKADİR OĞLU	BULANIK	940	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	59,687	SULU	YOK	VAR
8	DULKADİR OĞLU	ÇINARLI	328	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	16,973	SULU	YOK	VAR
9	DULKADİR OĞLU	ÇİĞLİ	556	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	39,532	SULU	YOK	VAR
10	DULKADİR OĞLU	ÇOKYAŞAR	763	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	21,357	SULU	YOK	VAR
11	DULKADİR OĞLU	DEMİRCİL ER	167	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,942	SULU	YOK	VAR
12	DULKADİR OĞLU	DENİZLİ	171	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	14,639	SULU	YOK	VAR
13	DULKADİR OĞLU	DEREKÖY	1208	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	49,008	SULU	YOK	VAR
14	DULKADİR OĞLU	DERELİ	1169	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	75,669	SULU	YOK	VAR
15	DULKADİR OĞLU	DOĞANLI KARAHAS AN	484	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,568	SULU	YOK	VAR
16	DULKADİR OĞLU	EKBEROĞLU	84	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,203	SULU	YOK	VAR
17	DULKADİR OĞLU	ELMALAR	4355	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	241,929	SULU	YOK	VAR
18	DULKADİR OĞLU	ESKİNARLI	419	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	23,054	SULU	YOK	VAR
19	DULKADİR OĞLU	GAFFARLI	586	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	36,986	SULU	YOK	VAR
20	DULKADİR OĞLU	GÖLLÜ	648	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	42,856	SULU	YOK	VAR
21	DULKADİR OĞLU	GÜZELYUR T	1783	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	66,617	SULU	YOK	VAR
22	DULKADİR OĞLU	HALKAÇAY IRI	144	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	11,386	SULU	YOK	VAR
23	DULKADİR OĞLU	KAPIÇAM	443	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	24,327	SULU	YOK	VAR
24	DULKADİR OĞLU	KARTAL	351	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,247	SULU	YOK	VAR
25	DULKADİR OĞLU	KAZANLIPI NAR	275	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,428	SULU	YOK	VAR
26	DULKADİR OĞLU	KOCALAR	209	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,416	SULU	YOK	VAR
27	DULKADİR OĞLU	KOZLUDER E	264	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,568	SULU	YOK	VAR
28	DULKADİR OĞLU	KUZUCAK	353	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	22,489	SULU	YOK	VAR
29	DULKADİR OĞLU	KÜÇÜKNA CAR	994	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	26,802	SULU	YOK	VAR
30	DULKADİR OĞLU	KÜPELİKIZ	418	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	29,207	SULU	YOK	VAR
31	DULKADİR OĞLU	MAKSUTU ŞAĞI	327	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	25,459	SULU	YOK	VAR
32	DULKADİR OĞLU	NEVRUZLU	140	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	11,386	SULU	YOK	VAR
33	DULKADİR OĞLU	OSMANBE Y	735	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	53,251	SULU	YOK	VAR
34	DULKADİR OĞLU	ÖKSÜZLÜ	268	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	17,043	SULU	YOK	VAR
35	DULKADİR OĞLU	PEYNİRDE RE	645	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	36,279	SULU	YOK	VAR
36	DULKADİR OĞLU	SARIKAYA	382	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,651	SULU	YOK	VAR
37	DULKADİR OĞLU	SEYRANTE PE	175	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	13,790	SULU	YOK	VAR
38	DULKADİR OĞLU	SİVRİCEHÜ YÜK	326	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	9,688	SULU	YOK	VAR
39	DULKADİR OĞLU	SÖĞÜTLÜ	185	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,790	SULU	YOK	VAR
40	DULKADİR OĞLU	ŞEREFÖĞLU	1294	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	65,415	SULU	YOK	VAR
41	DULKADİR OĞLU	TEVEKKE Lİ	490	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	30,904	SULU	YOK	VAR
42	DULKADİR OĞLU	ULUTAŞ	463	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,114	SULU	YOK	VAR

43	DULKADİR OĞLU	YENİYURT	262	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	18,528	SULU	YOK	VAR
44	DULKADİR OĞLU	YUSUFHA CILI	691	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	39,320	SULU	YOK	VAR
45	DULKADİR OĞLU	AĞABEYLİ	485	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,438	SULU	YOK	VAR
46	DULKADİR OĞLU	BAHÇELİ	200	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	2,334	SULU	YOK	VAR
47	DULKADİR OĞLU	BAŞDERVİ ŞLİ	1162	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	45,048	SULU	YOK	VAR
48	DULKADİR OĞLU	BOYALI	363	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,123	SULU	YOK	VAR
49	DULKADİR OĞLU	BUDAKLI	751	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,335	SULU	YOK	VAR
50	DULKADİR OĞLU	ÇATMAYA YLA	932	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	32,601	SULU	YOK	VAR
51	DULKADİR OĞLU	ÇOBANLI	462	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,635	YETERSİZ	YOK	VAR
52	DULKADİR OĞLU	HACIEYÜP LÜ	224	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,587	SULU	YOK	VAR
53	DULKADİR OĞLU	KABASAKA L	152	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,809	SULU	YOK	VAR
54	DULKADİR OĞLU	KARAMAN LI	104	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,216	SULU	YOK	VAR
55	DULKADİR OĞLU	KEMALLI	727	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	42,714	SULU	YOK	VAR
56	DULKADİR OĞLU	KILAĞLI	388	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,062	SULU	YOK	VAR
57	DULKADİR OĞLU	YENİPINA R	154	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,971	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ŞEBEKELİ)	İÇMESUY UNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAM A SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUY U DURUMU (SULU/YE TERSİZ/SU SUZ)	İÇMESUY U ARITMA TESİS DURUMU	KLOR LAMA
1	EKİNÖZÜ	AKPINAR	131	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,840	SULU	YOK	VAR
2	EKİNÖZÜ	ALIŞAR	705	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,435	SULU	YOK	VAR
3	EKİNÖZÜ	ALTINYAP RAK	294	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,365	SULU	YOK	VAR
4	EKİNÖZÜ	AMBAR	315	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,992	SULU	YOK	VAR
5	EKİNÖZÜ	ATAKÖY	445	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,922	SULU	YOK	VAR
6	EKİNÖZÜ	ÇİFTLİKKA LE	507	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	4,455	SULU	YOK	VAR
7	EKİNÖZÜ	ÇİFTLİKKÖ Y	401	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	26,025	SULU	YOK	VAR
8	EKİNÖZÜ	DEMİRLİK	370	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,991	SULU	YOK	VAR
9	EKİNÖZÜ	GAZİLER	369	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,722	SULU	YOK	VAR
10	EKİNÖZÜ	GÖZPINAR	176	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,143	SULU	YOK	VAR
11	EKİNÖZÜ	KABAKTEP E	761	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	28,995	SULU	YOK	VAR
12	EKİNÖZÜ	KANDİLKÖ Y	557	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	3,607	SULU	YOK	VAR
13	EKİNÖZÜ	KÜRTÜL	647	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,799	SULU	YOK	VAR
14	EKİNÖZÜ	ORTAÖRE N	654	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	24,469	SULU	YOK	VAR
15	EKİNÖZÜ	SOYSALLI	1,136	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	26,520	SULU	YOK	VAR
16	EKİNÖZÜ	TÜRKMEN LER	494	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,285	SULU	YOK	VAR
17	EKİNÖZÜ	YENİKÖY	220	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,243	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇMESUY UNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAM A SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUY U DURUMU (SULU/YE TERSİZ/SU SUZ)	İÇMESUY U ARITMA TESİS DURUMU	KLORLAM A
1	ELBİSTAN	AĞLICA	250	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	17,892	SULU	YOK	VAR
2	ELBİSTAN	AKARCA	89	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,496	SULU	YOK	VAR
3	ELBİSTAN	AKÖREN	623	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	46,887	SULU	YOK	VAR
4	ELBİSTAN	ALEMBEY	867	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	63,435	SULU	YOK	VAR
5	ELBİSTAN	ALKAYAO ĞLU	34	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,263	SULU	YOK	VAR
6	ELBİSTAN	BALIKÇIL	397	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	31,823	SULU	YOK	VAR
7	ELBİSTAN	BEŞTEPE	69	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,819	SULU	YOK	VAR
8	ELBİSTAN	BEYYURD U	134	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,072	SULU	YOK	VAR
9	ELBİSTAN	ÇALIŞ	608	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	35,077	SULU	YOK	VAR
10	ELBİSTAN	ÇATOVA	1,672	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	121,424	SULU	YOK	VAR
11	ELBİSTAN	ÇITLIK	96	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,546	SULU	YOK	VAR
12	ELBİSTAN	ÇİÇEKKÖY	3,022	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	203,670	SULU	YOK	VAR
13	ELBİSTAN	ELDELEK	360	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	26,520	SULU	YOK	VAR
14	ELBİSTAN	ELMALI	51	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,536	SULU	YOK	VAR
15	ELBİSTAN	EVCİHÖYÜ K	340	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,742	SULU	YOK	VAR
16	ELBİSTAN	FAKIOĞLU	95	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,789	SULU	YOK	VAR
17	ELBİSTAN	GÖKÇEK	284	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,417	SULU	YOK	VAR
18	ELBİSTAN	GÜBLÜCE	147	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,749	SULU	YOK	VAR
19	ELBİSTAN	GÜMÜŞD ÖVEN	118	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,355	SULU	YOK	VAR
20	ELBİSTAN	GÜNDERE	338	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	26,944	SULU	YOK	VAR
21	ELBİSTAN	GÜVERCİN LİK	458	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	35,642	SULU	YOK	VAR
22	ELBİSTAN	HACIHASA NLI	136	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,940	SULU	YOK	VAR
23	ELBİSTAN	HASANKE NDİ	452	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	30,975	SULU	YOK	VAR
24	ELBİSTAN	HORHOR	40	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,899	SULU	YOK	VAR
25	ELBİSTAN	İKİZPINAR	245	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	12,659	SULU	YOK	VAR
26	ELBİSTAN	İNCECİK	364	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,499	SULU	YOK	VAR
27	ELBİSTAN	KALAYCIK	115	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,243	SULU	YOK	VAR
28	ELBİSTAN	KALEALTI	927	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	68,809	SULU	YOK	VAR
29	ELBİSTAN	KANGAL	149	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	4,243	SULU	YOK	VAR
30	ELBİSTAN	KARAHÖY ÜK	755	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	39,885	SULU	YOK	VAR
31	ELBİSTAN	KARAMAĞ RA	346	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	30,904	SULU	YOK	VAR
32	ELBİSTAN	KAVAKTEP E	126	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,688	SULU	YOK	VAR
33	ELBİSTAN	KAYAGEÇİ T	106	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,406	SULU	YOK	VAR
34	ELBİSTAN	KEÇEMAĞ RA	192	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	15,770	SULU	YOK	VAR
35	ELBİSTAN	KIŞLAKÖY	406	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	19,236	SULU	YOK	VAR

36	ELBİSTAN	KÖRÜCEK	60	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,597	SULU	YOK	VAR
37	ELBİSTAN	KÖŞKKÖY	67	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,233	SULU	YOK	VAR
38	ELBİSTAN	KÜÇÜKYA PALAK	346	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,510	SULU	YOK	VAR
39	ELBİSTAN	OVACIK	203	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,597	SULU	YOK	VAR
40	ELBİSTAN	ÖZCANLI	73	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	4,314	SULU	YOK	VAR
41	ELBİSTAN	SARIYATA K	77	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	5,304	SULU	YOK	VAR
42	ELBİSTAN	TAŞBURUN	895	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	66,546	SULU	YOK	VAR
43	ELBİSTAN	TÜRKÖREN	565	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	41,724	SULU	YOK	VAR
44	ELBİSTAN	UNCULAR	406	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,860	SULU	YOK	VAR
45	ELBİSTAN	UZUNPINAR	22	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,617	SULU	YOK	VAR
46	ELBİSTAN	YALINTAŞ	130	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	7,779	SULU	YOK	VAR
47	ELBİSTAN	YAPILI	29	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,546	SULU	YOK	VAR
48	ELBİSTAN	YAPRAKLI	1,356	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	92,783	SULU	YOK	VAR
49	ELBİSTAN	AKSAKAL	57	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,819	SULU	YOK	VAR
50	ELBİSTAN	ARMUTALAN	88	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,587	SULU	YOK	VAR
51	ELBİSTAN	ATMALIKA ŞANLI	197	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,184	SULU	YOK	VAR
52	ELBİSTAN	DERVİŞÇİMLİ	26	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,546	SULU	YOK	VAR
53	ELBİSTAN	GÜCÜK	246	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	16,124	SULU	YOK	VAR
54	ELBİSTAN	GÜNALTI	47	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	2,546	SULU	YOK	VAR
55	ELBİSTAN	HASANALİLİ	89	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,536	SULU	YOK	VAR
56	ELBİSTAN	KANTARMA	75	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,092	SULU	YOK	VAR
57	ELBİSTAN	KARAHASAN UŞAĞI	734	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	45,614	SULU	YOK	VAR
58	ELBİSTAN	KÖSEYAHYA	75	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,223	SULU	YOK	VAR
59	ELBİSTAN	ÖZBEK	35	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	2,687	SULU	YOK	VAR
60	ELBİSTAN	SEVDİLLİ	406	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,296	SULU	YOK	VAR
61	ELBİSTAN	SÜNNETKÖY	28	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	1,697	SULU	YOK	YOK
62	ELBİSTAN	TAPKIRAN	179	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,861	SULU	YOK	VAR
63	ELBİSTAN	TAPKIRAN KALE	262	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,326	SULU	YOK	VAR
64	ELBİSTAN	TEPEBAŞI	4,821	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,162	SULU	YOK	VAR
65	ELBİSTAN	TOPALLI	84	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,465	SULU	YOK	VAR
66	ELBİSTAN	TOPRAKHİSAR	90	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	5,658	SULU	YOK	VAR
67	ELBİSTAN	YALAKKÖY	45	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	1,202	SULU	YOK	VAR
68	ELBİSTAN	YAPILIPINAR	22	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	1,485	SULU	YOK	VAR
69	ELBİSTAN	YOĞUNSÖĞÜT	124	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,082	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ŞEBEKELİ)	İÇME SUYUNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YETERSİZ/SUSUZ)
1	GÖKSUN	ACIELMA	95	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,233	SULU

2	GÖKSUN	AHMETCİK	102	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,425	SULU
3	GÖKSUN	ALIÇLIBUCAK	171	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,930	SULU
4	GÖKSUN	ALTINOVA	61	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,385	SULU
5	GÖKSUN	ASLANBEY	366	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,852	SULU
6	GÖKSUN	ÇİFTLİĞİ BÜYÜKÇAMU RLU	164	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,517	SULU
7	GÖKSUN	ÇAMDERE	154	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,113	SULU
8	GÖKSUN	DOĞANKONA K	95	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	5,728	SULU
9	GÖKSUN	ELMALI	51	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,536	SULU
10	GÖKSUN	ESENKÖY	182	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	74,538	SULU
11	GÖKSUN	FINDIKLIKOYA K	574	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	35,925	SULU
12	GÖKSUN	GÖLPINAR	141	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,820	SULU
13	GÖKSUN	GÖYNÜK	96	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	7,284	SULU
14	GÖKSUN	HACIKODAL	478	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	36,279	SULU
15	GÖKSUN	HACİÖMER	221	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,205	SULU
16	GÖKSUN	HOĞTAŞ	138	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,172	SULU
17	GÖKSUN	KALEBOYNU	719	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	42,785	SULU
18	GÖKSUN	KALEKÖY	222	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,385	SULU
19	GÖKSUN	KARAAHMET	87	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,940	SULU
20	GÖKSUN	KAVŞUT	709	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	42,502	SULU
21	GÖKSUN	KAZANDERE	618	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	45,260	SULU
22	GÖKSUN	KEKLİKOLUK	201	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,466	SULU
23	GÖKSUN	KINIKKOZ	449	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,377	SULU
24	GÖKSUN	KIZILÖZ	195	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	13,649	SULU
25	GÖKSUN	KİREÇKÖY	91	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,365	SULU
26	GÖKSUN	KÖMÜRKÖY	374	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,791	SULU
27	GÖKSUN	KÜÇÜKÇAMU RLU	401	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,861	SULU
28	GÖKSUN	MAHMUTBEY	119	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,345	SULU
29	GÖKSUN	MEHMETBEY	168	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,749	SULU
30	GÖKSUN	MÜRSEL	203	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,063	SULU
31	GÖKSUN	ORTATEPE	203	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	12,659	SULU
32	GÖKSUN	PAYAMBURN U	110	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,870	SULU
33	GÖKSUN	SARAYCIK	99	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,658	SULU
34	GÖKSUN	SIRMALI	54	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,172	SULU
35	GÖKSUN	SOĞUKPINAR (Kozcağız)	120	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,901	SULU
36	GÖKSUN	TAHİRBEY	138	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,416	SULU
37	GÖKSUN	TEMURAĞA	266	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	15,841	SULU
38	GÖKSUN	YAĞMURLU	160	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,193	SULU
39	GÖKSUN	YENİYAPAN	414	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,510	SULU
40	GÖKSUN	YEŞİLKÖY	145	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,901	SULU
41	GÖKSUN	YİRİCEK	293	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,861	SULU
42	GÖKSUN	YOĞUNOLUK	52	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,192	SULU
43	GÖKSUN	FINDIK	545	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,742	SULU
44	GÖKSUN	GÜCÜKSU	350	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,731	SULU
45	GÖKSUN	KAMIŞCIK	247	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	16,053	SULU
46	GÖKSUN	KARADUT	1616	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	36,562	SULU
47	GÖKSUN	KARAÖMER	474	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,600	SULU
48	GÖKSUN	KEMALPAŞA	105	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,759	SULU
49	GÖKSUN	KORKMAZ	572	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	38,259	SULU
50	GÖKSUN	TOMBAK	2279	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	138,892	SULU

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇME SUYUNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAM A SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUY U DURUMU (SULU/YE TERSİZ/SU SUZ)	İÇMESUY U ARITMA TESİS DURUMU	KLOR LAMA
1	ONİKİŞUB AT	ALTINOVA	1816	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	76,588	SULU	YOK	VAR
2	ONİKİŞUB AT	AVŞAR	232	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,447	SULU	YOK	VAR
3	ONİKİŞUB AT	BULUTOĞ LU	1042	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	44,836	SULU	YOK	VAR
4	ONİKİŞUB AT	BÜYÜKSİR	666	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	22,135	SULU	YOK	VAR
5	ONİKİŞUB AT	CÜCELİ	824	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	58,414	SULU	YOK	VAR
6	ONİKİŞUB AT	ÇAĞIRGA N	679	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,991	SULU	YOK	VAR

7	ONİKİŞUB AT	ÇAĞLAYA N	687	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	36,491	SULU	YOK	VAR
8	ONİKİŞUB AT	ÇAKIRLAR(FATİHLER)	130	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,911	SULU	YOK	VAR
9	ONİKİŞUB AT	ÇEVREPIN ARI	701	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	48,301	SULU	YOK	VAR
10	ONİKİŞUB AT	ÇOKRAN	316	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,162	SULU	YOK	VAR
11	ONİKİŞUB AT	ÇUKURHİS AR	1183	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	76,871	SULU	YOK	VAR
12	ONİKİŞUB AT	DADAĞLI	2468	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,527	SULU	YOK	VAR
13	ONİKİŞUB AT	DEREBOĞ AZI	1817	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	79,700	SULU	YOK	VAR
14	ONİKİŞUB AT	DÖNGEL	1164	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	65,273	SULU	YOK	VAR
15	ONİKİŞUB AT	GÖLPINAR	362	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	11,244	SULU	YOK	VAR
16	ONİKİŞUB AT	HACIAĞAL AR	749	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	51,766	SULU	YOK	VAR
17	ONİKİŞUB AT	HACILAR	1473	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	52,615	SULU	YOK	VAR
18	ONİKİŞUB AT	HACIMUS TAFI	2598	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	71,638	SULU	YOK	VAR
19	ONİKİŞUB AT	HARTLAP	1552	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	109,897	SULU	YOK	VAR
20	ONİKİŞUB AT	İSMAİLLİ	591	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	33,379	SULU	YOK	VAR
21	ONİKİŞUB AT	KALEKAYA	433	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,497	SULU	YOK	VAR
22	ONİKİŞUB AT	KAYNAR	854	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,388	SULU	YOK	VAR
23	ONİKİŞUB AT	KIZILDAML AR	328	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	24,186	SULU	YOK	VAR
24	ONİKİŞUB AT	KIZILSEKİ	729	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	54,524	SULU	YOK	VAR
25	ONİKİŞUB AT	KÖSELİ	1047	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	24,398	SULU	YOK	VAR
26	ONİKİŞUB AT	KUMARLI	713	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,216	SULU	YOK	VAR
27	ONİKİŞUB AT	KURLAR	1116	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	76,235	SULU	YOK	VAR
28	ONİKİŞUB AT	KURUCAO VA	949	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	30,197	SULU	YOK	VAR
29	ONİKİŞUB AT	KÜÇÜKSİR	544	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	13,292	YETERSİZ	YOK	VAR
30	ONİKİŞUB AT	KÜMPERLİ	1215	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	89,884	SULU	YOK	VAR
31	ONİKİŞUB AT	MAKSUTL U	531	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,346	SULU	YOK	VAR
32	ONİKİŞUB AT	MİMARSI NAN	387	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,297	SULU	YOK	VAR
33	ONİKİŞUB AT	ORHANGA Zİ	4117	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	39,956	SULU	YOK	VAR
34	ONİKİŞUB AT	ÖŞLÜ	290	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,145	SULU	YOK	VAR
35	ONİKİŞUB AT	ÖZTÜRK	407	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	29,631	SULU	YOK	VAR
36	ONİKİŞUB AT	SADIKLI	675	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	30,197	SULU	YOK	VAR
37	ONİKİŞUB AT	SARIÇUKU R	583	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	29,702	SULU	YOK	VAR
38	ONİKİŞUB AT	SELİMİYE	1438	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	55,656	SULU	YOK	VAR
39	ONİKİŞUB AT	SUÇATI	1001	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	46,038	SULU	YOK	VAR
40	ONİKİŞUB AT	ZEYTİNDE RE	826	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	56,292	SULU	YOK	VAR
41	ONİKİŞUB AT	AVCILAR	348	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	23,054	SULU	YOK	VAR
42	ONİKİŞUB AT	BEŞEN	966	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	12,942	SULU	YOK	YOK
43	ONİKİŞUB AT	ÇAKIRDER E	252	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	3,819	SULU	YOK	YOK
44	ONİKİŞUB AT	ÇAMLİBEL	462	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,105	SULU	YOK	VAR

45	ONİKİŞUB AT	ÇAMLICA	161	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,223	SULU	YOK	VAR
46	ONİKİŞUB AT	HACIBUDA K	630	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	1,839	SULU	YOK	YOK
47	ONİKİŞUB AT	HACİBRA HİMUŞAĞI	792	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	54,807	SULU	YOK	VAR
48	ONİKİŞUB AT	HACİNİNO ĞLU	505	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,841	SULU	YOK	VAR
49	ONİKİŞUB AT	KAPIKAYA	341	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,708	SULU	YOK	VAR
50	ONİKİŞUB AT	KERTMEN	586	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	6,551	YETERSİZ	YOK	VAR
51	ONİKİŞUB AT	KOZCAĞIZ	343	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	28,500	SULU	YOK	VAR
52	ONİKİŞUB AT	PAYAMLI	434	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,154	SULU	YOK	VAR
53	ONİKİŞUB AT	SARIGÜZE L	914	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,247	SULU	YOK	VAR
54	ONİKİŞUB AT	(Kozdere) SÜLEYMA NLI	652	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	35,077	SULU	YOK	VAR
55	ONİKİŞUB AT	AYŞEPINA R	244	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,254	SULU	YOK	VAR
56	ONİKİŞUB AT	ÇINARPIN AR	396	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,456	SULU	YOK	VAR
57	ONİKİŞUB AT	DEMREK	299	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	16,336	SULU	YOK	VAR
58	ONİKİŞUB AT	KERİMLİ	122	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	424	SULU	YOK	VAR
59	ONİKİŞUB AT	KISIKLI	159	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	1,704	YETERSİZ	YOK	YOK
60	ONİKİŞUB AT	MURATLI	383	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,377	SULU	YOK	VAR
61	ONİKİŞUB AT	RAHMACIL AR	54	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,455	SULU	YOK	VAR
62	ONİKİŞUB AT	REYHANLI	69	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,728	SULU	YOK	VAR
63	ONİKİŞUB AT	SARIMOLL ALI	241	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,526	SULU	YOK	VAR
64	ONİKİŞUB AT	SAYGILI	454	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,476	SULU	YOK	VAR
65	ONİKİŞUB AT	SULUYAYL A	576	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,648	SULU	YOK	VAR
66	ONİKİŞUB AT	TOPÇALI	761	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,992	SULU	YOK	VAR
67	ONİKİŞUB AT	YAYLAÜST Ü	406	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,649	SULU	YOK	VAR
68	ONİKİŞUB AT	YENİDEMİ R	762	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,527	SULU	YOK	VAR
69	ONİKİŞUB AT	YENİKÖY	455	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,497	SULU	YOK	VAR
70	ONİKİŞUB AT	YENİYAPA N	388	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	28,500	SULU	YOK	VAR
71	ONİKİŞUB AT	YOLYANI	471	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	31,894	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇMESUY UNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAM A SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUY U DURUMU (SULU/YE TERSİZ/SU SUZ)	İÇMESUY U ARITMA TESİS DURUMU	KLOR LAMA
1	NURHAK	AĞÇAŞAR	240	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,577	SULU	YOK	VAR
2	NURHAK	BİÇİM	240	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	18,458	SULU	YOK	VAR
3	NURHAK	GÜRSEL	0			0			YOK
4	NURHAK	UMUTLU	39	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,687	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇMESUY UNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAM A SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUY U DURUMU (SULU/YE TERSİZ/S USUZ)	İÇMESUY U ARITMA TESİS DURUMU	KLOR LAMA
1	TÜRKOĞLU	AKÇALI	679	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	46,674	SULU	YOK	VAR
2	TÜRKOĞLU	AVŞARLI	988	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	70,931	SULU	YOK	VAR
3	TÜRKOĞLU	AYDINKAVAK	702	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	48,301	SULU	YOK	VAR
4	TÜRKOĞLU	BAYRAMGAZİ	190	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,345	SULU	YOK	VAR
5	TÜRKOĞLU	BÜYÜKİM ALI	1993	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	143,913	SULU	YOK	VAR
6	TÜRKOĞLU	CECELİ	1615	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	107,775	SULU	YOK	VAR
7	TÜRKOĞLU	CENNETPİNARI	238	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	10,891	SULU	YOK	VAR
8	TÜRKOĞLU	ÇAKALLIÇ ULLU	598	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	36,632	SULU	YOK	VAR
9	TÜRKOĞLU	ÇAKALLIHAŞANAĞA	1094	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	76,518	SULU	YOK	VAR
10	TÜRKOĞLU	ÇAKIROĞLU	592	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	41,370	SULU	YOK	VAR
11	TÜRKOĞLU	ÇOBANTEPE	419	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	27,297	SULU	YOK	VAR
12	TÜRKOĞLU	DEDELER	965	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	70,648	SULU	YOK	VAR
13	TÜRKOĞLU	DOLUCA	2054	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	140,235	SULU	YOK	VAR
14	TÜRKOĞLU	GÖLLÜHÜYÜK	462	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	9,547	SULU	YOK	VAR
15	TÜRKOĞLU	HACİBEBEK	764	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	56,080	SULU	YOK	VAR
16	TÜRKOĞLU	HOPURLU	1584	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	103,532	SULU	YOK	VAR
17	TÜRKOĞLU	KADIOĞLU ÇİFT.	742	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	51,413	SULU	YOK	VAR
18	TÜRKOĞLU	KALEDİBİ	243	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,497	SULU	YOK	VAR
19	TÜRKOĞLU	KELİBİŞLER	163	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	12,305	SULU	YOK	VAR
20	TÜRKOĞLU	KIRMAKAYA	1676	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	115,908	SULU	YOK	VAR
21	TÜRKOĞLU	KIZILENİŞ	448	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	30,197	SULU	YOK	VAR
22	TÜRKOĞLU	KUMÇATI	114	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,628	SULU	YOK	VAR
23	TÜRKOĞLU	KUYUMCULAR	275	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,274	SULU	YOK	VAR
24	TÜRKOĞLU	KÜÇÜKİM ALI	1047	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	60,323	SULU	YOK	VAR
25	TÜRKOĞLU	MİNEHÜYÜK	664	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	51,483	SULU	YOK	VAR
26	TÜRKOĞLU	ÖNSENHOPURU	804	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	57,070	SULU	YOK	VAR
27	TÜRKOĞLU	ÖZBEK	213	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	10,254	SULU	YOK	VAR
28	TÜRKOĞLU	PINARHÜYÜK	183	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	14,144	SULU	YOK	YOK
29	TÜRKOĞLU	TAHTALIDELELER	269	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	9,264	SULU	YOK	VAR
30	TÜRKOĞLU	UZUNSÖĞÜT	1945	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	136,982	SULU	YOK	VAR
31	TÜRKOĞLU	YAVUZLAR	427	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	29,207	SULU	YOK	VAR
32	TÜRKOĞLU	YENİKÖY	299	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	21,357	SULU	YOK	VAR
33	TÜRKOĞLU	YENİPİNAR	407	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	29,065	SULU	YOK	VAR
34	TÜRKOĞLU	YEŞİLYURT	124	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,911	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇME SUYUNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAM A SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUY U DURUMU (SULU/YE TERSİZ/S USUZ)	İÇMESUY U ARITMA TESİS DURUMU	KLOR LAMA
35	TÜRKOĞLU	YOLDERES I	1224	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	85,287	SULU	YOK	VAR
1	PAZARCIK	AKÇALAR	210	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,427	SULU	YOK	VAR
2	PAZARCIK	ARMUTLU	234	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,174	SULU	YOK	VAR
3	PAZARCIK	AŞAĞIMÜ LK	768	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	56,151	SULU	YOK	VAR
4	PAZARCIK	BÖLÜKÇA M	156	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	5,940	SULU	YOK	VAR
5	PAZARCIK	ÇAMLICA(Velolar)	112	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,617	SULU	YOK	VAR
6	PAZARCIK	ÇİÇEKALA NI	101	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,335	SULU	YOK	VAR
7	PAZARCIK	DAMLATA Ş	332	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	23,903	SULU	YOK	VAR
8	PAZARCIK	EĞRİCE	933	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	64,566	SULU	YOK	VAR
9	PAZARCIK	GANİDAĞ KETİLER	287	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,448	SULU	YOK	VAR
10	PAZARCIK	GÖÇER	35	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,475	SULU	YOK	VAR
11	PAZARCIK	GÖYÜNÜK	377	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	24,752	SULU	YOK	VAR
12	PAZARCIK	HARMAN CIK	39	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,112	SULU	YOK	VAR
13	PAZARCIK	HASANKO CA	106	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,860	SULU	YOK	VAR
14	PAZARCIK	HÜRRİYET	774	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	17,326	SULU	YOK	VAR
15	PAZARCIK	İNCİRLİ	49	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,122	SULU	YOK	VAR
16	PAZARCIK	KARAAĞA Ç	324	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,164	SULU	YOK	VAR
17	PAZARCIK	KARAGÖL	1093	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	74,396	SULU	YOK	VAR
18	PAZARCIK	KELLEŞ	146	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,325	SULU	YOK	VAR
19	PAZARCIK	KIZKAPAN LI	580	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,447	SULU	YOK	VAR
20	PAZARCIK	KIZIRLI	576	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,368	SULU	YOK	VAR
21	PAZARCIK	KUZKENT	233	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	16,195	SULU	YOK	VAR
22	PAZARCIK	MEMİŞKA HYA	252	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,084	SULU	YOK	VAR
23	PAZARCIK	MEZERE	709	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	51,059	SULU	YOK	VAR
24	PAZARCIK	PAYAMLIB AĞ	393	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,297	SULU	YOK	VAR
25	PAZARCIK	SADAKAL AR	429	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,032	SULU	YOK	VAR
26	PAZARCIK	SAKARKAY A	1067	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	67,607	SULU	YOK	VAR
27	PAZARCIK	SALMANIP AK	178	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	9,759	SULU	YOK	VAR
28	PAZARCIK	SARIL	503	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	37,198	SULU	YOK	VAR
29	PAZARCIK	SOKU	278	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,731	SULU	YOK	VAR
30	PAZARCIK	SULTANLA R	517	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	37,269	SULU	YOK	VAR
31	PAZARCIK	ŞAHİNTEP E	812	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	23,479	SULU	YOK	VAR
32	PAZARCIK	ŞALLIUŞA GI	353	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	24,469	SULU	YOK	VAR
33	PAZARCIK	TAŞDEMİR	507	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	35,854	SULU	YOK	VAR

34	PAZARCIK	TETIRLIK	1131	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	66,263	SULU	YOK	VAR
35	PAZARCIK	TİLKİLER	588	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,708	SULU	YOK	VAR
36	PAZARCIK	TURUNÇLU	72	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,819	SULU	YOK	VAR
37	PAZARCIK	UFACIKLI	1300	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	86,984	SULU	YOK	VAR
38	PAZARCIK	ULUBAÇE	663	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	49,362	SULU	YOK	VAR
39	PAZARCIK	YARBAŞI	19	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	1,132	SULU	YOK	VAR
40	PAZARCIK	YEŞİLKEN(Çöçenşihö)	117	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,840	SULU	YOK	VAR
41	PAZARCIK	YİĞİTLER	362	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	24,327	SULU	YOK	VAR
42	PAZARCIK	YOLBOYU	34	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,263	SULU	YOK	VAR
43	PAZARCIK	YUKARIHÖCÜKLÜ	850	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	23,832	SULU	YOK	VAR
44	PAZARCIK	YUKARIMÜLK	463	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	34,511	SULU	YOK	VAR
45	PAZARCIK	AKÇAKOYUNLU	275	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	18,175	SULU	YOK	VAR
46	PAZARCIK	AKDEMİR	313	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	16,831	SULU	YOK	VAR
47	PAZARCIK	BEŞEŞME	972	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	70,577	SULU	YOK	VAR
48	PAZARCIK	ÇİÇEKKÖY	34	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	2,617	SULU	YOK	YOK
49	PAZARCIK	ÇİĞDEMTPE	963	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	68,456	SULU	YOK	VAR
50	PAZARCIK	ÇÖÇELLİ	600	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	16,053	SULU	YOK	VAR
51	PAZARCIK	DEDEPAŞA	55	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	5,799	SULU	YOK	YOK
52	PAZARCIK	EĞLEN	126	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,769	SULU	YOK	VAR
53	PAZARCIK	EMİROĞLU	423	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	33,450	SULU	YOK	VAR
54	PAZARCIK	HANOBASI	90	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	5,940	SULU	YOK	VAR
55	PAZARCIK	İĞDELİ	566	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	23,903	SULU	YOK	VAR
56	PAZARCIK	KADINCIK	299	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	19,448	SULU	YOK	VAR
57	PAZARCIK	KARABIYIKLI	282	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	22,913	SULU	YOK	VAR
58	PAZARCIK	KARAÇAY	107	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,274	SULU	YOK	VAR
59	PAZARCIK	KARAHÖYÜK	415	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	35,430	SULU	YOK	VAR
60	PAZARCIK	NEFSİDOGANLI (KİRNI)	451	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	18,740	SULU	YOK	VAR
61	PAZARCIK	OSMANDEDE	145	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	12,800	SULU	YOK	VAR
62	PAZARCIK	ÖRDEKDEDE	302	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	20,013	SULU	YOK	YOK
63	PAZARCIK	SALMANLI	356	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	24,964	SULU	YOK	VAR
64	PAZARCIK	SARIERİK	87	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	7,213	SULU	YOK	VAR

B.5.2. Sulama

İlimiz tarım arazilerinin büyük bir kısmında Salma sulama yöntemi ile sulama yapılmaktadır. Salma sulamayı takiben Yağmurlama ve Damla sulama yöntemleri kullanılmaktadır.

Tarım arazisinin yaklaşık **226.544** hektarını işlenen kuru ve **132.456** hektarlık alanda ise sulu tarım yapılmaktadır.

Çizelge B.21 – Tarım Arazilerinin Varlığı ve Türü

(Kahramanmaraş İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2024)

ARAZİ TÜRÜ	KAHRAMANMARAŞ (ha)	KAHRAMANMARAŞ' TAKİ PAYI (%)
Kuru Alan	226.544	65
Sulu Alan	132.456	35
TOPLAM	359.000	100

B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	TÜRÜ	TESCİL TARİHİ	ORTAK SAYISI	TAAHHÜT SERMAYE	ÖDENEN SERMAYE	FAALİYET KONUSU	GENEL KURUL TARİHİ
1.	AFŞİN	ÇOBANBEYLİ	3	11.04.90	305	30.500	31,5	SULAMA	19.06.2022
2.	AFŞİN	ALTUNELMA	3	21.01.97	36	15.000	15.000	SULAMA	25.06.2022
3.	AFŞİN	ARITAŞ	3	23.05.19	16	3.500	875	SULAMA	16.08.2021
4.	AFŞİN	SOĞUCAK	3	16.05.90	40	4.000	2.200	SULAMA	14.04.2019
5.	AFŞİN	ESENCE	3	24.11.17	15	15.000	7.000	SULAMA	16.07.2019
6.	ELBİSTAN	AKBAYIR	3	25.05.95	136	13.600	2.228	SULAMA	18.06.2022
7.	ELBİSTAN	ANBARCIK	3	12.01.90	28	2.800	35	SULAMA	02.07.2022
8.	ELBİSTAN	IZGIN	3	01.09.95	22	2.200	19	SULAMA	20.02.2022
9.	ELBİSTAN	BÜYÜKYAPALAK	3	27.01.14	173	27.200	27.200	SULAMA	26.06.2022
10.	TÜRKOĞLU	ŞEKEROBA	3	29.09.90	151	15.200	15.200	SULAMA	06.08.2023
11.	TÜRKOĞLU	KILILI	3	18.08.92	38	3.400	2.825	SULAMA	09.07.2023
12.	TÜRKOĞLU	YEŞİLYÖRE	3	12.03.18	97	122.303	39.455	SULAMA	16.07.2022
13.	TÜRKOĞLU	KIZILENİŞ	3	16.05.19	15	1.500	375	SULAMA	19.07.2022
14.	GÖKSUN	ÇARDAK	3	01.03.93	223	22.300	700	SULAMA	02.06.2022
15.	GÖKSUN	ERİCEK	3	27.01.15	81			SULAMA	30.11.2023
16.	GÖKSUN	DEĞİRMENDERE	3	09.05.16	17	1.700	1.700	SULAMA	03.09.2020
17.	ONİKİŞUBAT	YENİCEKALE	3	09.11.21	16	1.600	1.600	SULAMA	10.05.2022
18.	ONİKİŞUBAT	ÖNSEN	3	21.04.98	28	2.800	2.150	SULAMA	30.06.2022
19.	ONİKİŞUBAT	FATİH	3	03.09.01	64	6.300	6.300	SULAMA	07.06.2022
20.	ONİKİŞUBAT	AVCILAR	3	10.03.03	39	5.700	5.700	SULAMA	11.07.2023
21.	ONİKİŞUBAT	FATMALI	3	23.10.12	31	3.100	175	SULAMA	23.12.2023
22.	ONİKİŞUBAT	ŞAHİNKAYASI	3	08.05.17	46	4.600	175	SULAMA	26.07.2023
23.	ONİKİŞUBAT	TEKİR	3	06.12.21	15	1.500	1.500	SULAMA	13.09.2023

24.	DULKADİROĞLU	DEREKÖY	3	20.07.15	17	3.500	3.500	SULAMA	08.07.2023
25.	DULKADİROĞLU	BAŞDEVRIŞLİ	3	17.06.22	15	1.500	375	SULAMA	15.07.2022
26.	ÇAĞLAYANCERİT	DÜZBAĞ	3	17.03.04	31	3.700	3.700	SULAMA	10.06.2022
27.	ÇAĞLAYANCERİT	BOYLU	3	22.05.17	15	1.500	1.500	SULAMA	16.08.2023
28.	ÇAĞLAYANCERİT	ZEYNEPUŞAĞI	3	30.05.22	19	1.900	1.600	SULAMA	23.06.2023
29.	NURHAK	İLÇE MERKEZİ	3	03.09.04	77	7.500	7.200	SULAMA	19.07.2022
30.	NURHAK	KULLAR	3	19.08.04	45	4.500	3.860	SULAMA	17.06.2022
31.	NURHAK	TATLAR	3	30.09.09	44	4.400	3.900	SULAMA	05.07.2022

B.5.2.2. Damla, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Veri bulunamamıştır.

B.5.3. Endüstriyel Su Temini

Veri bulunamamıştır.

B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

İlimizde su kaynakları üzerinde enerji üretme amacıyla kurulan hidroelektrik santrallerinin isimleri, kapasiteleri ve özelliklerini gösteren tablo aşağıda verilmiştir. Bu tesisler şu an faal olup elektrik üretmektedir.

Çizelge B.22 – Hidroelektrik Santralleri ve Kurulu Güç Bakımından Kapasiteleri (DSİ 20. Bölge Müdürlüğü, 2024)

SIRA NO	TESİS ADI	KURULU GÜÇ (MW)
1	Andırın Enerji Grubu (Kargılık Reg.HES)	23,00
2	Değirmenüstü Regülatörü ve HES	38,72
3	Fırınz Regülatörü	9,26
4	Güneşli Regülatörü ve HES	1,80
5	Karasu İçme Suyu HES	2,40
6	Kısıkk Regülatörü ve HES	9,26
7	Kozak Bendi ve HES	4,40
8	Suçatı Bendi ve HES	7,00
9	Teleme Regülatörü ve HES	1,57
10	Süleymanlı Regülatörü ve HES	4,50
11	Tahta Regülatörü ve HES	12,00
12	Tayfun Kanal HES	0,82
13	Çataloluk Regülatörü ve HES	9,54
14	Kale Regülatörü ve HES	34,13
15	Andırın Enerji Grubu	40,50
16	Kesme Regülatörü ve HES	4,61
17	Hacımınoglu Regülatörü ve HES	142,28
18	Poyraz HES(Andırın Regülatörü)	2,66
19	Yaşıl HES	3,79
20	Köyobası Regülatörü ve HES	1,07
21	Avcılar Regülatörü ve HES	16,74
22	Zeytin Regülatörü ve HES	5,20
23	Gökgedik Regülatörü ve HES	24,27
24	Kartalkaya Brj.Dipsavak HES	8,00
25	Üçkaya Regülatörü ve HES	1,40
26	Torlar Regülatörü ve HES	14,83
27	Dağdelen Regülatörü ve HES	8,00
28	Kandil Barajı ve HES	207,92

29	Sarıgözel Barajı ve HES	102,54
30	Söğütlü Regülatörü ve HES	18,32
31	Çakmak Regülatörü ve HES	27,38
32	Akpınar Regülatörü ve HES	9,01
33	Üçgen Regülatörü ve HES	3,39
34	Değirmen Barajı ve HES(Berke Brj)	5,00
35	Kantarma Regülatörü ve HES	2,80
36	Sisne Regülatörü ve HES	4,20
37	Sivritaş Regülatörü ve HES	3,47
38	Tecde Regülatörü ve HES	8,50
39	Teytur Regülatörü ve HES	2,20
40	Uzuntepe Regülatörü ve HES.	1,90
41	Sazak HES	8,80
42	Damlasu Regülatörü ve HES	10,30
43	Çatalkaya Regülatörü ve HES	16,32
44	Karapınar Regülatörü ve HES	8,70
45	Bulgurkaya Bendi ve HES	2,57
46	Umutlu Bendi ve HES	20,00
47	Nur Regülatörü ve HES	17,71
48	Söğütlü-1 Regülatörü ve HES	3,91
49	Aşağı Fırın Regülatörü ve HES	5,90
50	Çamlık Regülatörü ve HES	9,83
51	Güvercin Regülatörü ve HES	16,37
52	Okkayas Reg. ve Şehitlik HES	22,71
53	Karapınar Regülatörü ve HES	8,07
54	Aksu Regülatörü ve HES	3,20
55	Menzelet Barajı ve HES	124
56	Sır barajı ve HES	283,5
57	Kılavuzlu Barajı ve HES	54
58	Adatepe barajı ve HES	15,889

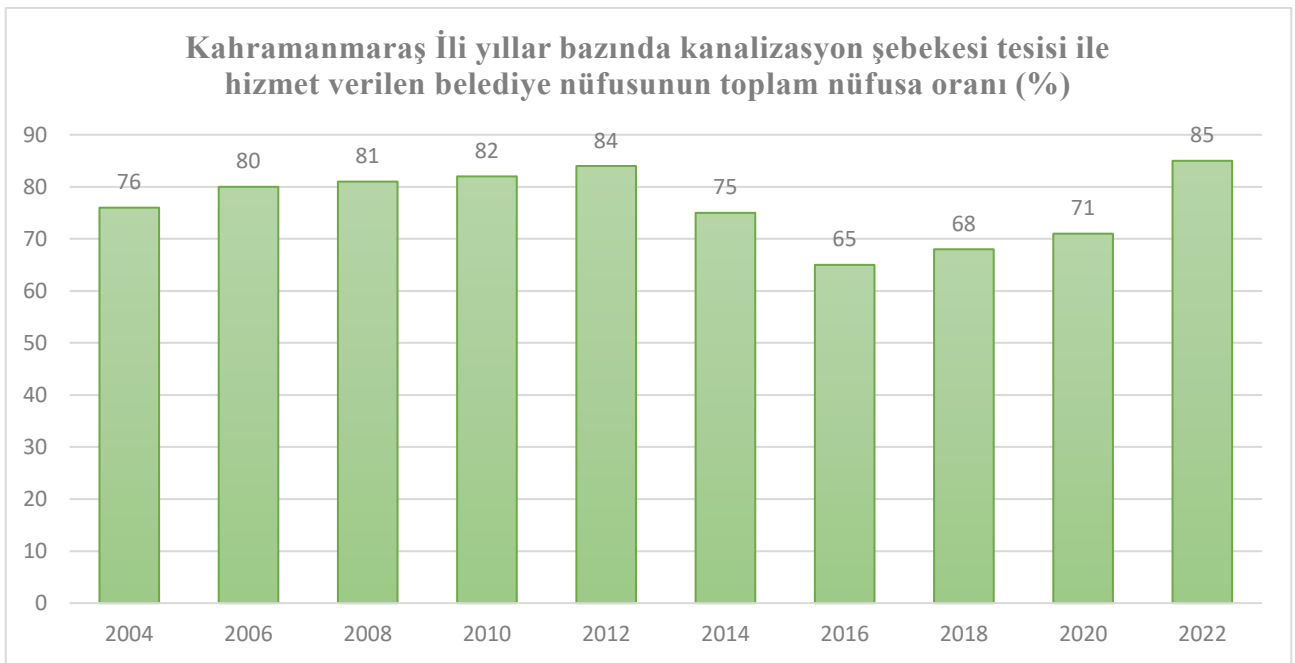
B.5.5. Rekreatif Su Kullanımı

Veri alınamamıştır.

B.6. Çevresel Altyapı

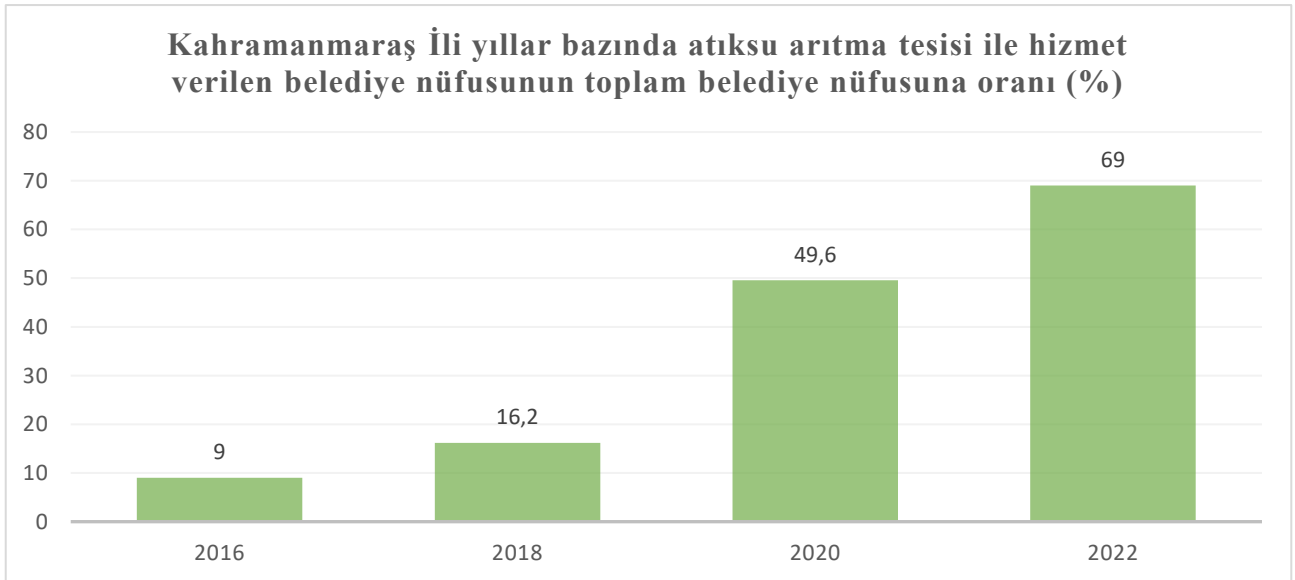
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri

2023 yılı itibari ile Kahramanmaraş Merkez’de Onikişubat ve Dulkadiroğlu İlçelerine birlikte hizmet veren 1 adet atıksu arıtma tesisi, Türkoğlu İlçesinde 1 adet, Pazarcık ilçesinde 1 adet, Afşin İlçesinde 1 adet, Elbistan İlçesinde 1 adet olmak üzere toplamda 5 adet İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi vardır. Onikişubat ve Dulkadiroğlu ilçesinde kanalizasyon hizmeti alan nüfus 438763 kişidir. Türkoğlu ilçesinde 25824 kişi, Pazarcık ilçesinde 33524 kişi, Afşin ilçesinde 44838 kişi, Elbistan İlçesinde 88229 kişi kanalizasyon hizmeti almıştır. Yıllar bazında kanalizasyon şebekesi tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı ve atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı aşağıdaki grafiklerde verilmektedir.

Grafik B.13 – Yıllar bazında kanalizasyon şebekesi tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı

(Kahramanmaraş Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü, 2024)

Grafik B.14 – Yıllar bazında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı

(Kahramanmaraş Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü, 2024)

Merkez İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisimiz özelinde oluşan arıtma çamurlarımızın toprakta kullanımına yönelik Eysel ve Kentsel Nitelikli Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanılmasına Dair Yönetmelik gereği bir danışmanlık firması ile anlaşılmış olup düzenli aralıklarla analizi yapılmaktadır.

Çizelge B.23 – 2023 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu
(Kahramanmaraş Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü, 2024)

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	Arıtılan/Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası	Deniz Deşarjı (var/yok)	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı (ton/yıl)
	Var	İnşa/plan aşamada	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri							
İl Merkezi	Onikişubat	var			✓	✓		Var	0,792	Sır Barajı	yok	438763	7065
	Dulkadiroğlu	yok											
İlçeler	Elbistan	var			✓	✓		Var	0,159	Ceyhan Nehri	yok	88229	
	Afşin	var			✓	✓		Var	0,093	Hurman Çayı	yok	44838	627,5
	Ekinözü	yok											
	Nurhak		İnşa aşamada		✓	✓		yok			yok		
	Göksun	yok											
	Andırın	yok											
	Türkoğlu	var			✓	✓		Var	0,050	Aksu Çayı	yok	25824	1008,1
	Pazarcık	var			✓	✓		Var	0,059	Aksu Çayı	yok	33524	
Çağlayancerit	yok												

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 5.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

İlimizde mevcutta 3 adet OSB bulunmakta olup 1 tanesine ait Atıksu Arıtma Tesisi bulunmaktadır.

Çizelge B.24 – 2023 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu
(KÇŞİDİM, 2024)

OSB/Serbest Bölge/Sanayi Sitesi Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (m ³ /gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı
Kahramanmaraş OSB (Kavlaklı)	Faaliyette	4.000	Yok	Fiziksel-Kimyasal-Biyolojik	0,1	Sır Baraj Gölü (Ceyhan Havzası)
Türkoğlu OSB	Yok					
Elbistan OSB	Yok					

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 5.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

Çizelge B.25 – 2023 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı
(Atıksu Bilgi Sistemi, 2024)

Tesis Statüsü	Toplam Tesis Sayısı	AAT'si Olan Tesis Sayısı
Üretim Sektörü/Sanayi Tesisi	-	104
Turizm Tesisi veya Site Yönetimi	-	-
Diğer	-	

B.6.3. Düzenli Depolama Tesislerinde Oluşan Sızıntı Sularının Yönetimi

Katı Atık Düzenli Depolama Tesisimizde oluşan sızıntı suları tesisin zeminine yerleştirilen drenaj kanalları sayesinde lagünlere taşınmaktadır. 4 adet lagün bulunmaktadır. Lagünlerde toplanan sızıntı suları ihtiyaç duyulduğunda biyogaz tesisinde ve ön ayrıştırma tesisinde kullanılmaktadır. Geriye kalan sızıntı suları Sızıntı Suyu Arıtma Tesisinde arıtılarak dereye deşarj edilmektedir. Doğaya ya da yer altı sularına sızıntı suyunun karışıp karışmadığını tespit etmek amacıyla 3 adet gözlem kuyumuz bulunmaktadır. Gözlem kuyularımızdan belirli periyotlarla numune alınarak yetkilendirilmiş laboratuvarında test ettirilerek sızıntı suları kontrol altına alınmaktadır.

B.6.4. Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanılması veya Bertarafı

Atıksu geri kazanım yöntemleri, (kentsel yeniden kullanım, tarımsal yeniden kullanım, endüstriyel yeniden kullanım, çevresel/ekolojik yeniden kullanım başka bir tesise su kaynağı) tarımda sulama maksatlı, yeşil alanların sulamasında, endüstriyel geri kazanım, yeraltına enjeksiyon, dinlenme maksatlı kullanılan bölgelerde (göller vb) geri kazanım, direkt olmayan (yangın suyu, tuvaletlerde vb) geri kazanım ve direkt (içme suyu olarak) geri kazanım sayılabilir.

Çizelge B.26 – 2022-2023 yılı yeniden kullanılan veya bertaraf edilen arıtılmış atıksu durumu
(KASKİ, 2024)

A ARITILMIŞ ATIKSULARIN YENİDEN KULLANILMASI VEYA BERTARAFI								
Alıcı Ortama Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kanalizasyona Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kentsel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Tarımsal Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Endüstriyel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Çevresel/Ekolojik Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Başka Bir Tesise Su Kaynağı (m ³ /yıl)	Diğer Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	TOPLAM (m ³ /yıl)
84.236.622					320.328			84.556.950

B.7. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

“Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik” ve “Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik Yeterlilik Belgesi Tebliği” kapsamında yapılan çalışmalara değinilmelidir.

Çizelge B.27 – 2023 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler
(KÇŞİDİM, 2024)

1. Sıra No	2. Tespit Edilmiş Kirlenmiş Sahanın Yeri(İlçe/Me vki)	3. Kirlenmenin Oluş Şekli	4. Sürecin Bulunduğu Aşama*	5. Temizleme Kararı Alınan Sahadaki Hedef Kirlenici Gösterge Parametreleri	6.Uygulanan/Uygulanacak Olan Temizleme Yöntemi
1	-	-	-	-	-

2023 yılı içerisinde noktasal kaynaklı toprak kirliliği oluşturacak herhangi bir vaka tespit edilmemiştir.

B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi

Veri alınamamıştır.

B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

Veri alınamamıştır.

B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge B.28 – 2023 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları

(Kahramanmaraş İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2024)

Bitki Besin Maddesi	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	23.623	359.000
Fosfor	7.139	
Potas	1.649	
TOPLAM	32.411	

Çizelge B.29 - 2023 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)

(Kahramanmaraş İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2024)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler	Zirai Mücadele	84,4	213.120
Herbisitler	Zirai Mücadele	55,8	12.953
Fungisitler	Zirai Mücadele	221,9	213.120
Rodentisitler	Zirai Mücadele	0,08	79.950
Nematositler	Zirai Mücadele	-	-
Akarisitler	Zirai Mücadele	10,3	19.300
Kışlık ve Yazlık Yağlar	Zirai Mücadele	-	-
Diğer	Zirai Mücadele	-	-
TOPLAM		372,48	538.443

Çizelge B.30 - 2023 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları

(Kaynak, yıl)

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)
Güncel veri bulunamamıştır.	Güncel veri bulunamamıştır.	Güncel veri bulunamamıştır	Güncel veri bulunamamıştır.	Güncel veri bulunamamıştır.

B.8. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizin su kaynaklarını; akarsular, yeraltı suları, baraj ve suni göletler oluşturmaktadır. Şu anda su ihtiyaçlarını karşılamak için kullanılan bu kaynaklar aynı zamanda il genelinde evsel ve endüstriyel kullanımlar sonucu oluşan atık sular yer üstü ve yer altı sularına karışarak kirlenmelere neden olmaktadır. Bu suların tarımsal amaçlı kullanılması hem bitkiler vasıtasıyla canlılara hem de toprak kirliliğine neden olmaktadır. İlimizin yazın sıcak ve kurak bir iklime sahip olması atık suların buharlaşmasına neden olmaktadır. Maraş Ovasında birçok tarımsal ve sanayi amaçlı kuyu mevcuttur. Sanayi tesislerinin yeraltı suyu kullanımının çoğalması yer altı su seviyesini olumsuz etkilemiştir. Bazı bölgelerde artezyen kaynak olarak çıkan sular kaybolmuştur.

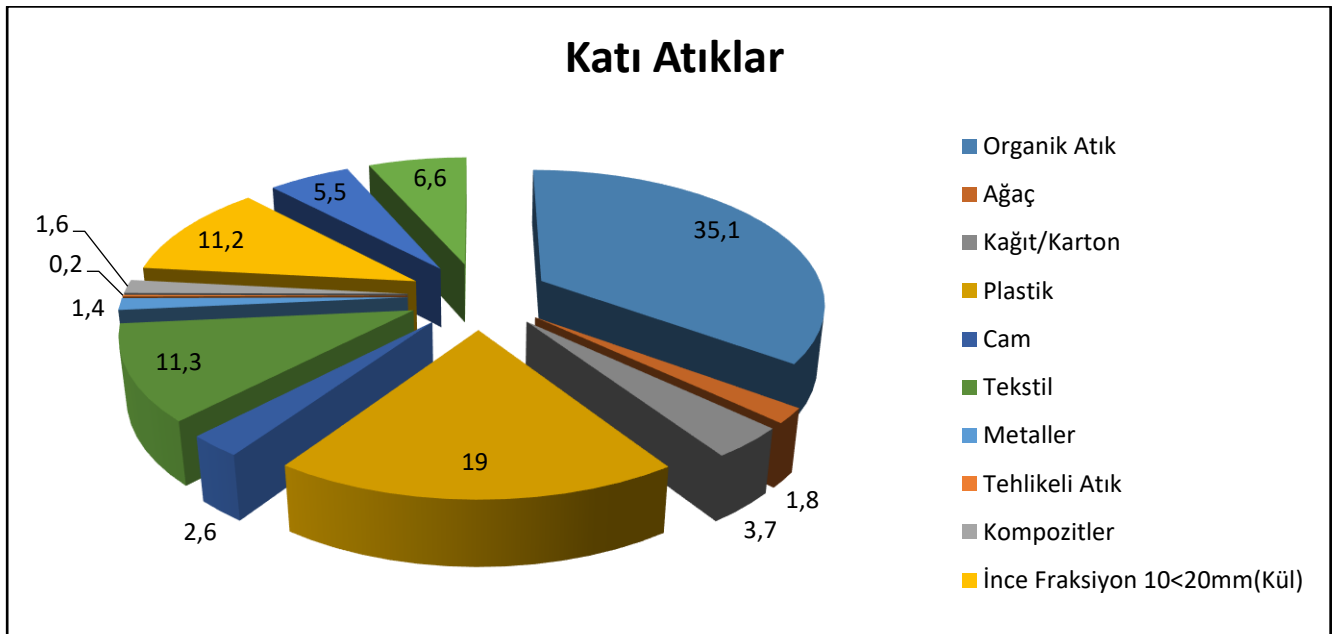
Kaynaklar

- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
- Kahramanmaraş Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
- DSİ 20. Bölge Müdürlüğü
- Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanlığı
- Kahramanmaraş Tarım ve Orman İl Müdürlüğü
- <https://sim.csb.gov.tr/>

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları

Kürtül Mahallesi Beşolok Cad. 42/A Onikişubat/Kahramanmaraş adresinde bulunan Entegre Atık Değerlendirme Geri Dönüşüm ve Bertaraf tesisimize günlük ortalama 599,72 ton evsel nitelikli katı atığın transferi tarafımızca yapılmaktadır. Kahramanmaraş ilinin toplam 2 si merkez olmak üzere olup 11 ilçesi bulunmakta olup 7 ilçenin evsel nitelikli katı atıkları entegre katı atık tesisimize getirilmektedir. Kalan 4 ilçenin evsel nitelikli katı atıkları kendi sınırları içerisinde bulunan vahşi depolama çöp sahasına dökülmektedir. Vahşi depolama sahalarının küreleme ve düzenlenme işlemleri büyükşehir belediyemiz tarafından yapılmaktadır. Kuzey ilçeleri kapsayan Entegre Katı Atık Tesisi projemizin proje ihalesi gerçekleştirilmiştir. Projesi tamamlanmış ve İller Bankası tarafından onaylanmıştır. ÇED aşaması da tamamlanmıştır. Müşavir firma ihale süreci tamamlanmıştır. İnşaat yapımı ihale süreci devam etmektedir. 2023 yılı içerisinde yapım ihalesinin tamamlanması planlanmaktadır. Entegre Katı Atık Tesisinin hayata geçmesi ile birlikte vahşi depolama sahaları ıslah edilerek tüm evsel nitelikli katı atıkların entegre tesiste değerlendirilerek geri kazanım/bertarafı gerçekleştirilecektir.

Grafik C.15 - 2023 yılı itibariyle katı atık karakterizasyonu
(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

Çizelge C.31 -2023 Yılı Katı Atık Depolama Sahasına Gelen Karışık Belediye Atıklarının Karakterizasyonu (Madde Grupları Analizi)

(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

ATIK CİNSİ		%
1	Organik Atık	35,1
2	Kâğıt ve Karton	3,7
3	Plastikler (Tüm Plastikler)	19
4	Cam (Cam şişe, cam bardak, kavanoz)	2,6
5	Metal	1,4
6	Tehlikeli Atık (Pil,Akü ve Çeşitli Tehlikeli Atıklar)	0,2
7	Ağaç	1,8
8	Tekstil Atıkları	11,3
9	Kompozitler	1,6
10	Diğer Kategoriler	6,6
11	İnce Fraksiyon(<10mm)	5,5
12	İnce Fraksiyon (10<20mm-Kül)	11,2
TOPLAM		100

Çizelge C.32 - 2023 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri
(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

Büyükşehir /İl/ilçe Belediye veya	Birliğin Adı Büyük şehir Belediye/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Üretilen Katı Atık Miktarı (ton/gün)	Toplanan Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Transfer İstasyonu Var mı Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor? (Belediye (B), Özel Sektör (OS), Belediye Şirketi (BŞ))	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi				
		Yaz	Kış		Yaz	Kış	Yaz	Kış			Düzenli Depolama	Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon)	Yakma	Düzensiz Depolama	Depo Gazından Enerji Üretimi
Büyükşehir Belediyesi				2023 yılı günlük ortalama atık miktarı: 622,80 ton			Kişi başına düşen atık miktarı: 0,70 kg/gün	Kişi başına düşen atık miktarı: 0,70 kg/gün	5 Adet	Atık Yönetimi Şube Müdürlüğü	Mevcut	Mekanik Ayırma ve Biyometanizasyon Tesisi Aktif	-	-	Mevcut

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

“Hafriyat Toprağı İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği” kapsamında hafriyat torağı döküm sahası işletmesi yapılmaktadır. Bunun için merkezde Erkenez ve Yeşilyurt olmak üzere iki adet döküm sahası bulunmaktadır. Ancak 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan depremlerden sonra mevcut bulunan Erkenez Döküm sahası afet atıkları depolama alanı olarak kullanılmak üzere Valilik tarafından tahsis edilmiştir. Mevcut Erkenez döküm sahasının yakınında Hafriyat Toprağı İnşaat ve Yıkıntı Atıkları depolama alanı olarak kullanılmak üzere Valilik oluruyla 96818,577 m² gösterilmiştir. Diğer döküm alanı olan Yeşilyurt Döküm 159073.488 m², yüzölçümüne sahiptir. Bu sahalarda 2023 yılında resmi kayıta düşen 1510698,6 m³/yıl döküm sahamıza kabul edilmiştir. Yaşanan depremden dolayı inşaat yapımı durdurulmuş olup temmuz ayından sonra zemin etüt çalışmaları tamamlanmış sınırlı sayıda inşaatta yapı ruhsatı verilmiştir. Geri kazanım tesisimiz bulunmamakta olup talep edildiği takdirde yol inşaatı gibi uygun alanlara dolgu malzemesi olarak yönlendirilmektedir

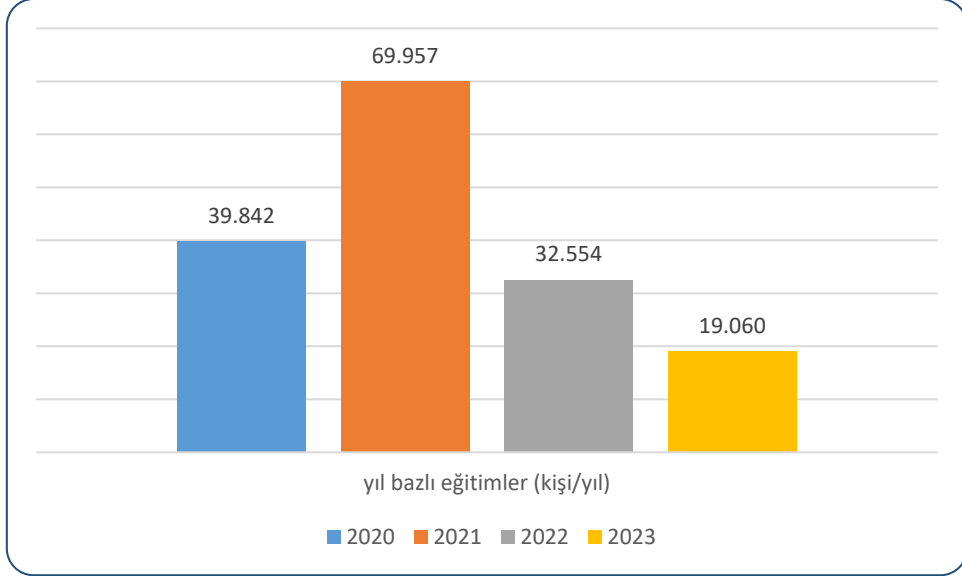
Çizelge C.33 – 2023 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi
(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

Belediye Adı	Üretilen İnşaat /Yıkıntı Atığı Miktarı (m ³ /yıl)	Ortaya Çıkan Hafriyat Toprağı Miktarı (m ³ /yıl)	İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Yönetimi		Hafriyat Toprağı Yönetimi
			Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Düzenli Depolama Tesisi Sayısı	Döküm Sahası Sayısı
		-	0	0	2
İl Geneli (Toplam)		-	0	0	2

C.3. Sıfır Atık Yönetimi

C.3.1. Eğitimler

2023 yılında Sıfır Atık kapsamında il genelinde 19060 kişiye eğitim verilmiştir. Grafik C.16’da Yıllara göre eğitime katılan kişi sayısı gösterilmiştir. 2023 yılında 06.02.2023 tarihinde yaşanan depremin etkisiyle eğitime katılım sayısının önceki yıllara göre düştüğü görülmektedir.

Grafik C.16 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı
(KÇŞİDİM, 2024)

C.3.2. Atık Getirme Merkezleri

İlimizde Atık Getirme Merkezi bulunmamaktadır.

C.3.3. Sıfır Atık Belgesi Alan ve Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı

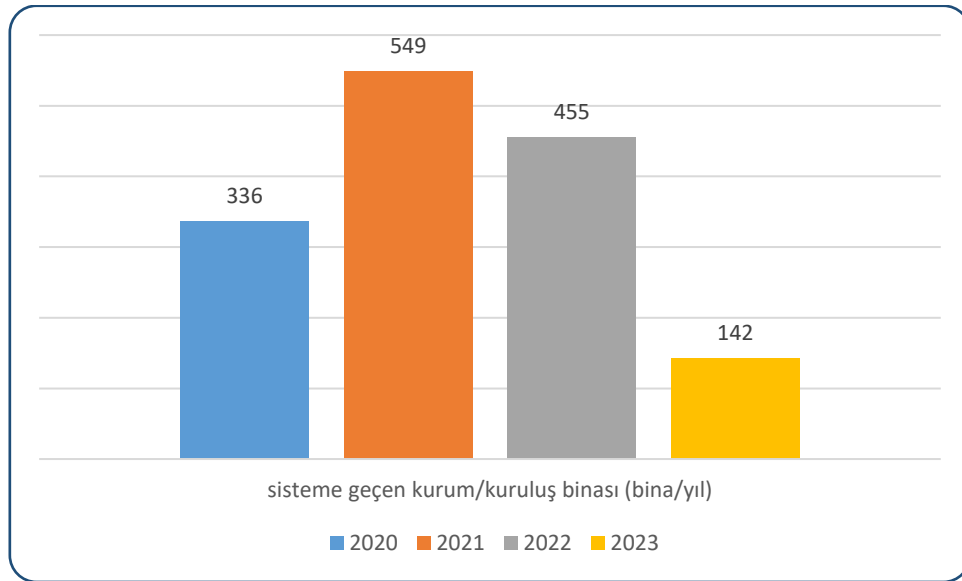
İlde sıfır atık sistemini uygulayan (faaliyet bildiren) ve temel seviye sıfır atık belgesini alan Mahalli İdareler ile kurum/kuruluşlara ilişkin bilgiler verilmiştir.

Çizelge C.34 – 2023 yılı itibariyle sıfır atık sistemini kuran ve belediye geneli temel seviye sıfır atık belgesini alan belediye sayısı
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2024)

Sıfır Atık Yönetim Sistemine Geçmesi Gereken Mahalli İdareler	İl Genelindeki Toplam Sayı	Sıfır Atık Belgesi Alan Belediye Sayısı
Büyükşehir İlçe Belediyeleri (250.000 Nüfus ve üzeri)	2	0
Büyükşehir İlçe Belediyeleri (250.000 Nüfus altı)	10	
Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri İl Merkez İlçe Belediyeleri		
Belediye Birlikleri		
Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri İl Merkez İlçe Belediyeleri Dışındaki Diğer Belediyeler		
İl Özel İdareleri Mücavir Alan Dışı		

Çizelge C.35 – 2023 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan (faaliyet bildiren) ve temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina yerleşkelerin sayısı (KÇŞİDİM, 2024)

Kurum Türü	Toplam Kurum Sayı	Sıfır Atık Belgesi alan bina/yerleşke sayısı
300 ve üzeri Konuta Sahip Siteler	1	0
Akaryakıt istasyonları ve Dinlenme Tesisleri	171	149
Ahşveriş Merkezleri	1	1
Belediyeler	11	6
ÇŞİD İl Müdürlüğü	1	1
Eğitim Kurumları ve Yurtlar	1038	620
Havalimanları	1	1
İl Özel İdareleri	-	
İş merkezi ve Ticari Plazalar		
Kamu Kurum ve Kuruluşları	253	131
Konaklama İşletmeleri	52	13
Limanlar	-	
Organize Sanayi Bölgeleri	4	2
Sağlık Kuruluşları	19	19
Tren ve Otobüs Terminalleri	1	0
Zincir Marketler	-	364
Serbest Bölgeleri, Sanayi Siteleri	-	-
Laboratuvarlar, Hukuk Büroları, Dernek, Kooperatif, Çevre Danışmanlık Firmaları ve Meslek Kuruluşları, Tüzel Kişiliğe Sahip Kuruluşlar	-	20
Kafeterya ve Restoranlar		
Kargo Şirketleri	-	9
27/11/2014 tarihli ve 29188 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği kapsamında ambalajlı ürün satışı yapan yerler		

Grafik C.17 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen il genelindeki bina ve yerleşkelerin sayısı (KÇŞİDİM, 2024)

C.4. Ambalaj Atıkları

Çizelge C.36 - 2021 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2024)

Ambalaj Cinsi	Toplanan Ambalaj Atığı Miktarı	Geri Kazanılan Ambalaj Atığı Miktarı
Plastik	2.668.666	2.375.581
Metal	31.625.411	31.625.411
Kompozit	9.940.784	9.940.784
Kağıt Karton	459.570.495	503.827.896
Cam	-	-
Ahşap	11.500	11.500
Karışık	241.430	241.430
Toplam	501.656.486	548.022.602

NOT: Ambalaj Bilgi Sisteminde en son veriler 2021 yılını göstermektedir.

Çizelge C.37 - Kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2024)

Piyasaya Süren İşletme Sayısı	306
Ambalaj Üreticisi Sayısı	22
Tedarikçi Sayısı	8

Grafik C.18 – Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2024)

Çizelge C.38 - 2023 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı
(e-İzin Uygulaması, 2024)

Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi (TAT) Sayısı Toplam	1. Tip TAT Sayısı	2. Tip TAT Sayısı	3. Tip TAT Sayısı
8	3	-	5

Çizelge C.39 - 2023 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(e-İzin Uygulaması, 2024)

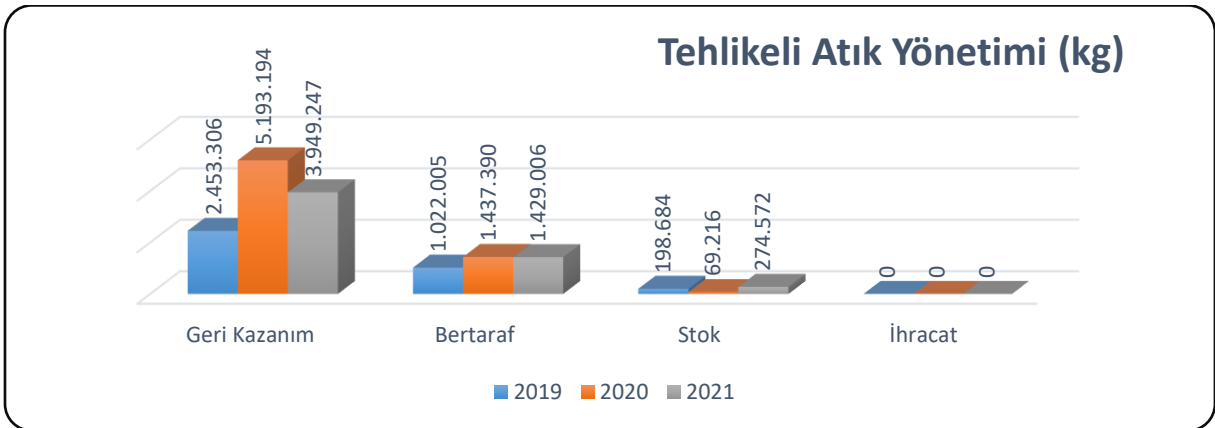
Ambalaj Atığı Geri Kazanım Tesisi (GKT) Sayısı Toplam*	Plastik Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kağıt-Karton Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Cam Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Metal Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Ahşap Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kompozit Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Tekstil Ambalaj Atığı GKT Sayısı
31	6	5	4	3	3	6	4

*Bir geri kazanım tesisi birden fazla ambalaj atığı işleyebileceğinden toplam Geri Kazanım Tesis Sayısı farklı olabilir.

Grafik C.19 – Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(KÇŞİDİM, 2024)

C.5. Tehlikeli Atıklar

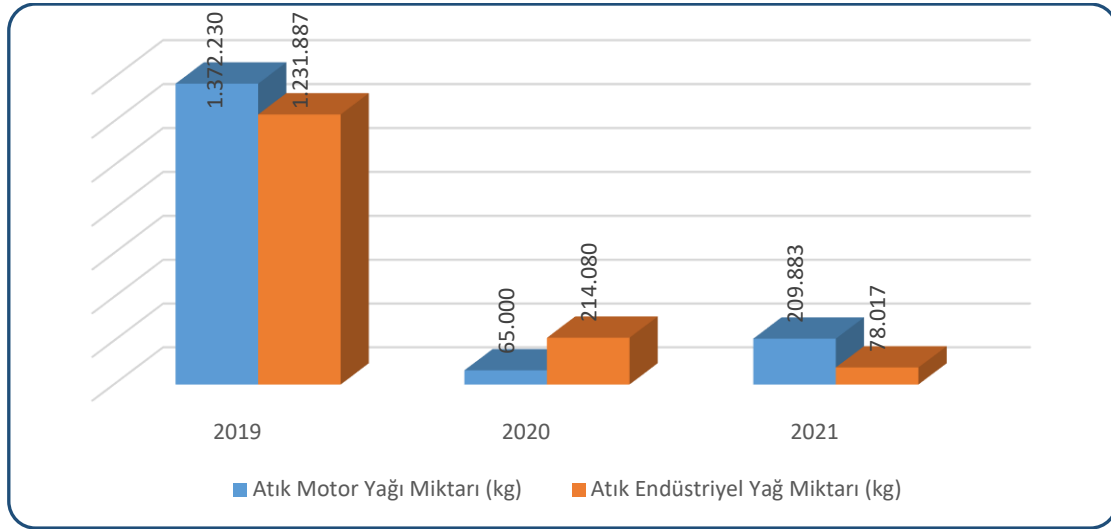
Grafik C.20 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

Çizelge C.40 - 2023 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (kg)
R1	Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma	99857
R2	Solvent (çözücü) ıslahı/yeniden üretimi	814
R3	Solvent olarak kullanılmayan organik maddelerin ıslahı/ geri dönüşümü (kompost ve diğer biyolojik dönüşüm süreçleri dahil)	2551
R4	Metallerin ve metal bileşiklerinin ıslahı/geri dönüşümü	1168
R9	Kullanılmış yağların yeniden rafine edilmesi veya diğer tekrar kullanımları	22
R12	Atıkların R1 ile R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi	274576
R13	R1 ile R12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların stoklanması (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç)	2728666
D5	Özel mühendislik gerektiren toprağın altında veya üstünde düzenli depolama (çevreden ve her biri ayrı olarak izole edilmiş ve örtülmüş hücresel depolama ve benzeri)	219720
D9	D1 ile D12 arasında verilen işlemlerden herhangi biri ile bertaraf edilen nihai bileşiklere veya karışımlara uygulanan ve bu ekin başka bir yerinde ifade edilmeyen fiziksel-kimyasal işlemler (örn: buharlaştırma, kurutma, kalsinasyon ve benzeri)	53
D10	Yakma (karada)	780667
D15	D1 ile D14 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atığın üretildiği alan içinde geçici depolama (ara depolama tesisleri ve toplama işlemi hariç)	176

*Atık Beyan Sisteminde yer alan tehlikeli atık verisi, atık üreticilerinin gerçekleştirdikleri beyanlardan oluşmakta olup edilen yılda atık üreticisinin tesisinde oluşan ve geri kazanım/bertaraf amacıyla atık işleme tesisine gönderilen tehlikeli atık verisini içermektedir.

C.6. Atık Yağlar

Grafik C.21 – Yıllar itibariyle Kahramanmaraş ilinde atık madeni yağ miktarları &
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

Çizelge C.41 – 2023 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

Geri kazanım ^{&} (kg)	Nihai bertaraf (kg)	İhracat (kg)	Stok (kg)
275.421	0	0	7.287

[&] Ek yakıt olarak kullanım dahildir.

2023 yılında İlimizde 3 adet Motor yağı değişim noktası (MoYDEN) Belgesi verilmiştir.

C.7. Atık Pil ve Akümülatörler

Atık üreticileri tarafından Atık Beyan Sistemine gerçekleştirilen beyanlardan elde edilen atık pil ve akümülatörlerin toplam miktarını gösterir.

Çizelge C.42 – Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

2018	2019	2020	2021
28289	52980	21081	33254

*Atık kodları:

160601 Kurşunlu piller ve akümülatörler

160602 Nikel kadmiyum piller

160603 Cıva içeren piller

160604 Alkali piller (16 06 03 hariç)

160605 Diğer piller ve akümülatörler

160606 Piller ve akümülatörlerden ayrı toplanmış elektrolitler

200133 16 06 01, 16 06 02 veya 16 06 03'un altında geçen pil ve akümülatörler ve bu pilleri içeren sınıflandırılmamış karışık pil ve akümülatörler

200134 20 01 33 dışındaki pil ve akümülatörler

C.8. Bitkisel Atık Yağlar

02/04/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Atık Yönetimi Yönetmeliğinin ek-4 Atık Listesinde yer alan; “20 01 25 - Yenilebilir sıvı ve katı yağlar” kodu kapsamında değerlendirilen bitkisel atık yağlar ve “20 01 26* - 20 01 25 dışındaki sıvı ve katı yağlar (A)” kodu kapsamında değerlendirilen kullanılmış kızartmalık yağların atık üreticileri tarafından Atık Beyan Sistemine gerçekleştirilen beyanlardan elde edilen miktarı ifade etmektedir.

Çizelge C.43 – 2021 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler

(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesisi Sayısı ¹	Bitkisel Atık Yağ Miktarı (kg) ²		Lisans Alan Geri Kazanım Tesisi Sayısı
	Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	
0	19.011	0	0

¹ Bitkisel atık yağlar için 6.6.2015 tarihinden önce verilen Bitkisel Atık Yağ Geçici Depolama İzinleri dahil

² Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok hariç olarak değerlendirilmektedir.

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler

Çizelge C.44 – 2023 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler

(Atık yönetim uygulaması 2024)

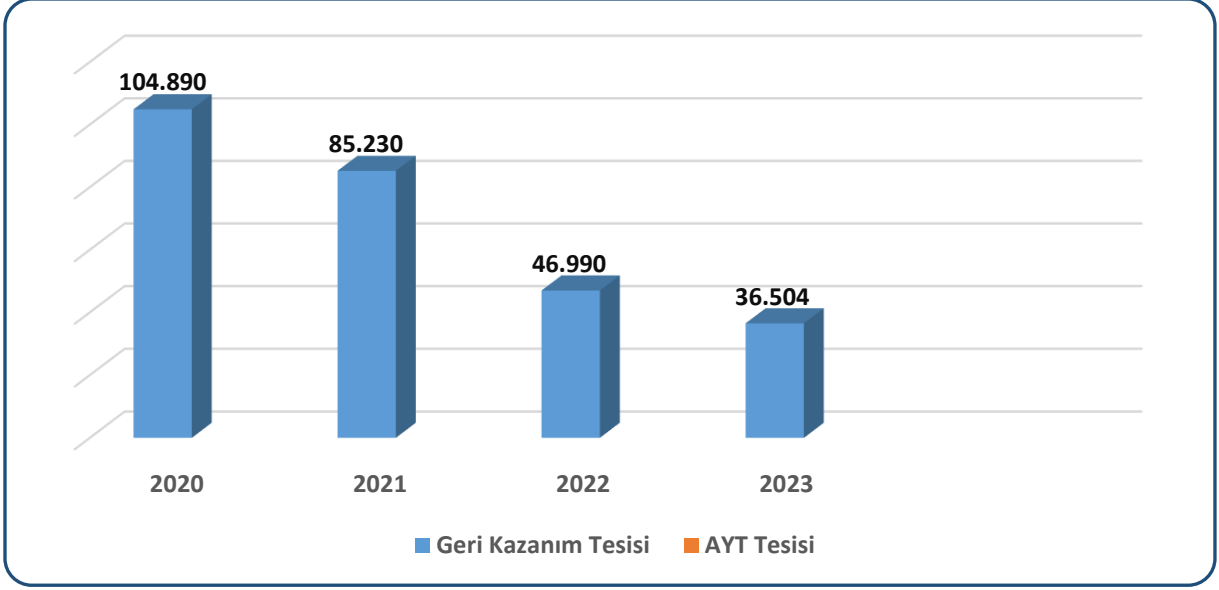
ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)					
ÖTL Geçici Depolama Alanı Sayısı	Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi Sayısı	Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
-	-	1	21.053	-	-

Çizelge C.45 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)

(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Geri Kazanım Tesisi	22.330	167.440	104.890	85.230	46.990	36.504
AYT Tesisi	-	-	-	-	-	-

Atık üreticileri tarafından Atık Beyan Sistemine gerçekleştirilen beyanlardan elde edilen atık pil ve akümülatörlerin toplam miktarını gösterir.

Grafik C.22 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

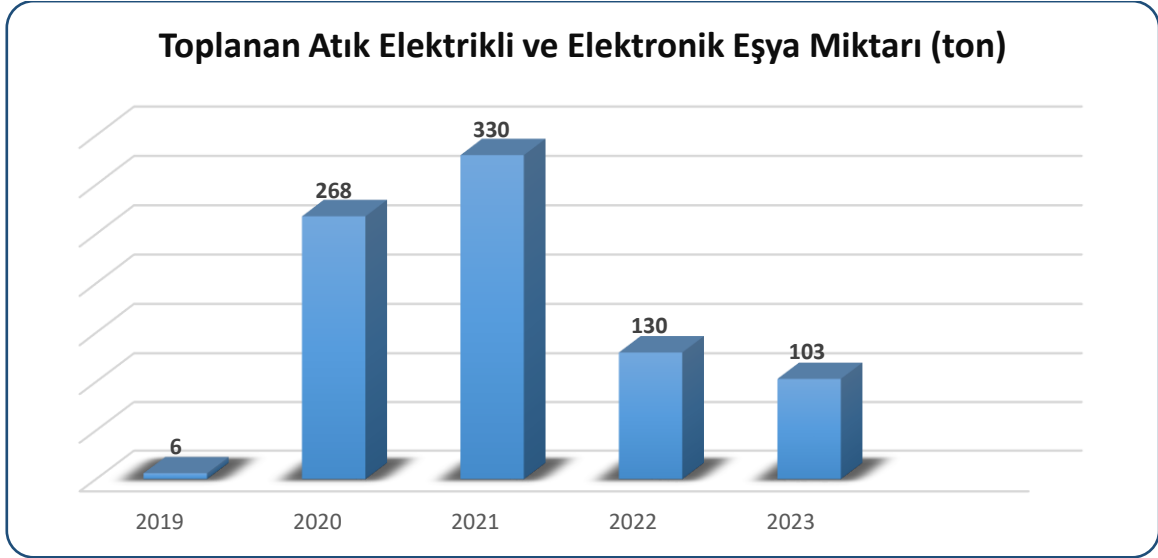
C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

Ulusal strateji ve politikalarımızda göz önünde bulundurularak ülkemiz mevzuatının Avrupa Birliği mevzuatları olan 2012/19/EU,WEEE Direktifine uyumu çerçevesinde “Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Yönetimi Hakkında Yönetmelik”, 2011/65/EU,RoHS II Direktifine uyumu çerçevesinde “Elektrikli ve Elektronik Eşyalarda Bazı Zararlı Maddelerin Kullanımının Kısıtlanmasına İlişkin Yönetmelik” olmak üzere iki ayrı yönetmelik düzenlenmiştir. Bahse konu yönetmelikler 26/12/2022 tarihli ve 32055 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olup 1/2/2023 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Yönetimi Hakkında Yönetmelikte yapılan düzenleme ile;

- 1/1/2024 tarihine kadar bu yönetmeliğin Ek-1/A’sında yer alan kategorilere dahil olan (büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere), oyuncaklar, eğlence ve spor ekipmanları, tıbbi cihazlar, izleme ve kontrol aletleri ve otomatlar) elektrikli ve elektronik eşyaları

- 1/1/2024 tarihinden sonra Ek-2/A'sında yer alan kategorilerde sınıflandırılan (sıcaklık değişim ekipmanları, ekranlar, monitörler ve 100 cm² 'den büyük yüzeyi olan ekrana sahip ekipmanlar, lambalar, büyük ekipmanlar (en az bir dış boyutu 50 cm'den büyük ekipmanlar), küçük ekipmanlar (50 cm'den büyük dış boyutu olmayan ekipmanlar), bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları (50 cm'den küçük dış boyutu olan ekipmanlar)) tüm elektrikli ve elektronik eşyaları, kapsar.

Grafik C.23 - Yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya miktarları (ton)
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

Çizelge C.46 – 2022 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar
(KÇŞİDİM, 2024)

AEEE'nin Biriktirildiği Atık Getirme Merkezleri Sayısı	AEEE'lerin Biriktirildiği Aktarma Merkezleri Sayısı	AEEE İşleme Tesisi Sayısı	Atık Getirme Merkezlerinde ve Aktarma Merkezlerinde Biriktirilen AEEE Miktarı (ton)	İşlenen AEEE Miktarı (ton)
-	-	-	-	-

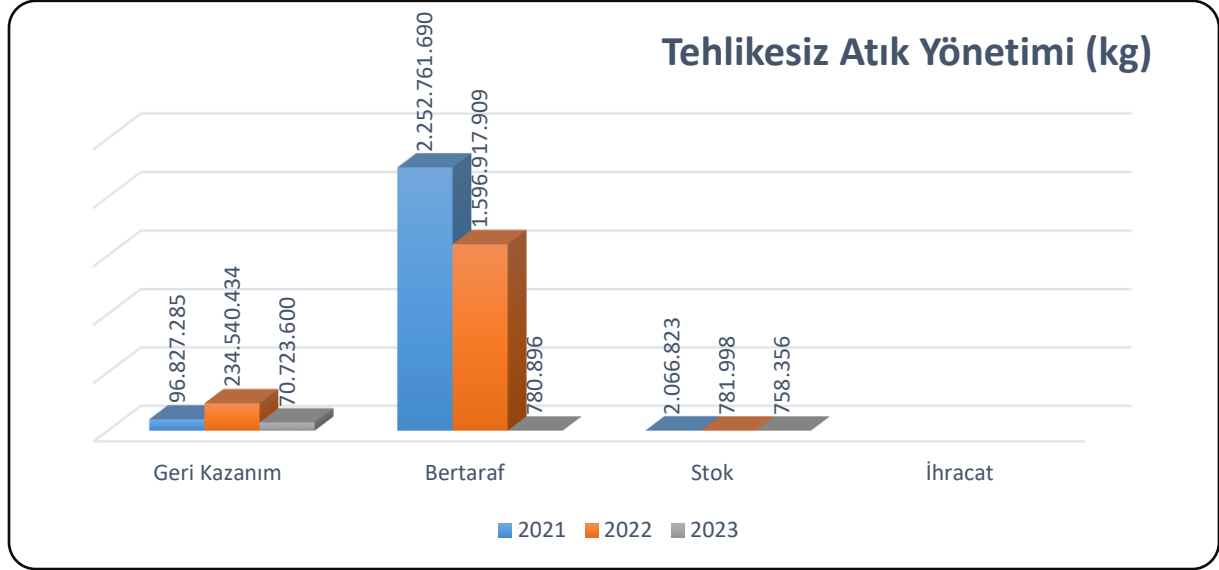
NOT: İlimizde AEEE işleyen tesis bulunmamaktadır.

C.11. Ömrünü Tamamlamış Araçlar

Çizelge C.47 – 2023 yılı teslim alınan ÖTA sayısı
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı	Teslim Alınan ÖTA Sayısı	İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
3	2	2	2	3,7

C.12. Tehlikesiz Atıklar

Grafik C.24 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikesiz atık yönetimi (Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

Çizelge C.48 – 2023 yılı tehlikesiz atıkların miktarı ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri (Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

ATIK İŞLEM E YÖNTEMİ	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (Kg.)
R1	Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma	8499101
R2	Solvent (çözücü) ıslahı/yeniden üretimi	814
R3	Solvent olarak kullanılmayan organik maddelerin ıslahı/ geri dönüşümü (kompost ve diğer biyolojik dönüşüm süreçleri dahil)	2774921
R4	Metallerin ve metal bileşiklerinin ıslahı/geri dönüşümü	567396
R5	Diğer anorganik maddelerin ıslahı/geri dönüşümü	4430
R7	Kirliliğin azaltılması için kullanılan parçaların(bileşenlerin) geri kazanımı	22
R9	Kullanılmış yağların yeniden rafine edilmesi veya diğer tekrar kullanımları	674576
R12	Atıkların R1 ile R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi	38622590
R13	R1 ile R12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların stoklanması (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç)	231810
R_A HM	Alternatif hammadde işleme	19347940

D5	Özel mühendislik gerektiren toprağın altında veya üstünde düzenli depolama (çevreden ve her biri ayrı olarak izole edilmiş ve örtülmüş hücreli depolama ve benzeri)	53
D9	D1 ile D12 arasında verilen işlemlerden herhangi biri ile bertaraf edilen nihai bileşiklere veya karışımlara uygulanan ve bu ekin başka bir yerinde ifade edilmeyen fiziksel-kimyasal işlemler (örn: buharlaştırma, kurutma, kalsinasyon ve benzeri)	78066 7
D10	Yakma (karada)	176

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar, 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik”in Atık Listesinde; 10 02 koduyla, “**Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar**” olarak belirtilen başlık altında yer almaktadır.

Çizelge C.49 –2023 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi (Kaynak, yıl)

Toplam Tesis sayısı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi
-	-	-	-
-	-	-	-

Not: İlimizde Demir-Çelik Sektörü bulunmamaktadır.

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlimiz sınırları içerisinde yer alan Termik Santralde tabloda yer alan atıkların tamamı yine Santrale ait Lisanslı II. Sınıf Düzenli Atık Depolama Sahasında depolanmaktadır.

Çizelge C.50- Kahramanmaraş ili Afşin ilçesinde bulunan Afşin-Elbistan A ve B Termik Santralına ait kullanılan kömür, oluşan cüruf, uçucu kül, alçı taşı ve atıksu arıtma tesisi dip çamuru (uçucu kül-su karışımının ayrıştırılması sonucu oluşan dip çamuru) miktarı (Elektrik Üretim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü, 2024)

Termik Santralin Adı	Kullanılan Kömür Miktarı (ton/yıl)	Baca gazı kükürt giderme işleminden (desülfürizasyon) çıkan kalsiyum bazlı katı atıklar 100105 (ton/yıl)	Uçucu kömür külü 100102 (ton/yıl)	(10 01 04’ün altındaki kazan tozu hariç) dip külü, cüruf ve kazan tozu 100101	10 01 20 dışındaki saha içi atıksu arıtımından kaynaklanan çamurlar 100121	Santralin II. Sınıf Düzenli Atık Depolama Sahasında Depolanan Miktar
Afşin-Elbistan A Termik Santral İşletme Müdürlüğü	698.017	-	118.134	37.306	-	853.457

Afşin-Elbistan B Termik Santral İşletme Müdürlüğü	5.143.057	158.712	1.109.504,20	205.722,28	35.145,96	1.509.084,44
Toplam (Ton)	5.841.074	158.712	1.227.638,2	243.028,28	35.145,96	2.362.541,44

C.12.3 Atıksu Arıtma Çamurları

Merkez İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisimiz özelinde oluşan arıtma çamurlarımızın toprakta kullanımına yönelik Evsel ve Kentsel Nitelikli Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanılmasına Dair Yönetmelik gereği bir danışmanlık firması ile anlaşılmış olup, Toprakta Kullanım Belgesi Alınması adına çalışmalar başlatılmış ve süreç devam etmektedir.

Arıtma Çamurlarımızın bertarafı 3 şekilde gerçekleştirilmektedir.

1-) Çimko Çimento tarafından gerçekleştirilmekte olup, Tesisin ilk devreye alındığı zaman SÜRESİZ bir anlaşma yapılmıştır gerek duyulduğu zamanlarda bertaraf için Çimko Çimentoya gönderilmektedir.

2-) Doğu Akdeniz Atık Yönetimi ve Enerji Üretimi Sanayi Anonim Şirketi tarafından bertaraf edilmektedir. Arıtma Çamurlarımızın Lisanslı Firma tarafından bertarafının sağlanması için 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu Kapsamında ihale edilerek bertarafı sağlanmaktadır.

3-) Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi Düzenli Depolama Sahasına gönderilmektedir.

C.13. Tıbbi Atıklar

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi olarak Tıbbi Atıkların toplanması, taşınması sterilize ve bertaraf edilmesi hizmetlerini tüm il genelinde yap-işlet-devret usulü ile 23.09.2022 tarihinden itibaren 10 yıl süreyle GKS-Çevtem-Aze Ticari Ortaklığı tarafından yapılacaktır. Çıkan tıbbi atık durumuna göre ilçelere günlük, haftalık toplama planları yapılmaktadır. Tüm sağlık kurum ve kuruluşlarının, talep edilmesi halinde evlerin tıbbi atıkları alınmaktadır. Tıbbi atıklarının alınması ve bertarafı için taraflarla protokol düzenlenmekte olup protokoller yıllık olarak yenilenmektedir.

Firmanın 3 adet tıbbi atık toplama aracı bulunmakta olup yönetmeliğe uygun ve lisanslıdır. Toplanan tıbbi atıklar, belediyemize ait Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisine getirilerek sterilize edildikten sonra katı atık düzenli depolama tesisimizde düzenli olarak depolanmakta ve enerji üretimine katkıda bulunmaktadır. 06.02.2023 Asrın Felaketi depremleri sonrası mevcut hastanelerin, sağlık kabinlerinin, özel polikliniklerin bir kısmının hizmet vermeyi bırakmasıyla

beraber 2023 yılı için aylık ortalama 120 ton tıbbi atık oluşması beklenirken, bu miktar 73,7 tona düşmüştür. Tıbbi atık sterilizasyon tesisimizin lisans belgesi mevcut olup tüm çalışmaları belediyemiz tarafından kontrol edilmektedir.

Çizelge C.51 – 2023 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı

(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atık Taşıma araç sayısı		Toplanan tıbbi atık miktarı	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesis Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu		ton/yıl	Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın
Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi	Mevcut			Kamuya ait olup özel firma tarafından işletilmektedir.	884,8		Mevcut	Tesis Belediyenin olup özel firma tarafından işletilmektedir.	İşleten firma GKS- Çevtem- Aze Ticari Ortaklığı	KAHRAMANMARAŞ

Çizelge C.52 - Yıllara göre tıbbi atık miktarı

(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	688,3	836,2	884,8	923,5	1001	1060,6	1482,5	1479,8	1158,2	884,8

C.14. Maden Atıkları

Veri oluşturulamamıştır.

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

Çizelge C.53 – 2023 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı

(E-İzin Uygulaması, 2024)

Düzenli Depolama Tesisi Sayısı (Belediye)	1
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	19
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	3
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	2
Ömrünü Tamamlamış Araç Geçici Depolama Alanı Sayısı	3

Ömrünü Tamamlamış Araç İşleme Tesisi Sayısı	0
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	1
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	23
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	0
Maden Atığı Bertaraf Tesisi Sayısı	0
Atık Yağ Rafinasyon Tesisi Sayısı	0

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

“Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında tehlikeli maddeleri bulunduran ya da bulundurması muhtemel kuruluşlar Yönetmeliğin bildirim maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Entegre Çevre Bilgi Sistemi altında çalışan BEKRA Bildirim Sistemine bildirimlerini yapmakla ve üst seviyeli kuruluşun işletmecisi Yönetmeliğin 13 üncü maddesi uyarınca Bakanlığımız tarafından yayımlanan Büyük Endüstriyel Kazalarda Uygulanacak Dâhili Acil Durum Planları Hakkında Tebliğde belirtilen hususları dikkate alarak bir dâhili acil durum planı hazırlamak, kuruluştaki bulundurmaları ve BEKRA Bildirim Sistemine yüklemekle yükümlüdür.

2023 yılında, BEKRA bildirimlerine göre kuruluş sayıları ve kategorileri Çizelge Ç.54’te yer almaktadır.

Çizelge Ç.54 –2023 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı
(KÇŞİDİM, 2024)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	3
Üst Seviye	2
TOPLAM	5

2023 yılında yapılan çevre denetimlerinde BEKRA denetimi yapılan kuruluş sayıları Çizelge Ç.55’te yer almaktadır.

Çizelge Ç.55 – 2023 yılında BEKRA denetimi yapılan kuruluş sayısı

(KÇŞİDİM, 2024) KURULUŞ	DENETİM SAYISI
Alt Seviye	0
Üst Seviye	0
Kapsam Dışı	0
TOPLAM	0

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

2023 yılında meydana gelen depremlerden dolayı “Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında tesislerde denetim gerçekleştirilememiştir.

Kaynaklar

BEKRA Bildirim Sistemi ve E-Denetim Uygulaması

D. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ ÇALIŞMALARI

D.1. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ (PGD)

97/9196 Sayılı Türk Ürünlerinin İhracatının Artırılmasına Yönelik Teknik Mevzuatı Hazırlayacak Kurumların Belirlenmesine İlişkin Karar ile Ticaret Bakanlığı koordinatörlüğünde yayınlanan Ulusal PGD Strateji Belgesi uyarınca, Bakanlığımızın sorumlu olduğu ürün grupları hazır beton, yapı malzemeleri ve katı yakıtlardır. Bu ürün gruplarından katı yakıtlara ait piyasa gözetimi ve denetimleri 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yayımlanan ikincil mevzuat kapsamında gerçekleştirilmektedir. Yürütülen piyasa gözetimi ve denetimi çalışmalarına dair tüm veriler üçer aylık dönemlerle değerlendirilmekte ve Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda yıllık olarak yayınlanan Ulusal PGD Raporuna kaynak teşkil etmektedir.

İl Müdürlüğümüz ve yetki devri yapılan kurum/kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen katı yakıtlara ait piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerine ilişkin veriler aşağıdaki çizelgede verilmektedir.

Çizelge 56–2023 yılında Katı Yakıtlara Ait Piyasa Gözetimi ve Denetimi (Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

	PGD Sayısı (Adet)	PGD Miktarı (Ton)	İdari Yaptırım Miktarı (TL)
İl Müdürlüğü	-	-	-
Yetki Devri Yapılan Kurum	28	-	-

D.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

İl Müdürlüğümüz tarafından Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesine yetki devri gerçekleştirilmiş olup 2023 yılında Piyasa Gözetimi ve Denetimi gerçekleştirilen kuruluş sayısı önceki bölümde yer almaktadır. 2022 yılında 120'nin üzerinde denetim gerçekleştirilmiş olup 06.02.2023 tarihinde yaşanan Deprem Felaketi yıl içerisinde gerçekleştirilmesi önceden planlanan denetimleri olumsuz etkilemiştir.

Kaynaklar

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanlığı

E. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

E.1. Flora

TÜR	TÜRKÇE İSİM	FTC. BÖLGE	HABITAT	END.	TEHLİKE SINIR
Ranunculus millefolius Banks et Sol. Ssp millefolius	Düğünçiçeği		Kayalık Yamaç Açıklık, Tarla Yol Kenarı		
Ranunculus sphaerospermus Boiss. Et Baiane he	Düğünçiçeği		Sulak Yer		
Ceratocephalus falcatus (L) Pere.	-		Step		
Ceratocephalus testice latus (Crantz Roth			Stop		
Thaictum lucidum L	Çayır sedefi		Hendek		
PAPAVERACEAE					
Glaucium grandiflorum Boiss. et Huel var. grandiflorum	Göğündürne	Iran-Turan	Tarla. Kaya Yamaç		
Roemeria hybrida (L.) Do Ssp. hybrida	Cin Haşhaşı		Bozuk Alan. Tarla		
Papaver persicum Lindl. Ssp. persicum	Gelincik		Yamaç		
Papaver persicum Lindl. Ssp. fulvum Kit Tan et Sorger	Geilncik	Iran-Turan	Step		
Papaver syriacum Boiss. et Blanche	Gelincik		Tarla		
Papaver clavatum Boiss. et Hausskn. ex Boiss	Gelincik		Yamaç, Tarla	Y	nt
Corydalis soida (L) Swartz ssp. solida	Kazgagası		Yamaç		
Fumaria kraükü Jordan	Şahtereotu	Akdeniz	Kayalık Yamaç, Tarla		
Fumaria asepala Boiss.	Şahtereotu	iran-turan	Yamaç		
BRASSICACEAE					
Brassica deflexa Boiss.		Iran-Turan	Yamaç, Ekili Alan		
Calepino regulâis (Asso) Thellung			Yol Kenan, Ekin Tarlasi. Çalılık. Yamaç, Su Kenan		
Crambe tataria Sebeök var. tafana			Step, Taşık Yamaç, Nadas Tarla		
Cr ambe orientale L var. orientate		Iran-Turan	Ekin Alan. Nadas		

			Tarla. Kurak Yamaç		
<i>Conringia planisâ'iqua</i> Fisch, et Mey..	Burun Otu	İran-Turan	Kayakk Yamoç		
<i>Conringia perfoltala</i> (CA. Mey. Er) Busch	Burun Otu		Ekili Alan, Yol Kenan, Kayalık Yamaç		
<i>Leptcium pertoliatum</i> L			Ekili Akan, Yamaç. Step		
<i>Lepkium latifolium</i> L	Kerdeme		Bataklık, Eki Alan Kenan		
<i>Cordana araba</i> (L) Desv. Ssp. draba	Kediotu		Ekili Alan		
<i>Cardona draba</i> (L) Desv. Ssp. <i>chalepensis</i> (L) O.E. Schulz	Kedtotu		Ekili Alan		
<i>Isatis cappadocica</i> Desv. Ssp. <i>subradiata</i> (Rupr.) Davis var. <i>gudrunensis</i> (Boiss.) Davis		İran-Turan	Kayalık		
<i>Isatis aucheri</i> Boiss.	Çivit Otu	İran-Turan	Yamaç	Y	nt
<i>Isatis buschiana</i> Schischkin		İran-Turan			
<i>Ibens attica</i> Jord.		D. Akdeniz	Yamaç		
<i>Ibens acutioba</i> Bertol.			Yamaç. Tarla Kenan		
<i>Aethionema heterocarpum</i> J. Gay			kireçtaşı Tepe, Taşlık yamaç, Tarla		
<i>Aethionema arabicum</i> (L) Andre, ex De.			Tarla, Taşlık Yamaç		
TÜR	TÜRKÇE İSİM	RC BÖLGE	HABITAT	END.	TEHLİKE
					SINIFI
<i>Thlaspi densiflorum</i> Boiss. et Kotschy			Yamaç	B	R
<i>Bofeava orientale</i> Jaub. et Spach			Tarla, Yol Kenan		
<i>Nesia apiculata</i> Fisch., Mey. et Ave- LaiL			Tarla, Yol Kenan		
<i>Peltana angustifolia</i> Dc.			Yamaç. Ekili Alan		
<i>Fibigia clypeata</i> (L.) Medik.			Yamaç		
<i>Fibigia enocarpa</i> (Dc.) Boiss.			Yamaç. Orman		
<i>Alyssum jniioJium</i> Steph. ex Wild, var linitolkjm			Step		

Aryssum styl ere (Boiss et Bal.) Boiss.	Kevke	İran-Turan	Boş Tarta, Step		
Alyssum desertorum Stapt.			Ekili Alan, Step		
var d eser lorum					
Aryssum strictum Wild.	Kevke	İran-Turan	Ekili Alan, Yamaç		
Aryssum szowitsianum Fisch.	Kevke		Ekili Alan		
Aryssum strigosum Banks et Sol. ssp. strigosum			Bozuk Alan		
Aryssum xanthocarpum Boiss.	Kevke		Yamaç. Orman		
Alyssum constelatum Boiss.	-		Step, Boş Tarla		
Alyssum condensatum Boiss. et Hausskn. ssp. condensatum	Kumar		Step		
Aryssum condensatum Boiss. et Hausskn. ssp. Hexibile	*		Yamaç, Orman		
(Nyar.) Dudley					
Draba brunetola Stev. ssp. brunifolia	-		Yamaç		
Erophila minima CA. Mey.	-		Step, Tarla		
Arabis sagittata (Bertoi.) Dc.	-		Kireçtaşı Kayalık		
trahis nova Vili	-		Taşlık Atan		
Arabfeucheri Boiss.			Tarla, Ekili Alan		
Barbarea vulgaris R. Br.	-		Su Kenarı		
Barbarea ptantaginea Dc.			Su Kenarı, Çayırılık		
Hesperts steveniana Dc.	-		Yamaç		
Hesperts pendula Dc.	Gece		Tarla. Kireçtaşı		
	Menekşesi				
Matao)mta africana (L) R. Br.			Yol Kenarı, Boş Alan		
Makx. crenutata (Dc.) Boiss.		İran-Turan	Nadas Tarla.		
Erysimum repandum L			Ekili Tarta		
Sisymbrium altissimum L	-		Yamaç. Tarla, Step		
Sisymbrium septulatum Dc.			Ekili Alan. Step		
			Nadas Tarla. Ekili Alan		
Sisymbrium loeselfi L.			Yamaç. Yol Kenarı,		
			Ekili Alan Yakını		

<i>Cameina rumeica</i> Vel.	-		Yamaç, Tarla Kenan		
RESHACEAE					
<i>Reseda lutea</i> L var. <i>lutea</i>	Kuzuotu		Yol Kenan, Tarla, Çukur		
<i>Reseda lutea</i> L var. <i>mutans</i> Boiss.	Kuzuotu		Yol Kenan. Tarla. Çukur, Yamaç		
CISTACEAE					
<i>Cistus aeticus</i> L	Karahan	Akdeniz	Orman Açıklığı, fangın Gören Mantarda		
<i>Hefianthemum tedifolium</i> (L) Mier var.			Kurak Kalkerli Alan, yamaç. Çalılık		
TÜR	TÜRKÇE İSİM	RC. BÖLGE	HABITAT	END.	TEHLİKE
					SINIR
<i>Hefianthemum ledifolium</i> (L) Mler var.			Kurak Kalkerli Alan		
<i>tasioarpum</i> (Wik.) Bornm.			Kayalık Yamaç		
<i>Fumana arabica</i> (L) Spach var. <i>arabica</i>	-	-	Çam Ormanı	-	-
<i>Pumana ocipbytla</i> Boiss.			Step	-	-
VİOLACEAE					
<i>Vieta modesta</i> Fenzl.	Menekşe	-	Yamaç	-	-
POLYGALACEAE					
<i>Polygala pruinosa</i> Boiss. ssp. <i>pruinosa</i>	Sütotu			-	
<i>Polygala anatolica</i> Boiss. et Heidr.	Yılan yoncası		Yamaç	-	
CARYOPHYLLACEAE					
<i>Minuartia montanra</i> L ssp. <i>wiesneri</i>		İran-Turan	Yamaçlar		-
(Stapf) Mcnei					
<i>Minuartia anatolica</i> (Boiss) Woton. var.			Taşlı Yerler		
<i>polymorpha</i> Mcnel					
<i>Minuartia corymbulosa</i> (Boiss et Bal.)		İran-Turan	Step	B	nt
Mcneil va. <i>corymbulosa</i>					
<i>Minuartiamesogitana</i> (Boiss)		D. Akdeniz	Taşlı ve Kumlu	-	-
Hand.-Mazz. ssp. <i>mesogitana</i>			Yerler		
<i>Minuartia hybrida</i> (VU.) Schischk. ssp.	-		Tarla	-	-

<i>truncata</i> McNeil					
<i>Cerastium pert datum</i> L			Ekili Alanlar		
<i>Sagina procumbens</i> L			Çolak Yerler		
<i>Dianthus floribundus</i> Boiss.	Yabancıdan fi l	İran-Turan	Yamaçta, Step		
<i>Dianthus orientate</i> Adams			Yamaçlar		
<i>Dianthus calocephalus</i> Boiss.			Volkanik Ve Kireçtaşı		
			Yamaçlar Step. Tarlalar		
			Açık Orm arazsi Kayalar		
<i>Saponaria tridentata</i> Boiss.		İran-Turan	Yamaçla. Nadas T		
			ortalı		
<i>Phryna ortegioides</i> (Rsch. Et Mey..)		İran-Turan	Taşlı Yamaçlar	B	
<i>Pax et Hoffm</i>					
<i>Gypsophila sphaerocephala</i> Fenzl ex	Çöven	İran-Turan	Kuru Yamaçlar,	Y	nt
<i>ichihata</i> var. <i>cappadocica</i> Boiss.			Kireçtaşı Kayalıklar		
<i>Gypsophila libanotica</i> Boiss.	Çöven	D. Akdeniz	Kayalık Yamaçla		
<i>Gypsophila pallida</i> Stapf	Çöven	İran-Turan	Step, Kayalık		
			Yamaçlar		
<i>Vocearia pyramidata</i> Medik. var.			Tarlalar. Step		
<i>grandiflora</i> (Fisch. Ex De.) Cullen					
<i>Silene italica</i> (L) Pers.	Salkım çiçeği		Orman Açıkfcğı		
<i>Silene armena</i> Boiss. var. <i>armena</i>	Salkım çiçeği		Step, Yamaçlar		
<i>Silene chlorifolia</i> Sm.	Salkım çiçeği	İran-Turan	Yamaçla, Tepe		
			Kenarları		
<i>Silene otites</i> (L.) Wibel	Salkım çiçeği		Step, Tarlala		
<i>Silene spergulitola</i> (Dest.) Bieb.	Salkım çiçeği	İran-Turan	Çayırlar. Yamaçlar		
			Step		
<i>Silene compacta</i> Fischer	Salkım çiçeği		Yamaçla, Orman		
			Açıklığı		
<i>Silene oegyptiaca</i> (L.) L ft. ssp	Salkım çiçeği		Yamaçlar Tarlalar		
<i>aegyptiaca</i>			Yol Kenarları		
<i>Silene aegyptiaca</i> (L.) L Fi.	Salkım çiçeği		Yamaçlar		

ssp. ruderalis: Coode et Cullen					
Sitene dichotoma Ehrh. ssp.	Salkım çiçeği		Yamaçlar, Step		
dichotoma					
Agrostemma gracilis Boiss.		D. Akdeniz	Tarlalar, Yamaçlar		
ILLECEBRACEAE					
Scleranthus annuus L. ssp.			Orman ve		
annuus			Kültür Arazileri		
Habrosia spinuliflora (Ser.)		İran-Turan			
Fenz)			Çalılığı Step, Ekili		
			Tarlalar		
TÜR	TÜRKÇE İSİM	RC. BÖLGE	HABITAT	END.	TEHLİKE SINIR
POLYGONACEAE					
Rumex acetosella L.	Kuzukulağı	Kozmopolit	Tarlalar, Çorak Yerler		
Rumex scutatus L	Ekşikulak		Yamaçla. Tarlalar		
Rumex tuberosus L. ssp.	Kuzukulağı		Yamaçla, Tarla		
horizentalis (Koch) Reiche.			Çalılıkta		
Rumex patientia L	Kuzukulağı		Yamaçlar Tarlalar,		
			Yol Kenarı		
Rumex dentatus L. ssp.			Kültür Arazileri		
halocystis (Rech. Pat.) Rech.					
Fil.					
CHENOPODIACEAE					
Atriplex laskyntha Boiss.			Step. Tarla		
TAMARICACEAE					
Tamarix smyrnensis Bunce	İlgın		Dere Kenarı		
GUTTIFERAE					
Hypericum spectabile Jaub. et	Binbirdelikotu	İran-Turan	Nadas Talaları	B	n
Spach			Tarlaları Kenarları		t
Hypericum etongatum	Kantaron	İran-Turan	Yamaçla		
Ledeb. ssp. etongatum					
Hypericum ebngatum	Kantaron	İran-Turan	Kayalık		
Ledeb. ssp. apiculatum			Yamaçlar. Orman		

			açıklıkları		
Robson					
<i>Hypericum tyarum</i> Boiss.	Kantaron		Yamaçla, Pnus		
			Korulukla		
<i>Hypericum refusum</i> Aucher	Kantaron	İran-Turan	Step Ve Tepe		
			Kenarlan, Tarla		
			Kenarlan		
<i>Hypericum oSvieri</i> (Spach)	Binbirdelikotu	İran-Turan	Kalkerli		
Boiss			Yamaçla		
<i>Hypericum thymbfioium</i> Boiss. et Noe	Binbrdelikotu	İron-luran	Kalkerli Step	B	R
<i>Hypericum copitatum</i> Choisy var.	Kantaron	İran-Turan	Yamaçla. Step		
uteum Robson					
<i>Hypericum scabrum</i> L	Binbirdelikot u	İran-Turan	Yamaçla, Step		
<i>Hypericum confertum</i> Choisy ssp.	Kantaron		Çam ve Meşe Ormanı		
stenobotrys (Boiss.) Holmboe					
<i>Hypericum olympicum</i> I.	Kantaron	D. Akdeniz	Kaya Aralan		
<i>Hypericum perforatum</i> L	Binbirdelikot u		Step		
MALVACEAE					
<i>Marveia sheradiana</i> (L) Jaub. et Spach					
<i>Alceo hohenackeri</i> (Boiss el Huel)	Hıra Çiçeği		Yamaçlar, Nadas		
Boiss			tarlalar, Step. orman		
<i>Alceo pâlida</i> Waldsl. et Kit.	Hatmi		Tarla kenalan, Step		
<i>Athaea officinafc</i> L	Tıbbi hatmi		Tarlakenarlan		
UNACEAE					
<i>Unum muaonatum</i> Bert ol. ssp.		İran-Turan	Yamaçlar, Nadas		
muaonatum			Tarlalar, Step		
<i>Unumnodiftofum</i> L.	Ketenotu	Akdeniz	Nadas Tarlala		
<i>Unum hrsutum</i> L ssp. pseudoaoatoicum		İran-Turan	Step, Tarlalar, Açık	Y	nt
Davis			Meşe Çalkan		
<i>Unum pubescens</i> Banks et Sol. ssp.		D. Akdeniz	Tepe Kenartan Ve		
pubescens			Nadas Tarlalar		
GERANIACEAE					
<i>Geranium lucidum</i> L			Kireçtaşı Kayalıkla		
<i>Geranium pyrenaicum</i> Burm. H.			Korulukla, Yamaçlar,		
			Dereler		

Er odium acaule (L) Becherer et Thell.	Tara kotu	Akdenc	Açık Çalılar		
TÜR	TÜRKÇE İSİM	FC. BÖLGE	HABITAT	END.	TEHLİKE
					SINIR
ZYGOPHYLLACEAE					
Peganum harmala L	Üzerlik		Step		
RHAMNACEAE					
Rhamnus oleotaes L ssp.	Kör diken	D. Akdeniz	Yamaçla		
graecus (Boiss. et Reut.)					
Holmboe					
ANACARDIACEAE					
Cotinus coggyria Scop.	Pamuklu sumak		Ormanlar		
FABACEAE					
Genista albida Wid.			Pinus brutia Orman		
Lupinus varius L	Acı bakla	Akdeniz	Tarlala		
Astragalus hamosus L	Geven		Yol Kenartan		
Astragalus densiflorus Lam.	Geven	İran-Turan	Ormanlık Yerler,	Y	nt
			Bozkır, Kireçtaşı		
			Yamaçları		
Astragalus caraganae 1 isch.	Geven	İran-Turan	Step		
et Mey.,					
Astragalus christianus L	Geven		Bozkır,		
			Yolkenarları		
Astragalus gummifer Lab.	Ak geven	İran-Turan	Ormanlar, Bozkır,		
			Tepe Yamaçları		
Astragalus elbistanicus	Geven	İran-Turan	Step	B	R
Huber-Morath et Chamberlain					
Astragalus cephalotes Banks	Geven		Ekilmiş Tarlalar		
et Sol. var. cephalotes					
Astragalus maaopepdus	Geven	İran-Turan	Meşe Altında,		
Willd. ssp. finitimus (Bunge)			Step		
Chamberlain					
Astragalus schizopterus Boiss.	Geven	D. Akdeniz	Pinus Ve Quercus	Y	nt
			Artı, Bozulmuş		
			Zeminler		
Astragalus elongatus Wild.	Geven	İran-Turan	Meşe Çolağı	Y	ni

ssp. elongatus			Bozkır		
Astragalus elongatus	Geven	İran-Turan	Meşe		
Willd. ssp. nudeiferus			Bozkır		
(Boiss.) Chamberlain					
Gtycyrrhiza aspera Pall.	Meyan		Tahıl Tarlalarının		
			Kenarları		
Vida grandifkxa Scop. var.	Burçak	Çoklu	Orman, Tarlalar,		
granaTfaa		Element	Yol kenarları		
Vicia sativa L ssp. incisa (Bieb.) Are.	Arpa firği		Meşe		
var. cordata (Wutfen ex Hoppe) Arc.			Çolağı Kayalık		
			Yamaçlar ve Nadas,		
			Tarlalar		
Lens orientais (Boiss) Hand. -Mazz			Meşe Çediği. Çam		
			Ormanı, Tahrip		
			Edilmiş Bozlar.		
			Nadas Tarlatan		
Lathyrus variabiis (Boiss et Ky.) Mary		D. Akdeniz	Ormanla, Meşe Çailo		
Lathyrus spathulatus Cet.		D. Akdeniz	Pmus brutia Orman		
Lathyrus cassius Boiss.		D. Akdeniz	P hus Brutia Ormanı		
Lathyrus chxanthus Boiss.		İran-Turan	Dere Yakınındaki		
			Çalılıklar, Tarlalar		
Lathyrus aphaca L var. bitta us Post	Mud ümük		Tarlalar Batak Arazi,		
			Tahrip Edilmiş		
			Bozkır, Yol kenarları		
Lathyrus aphaca L var. modestus P. H.		D. Akdeniz	Kireçtaşı Yamaçları,		
Davis			Nadas Tarlalan		
TÜR	TÜRKÇESİ	FTC. BÖLGE	HABİTAT	END.	TEHLİKE
					SINIR
Ononis spinosa L ssp. leiosperma			Eğik Yamaçla,		
(Boiss.) Sri.			Ekilmiş Arazi		
Trifolium specksum Wild.	Uçgül		Ormanlar		
Trifolium physodes Stev. ex Bieb.	Uçgül	D. Akdeniz	Meşe Çalılığı		

var. psioalyx Boiss.					
Trifolium hirtum AIL	Uçgöl	Akdeniz	Yamaçla. Yotkenarian		
iiih.H .m avants L. va. aryen»	Uçgöl		Step		
Trifolium purpureum Lois. var.	Uçgöl		Tarlalar Yolkenarlan		
purpureum					
Trifolium leucanthum Bieb.	Uçgöl		Yamaçlar Orman		
			Açıklan		
Trifolium scutatum Boiss.	üçgöl	D. Akdeniz	Tarlalar Çalılıklar		
			Arasında		
Melotus alba Desr.			Tahrip Edilmiş Yerler.		
			Tarta Kenarı		
Trigonella picata (Boiss et Bai.) Boiss.	Çayrtrfılı	D. Akdeniz	Taşlı Yerler. Prus	B	nt
			Brutia Ormanı. Meşe		
			Çalılık		
Trigonella tenuis Fisch.	Çayrtrfı	İran-Turan	Yamaçla. Step		
Trigonella monantha C. A. Meyer ssp.	Çayrtrfılı	İran-Turan	Ekilmiş Tarlala		
Noeana (Boiss.) Hub.-Ma.					
\t dicano adata L	Çevrince	İran iura-:	Step		
Medicago lupulina L	Çevrince	-	Tarlalar		
Medicago falcata L.	Medik	-	Orman Açıklığı		
Medicago rigidula (L) All. va. agrestis	Çevrince	-	Yolkenarlan. Step		
Burniat					
Dorycnium pentaphyBum Scop. ssp.		İran-Turan	Pinus brutia altında	Y	nt
haussknehti (Boiss.) Garns					
Caonilla parvrflaa Wild.		D. Akdeniz	Kireçtaşı Üzerinde.		
			Sabit Kumulla Ve		
			Ekilmiş Yerler		
Coronilla grandiflora Boiss.		D. Akdeniz	Yamaçlar	Y.	nt
Hippocrepis unisiuosa L. ssp.			Tarlalardaki Açık		
unisiuosa			Zeminler		
Hedysarum Kotschy Boiss.		İran-Turan	l rectas Bozla		
Hedysarum candidissimum Freyn		İran-Turan	Kdkerf Bario Nadas	B	R
			Tarlalar		
Onobrychis aequidentata (Siblh. et		Akdeniz	Yamaçlar, Meşe		
Sm.) D'urv.			Çalılığı		
Onobrychis gracilis Besser			Nadas tarlalar, Step		

Onobrychis armena Boiss. et Huet	Korunga		Yamaçlar,		
			Yolkenarlan		
Onobrychis argyrea Boiss. ssp. argyrea	Korunga	İran-Turan	Bozkr, Yamaçlar	Y	nt
ROSACEAE					
Cerasus miaocarpa (C. A. Meyer) Boiss ssp. tortuosa (Boiss. et Hausskn.) Brovnicz	Kiraz!	İran-I uran	Meşe Ormanları		
Amygdalus arabica Oliv.	Badem	İran-Turan	Seyrek Meşe Ormanları		
Rubus sanctus Schreber	Böğürtlen		Seyrek Çattk, Dere Kiyılan, Yol Kenan		
Rubus canescens De. var. glaberrus (Godron) Davis et Merkte	Böğürtlen	Avrupa-Sibirya	Seyrek Ormanlar, Çaldıklar,t ip Etekleri, Dere Kıyısı		
Geum rivale L	.Su karanfili		Dere Kenarlan		
Agrimonia repens L			Dereler		
Rosa phoenida Boiss.	Kuşburnu	D. Akdeniz	Yol Kenan		
Rosa canina l.	Kuşburnu		Yamaçlar. Ormanlar ve Açıklıktan		
Crataegus orientalis PaHas ex Bieb. var. orientate	Abç		Olmanla!		
TÜR	TÜRKÇESİ	FTC. BÖLGE	HABITAT	END.	TEHLİKE
					SINIR
LYTHRACEAE					
Lythrum junceum Banks Ve Sol.		Akdeniz	Dere Kenarlan		
Ammannia verticellata (Ard.) Lam.			Dere Kenarları		
ONAGRACEAE					
Epifobium anatolicum Hausskn. ssp. anatolicum	Yakıotu		Dereler		
CUCURBITACEAE					
Ecballium elaterium (L) A. Rich.	Eşek hıyarı	Akdeniz	Yol Kenarlan, Dere Kiyılan		
DIPSACACEAE					
Datisca cannabina L	Renkotu		Açık Ormanlar. Dere Kiyılan		

CRASSI) LACEAE					
Sedum caespitosum (Cav.) De.	-	Akdeniz	Açıklık Yerler		
AHA« E Ah					
Anthriscus nemorosa (Bieb.) Sprengel			KoniterOrmanlar		
			KayalıkYamaçla		
Scandix stellata Banks et Sol.	Kişkiş		Yolkenarlan. Tahıl		
			Tarlata		
Scandix iberica Bieb.	Kişkiş		Yamaçla. Step. Ekf		
			Alanla		
Scandix australe L ssp. grandiflora (L.) Thetl.	Kişkiş	-	Yamaçla, Step Tart.		-
			Yolkenarı		
Coriandrum sativum L	Kişniş	-	Tarlala		
Bifora testiculata (L.) Sprengel e>		-	Meşe Çalılığı, Tart	l	
Cshuttes			Kenarları		
Pimpinella corymbosa Boiss.	-	Iran-Turan	Yamaçla. Step		
Sium sisarum L va. lancitoliim	Su kazayağı		Yaş Yerler, Dereler		m
Prangos ferulacea (L.) Lindl.	-	-	Kayalıkta aasında	-	
Bupleurum croceum Penzl	-	Iran-Turan	Yamaçla		
Bupleurum lophocarpum Boiss. et Bal.	-	D. Akdeniz	Çam Ormanları	Y	nt
Bupleurum odontites L		-	Dere Kenartan	m	
Bupleurum kurdicum Boiss.	-	Iran-Turan	Ormanlar,	-	•
			Tarlalar		
			Yamaçla		
Falca vulgaris Bernh.	Kazayağı	-	Dere Kıyılan. Nadas	*	
			Tortala	*	
Cnidium siarfoium (Jacq.) Stnonkai	-	-	Kuru Dere Yataktan	-	-
ssp. orientale (Boiss.) Turin					
Ferulago pauciradiata Boiss. et Helar.	Kuzu Kişnişi	Iran-Turan		Y	nt
Malabaia secacul Banks et Sol.	Koyunekmeği	-	Meşe Alttan		
Zosima absinthifolia (Vent.) Link	Peynir Otu		Step	-	

			Yamaçla, Step		
Tonte avensis (Huds.) Link ssp. avensis					
Toriis leptophyla (L) Reichb.			Yamaçla, Tolda		
Astrodaucus orientalis (L) Drude		Iran-Turan	TarlalarYamaçla r,		
			Bozkf, Yol Kenarları		
Exoocantha heterophyla Lab.		D. Akdeniz	Yol Kenarları, Merala		
VALERIANACEAE					
Valerianella orientate (Schlecht.) Boiss.		D. Akdeniz	Orman		
et Bal.					
Valerianella discoidea (L.) Lois.		Akdeniz	Tarta Kenarları		
Valerianella dentata (L) Pol.			Ekili Alanla		

E.2. Fauna

TÜR	TÜRKÇE İSMİ	HABİTAT	AV.KOM. KARARI	Ber is* Sözl.	Red Data	Stati
AMPHIBIA=AMFIBI						
BLTONIDAE						
Bufo viridis	Gece Kurbağası	Bahçe ve açık arazilerdeki tas altları		II		
REP TILLAOS ÜRÜNGENLER						
TESTUDINIDAE						
Te suido graeca	Tospağa	Taşlık, kuru ve kumlu yerler		II		
GEKKONIDAE						
Cyrtopodion he tero cernis	Mardiu kelen	Taş binalar ve taşlık kısımlar		m		
Cyrtopodion ko s tchy	Inceparmak lı keler	Taş binalar ve taşlık kısımlar		II		

<i>S teno clac ty lus grandiceps</i>	Tombul keler	Az bitkili kayalık ve taşlıklar		m		
AGAMIDAE						
<i>Agama stellio</i>	Dikenli keler	Kayalık ve taşlıklar		m		
<i>Agama rudrata</i>	Bozkır kelen	Çöl veya yarı çölümsü taşlı kısımlr		m		
LACERTIDAE						
<i>Lacerta cappadocica</i>	Kayseri kertenkelesi	Seyrek bitkili taşlık ve kayalıklar		m		
<i>Lacerta triliieata</i>	Büyük yeşil kertenkele	Sık çalılıklar ve dere kenarları		m		
<i>Oplusops elegans</i>	Tarla kertenkelesi	Az bitkili açık ve taşlık step arazi		m		
Colupridae						
<i>Coluber ravergien</i>	Kocabaş yılan	Az bitkili taşlık kısımlar		m		
<i>Coluber sclunidti</i>	Kırmızı yılan	Dere kenarları, taşlık yamaçlar		m		
<i>Eirems mode im s</i>	Uysal yılan	Az bitkili taşlık kısımlar		m		
<i>t e le sc opus fallax</i>	Kedıgözlü yıla n	Güneşli taşlık yamaçlar		m		
aves = kuşlar						
Ciconiidae						
<i>Ciconia nigra</i>	Kara leylek	Sulak orman lar, göç sıra sında kuru ortamlarda	2	II	a.2	G,t
<i>Ciconi a ciconia</i>	Leylek	Açık alanlar, yuva genel likle yapılar üzerinde	2	II	a.2	Y,G J

TÜRLER	TÜRKÇE İSMİ	HABİTATI	AV.KOM. KARARI	BERN SÖZL.	RED DATA
ACCIPİTRIDAE					
Keop:ron perctiop teros	Küçük	Yerleşim yerleri			
	akbaba	yakınındaki açık arazi	2	II	A.3
COLUMBİDAE					
Columba li via	Kaya	Tarımsal alanlar,			
	güv ercim	yerleşim yerleri, kayalıklar	1	m	
Strep top e lia decaocto	Kumru	Tüm insan yerleşimleri,	2	m	
		kayalık ve ağaçlık			
		tarım alanları			
STRIGIDAE					
Otus scops	İshakkuşu	Tarımsal alanlar,			
		meyva bahçeleri	2	II	A.3
APODIDAE					
Apus apus	Ebabil,	İnsan yerleşimleri			
	Kara çağa il			III	A4
MERO PID AE					
Merops apiaster	Arıkıuşu	Tarım alanları, Kum Ocakları	2	II	A4
UPUPLDAE					
Upupa epops	İbibik	Açık ağaçlıklar,			
		tarım alanları,	2	II	A.2
		otlaklar, meyva			
		bahçeleri, yaş çayırlar.			
ALAUDIDAE					
Melanocorypha calandra	Bo maklı	Tarım alanları			

	toygur		2	II	
Melanocorypha bimacutata	Küçük boğmaklı toygur	Bozkr. gevşek kullanılan tonm alanlon	2	III	
		arazi, bozkr, kumullar, tonm alanlon			3
Calandrella rufescens	Çorak toygur	Kuru, taşlı arazi, bozkr gölleri ve bataklık çevre sindeki çorak tuzlu alanlar	2	II	A.3
Galerida cristata	Tepeli toygur	Bozulmuş alanlar, kumullar, kuru dere yataktan, inşaat alanları, yerleşimlerin içi ve çevresi	2	III	
HIRUNDINIDAE					
Riparia riparia	Kum kırlangıcı	İrmak Kenarlarında, çakıl ve kum ocaklar	2	II	
Hirundo rustica	Kır kırlangıcı	İnsan yerleşimleri	2	II	
Delichon urbica	Ev kırlangıcı	İnsan yerleşimleri	2	II	A.4
TÜRLER	TÜRKÇE İSMİ	HABİTATI	AV.KOM. KARARI	BERN SÖZL.	RED DATA
MOTACILUDAE					
Anthus richardi	Mahmuzlu incirkuşu	Açık arazi		II	A.3
Motacilla flava	Sarı kuyruksallayan	Tatlı sulu ve hafif tuzlu bataklıklar	2	n	
Motacilla alba	Ak kuyruksallayan	Çoğunlukta suya yakın açık arazi	2	II	A.4
TURDIDAE					

<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Kızılkuyruk	Yaprak döken ve karışık	2	II	
		ormanlar, parklar			
<i>Oenanthe isabellina</i>	Boz kuyrukkakan	Bozkır	2	II	
<i>Oenanthe oenanthe</i>	Kuyrukkakan	Gevşek kullanılan tarım alanları, taşlı yamaç, kum, çakıl ocakları	2	II	A.3

SYLVIDAE					
<i>Sylvia communis</i>	Akgerdanlı ötleğen	Dikenli çit, tarta ve orman kenarı	2	II	

CORVIDAE					
<i>Corvus glandarius</i>	Alakarga	Her türlü ormanlar, büyük oahçeler	3		
<i>Pica pica</i>	Saksağan	Her türlü ağaç ve çalılar Dışarı açık arazi, meyva bahçeleri	3		
<i>Corvus monedula</i>	Kıyıköfte	Seyrek ormanlar, Meyva bahçeleri, yıkıntılar	3		

STURNIDAE					
<i>Sturnus vulgaris</i>	Sığırcık	Her türlü ağaçlıklar, parklar, oahçeler, tarım alanları	2		

PASSERIDAE					
<i>Passer domesticus</i>	Serçe	İnsan yerleşimleri	2		
FRINGILIDAE					
<i>Carduelis carduelis</i>	Saka	Meyva bahçeleri,	2	II	A.4

		park, inşaat alanı, bozulmuş arazi			
EMBERIZIDAE					
Miliaria calandra	Tarta kirazkuşu	Tarımsal arazi, çayır, bozkır, çalılık alan	2	III	
MAMMALIA=MEMELİLER					
ERINACEIDAE					
Hemiechnus auritus	Uzunkulaklı kipi	Step alanla	2		
TÜRLER	TÜRKÇE İSMİ	HABİTATI	AV.KOM. KARARI	BERN SÖZL.	RED DATA
SORICIDAE					
Crocidura leucodon	Sivriburunlu tarta faresi	Açık arazi, Çalılık alanlar		III	
Crocidura leucodon ssp. persica	Tarla faresi	Açık arazi, Çalılık alanlar		III	
LEPORIDAE					
Lepus europaeus	Kır tavşanı, yaban tavşan	Her türlü habitat		III	
CRICETIDAE					
Cricetulus migratorius	Cüce avurtlak	Yaylalar, kültür arazisi			
Mesocricetus auratus	Kocaavurlak	Step, çayır			
Mesocricetus crandti	Avurtlak	Step, çayır, tarta sınılan			
Microtus guentheri ssp.guentheri		Her türü kültür arazisi ve step, meyva bahçeleri			

E.3. Ormanlar, Milli Parklar ve Tabiat Parkları

E.3.1. Ormanlar

İlimiz ormanlık alan olarak Türkiye'de 12. Sırada olup %36,4 'ü ormanlarla kaplıdır. Topoğrafik yapı değişken ve kırıktır. Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu ve Akdeniz Coğrafi Bölgelerinin birleşme noktası üzerinde bulunmaktadır. Bu nedenle ilimizde bitki türü zenginliği görülmektedir. Kahramanmaraş, Andırın işletmelerimiz deniz ikliminin etkisinde olup; reliik olarak bulunan kayın dahil çok çeşitli bitki topluluklarının bulunduğu ormanlara sahiptir. Göksun Orman İşletme Müdürlüğümüz ile Kahramanmaraş ve Andırın İşletme Müdürlüklerimizin kuzeyi, karaçam - sedir zonunda yer almaktadır.

İlin Orman Envanteri

İlimizde hakim ağaç türü kızılçam olup, 88.735 ha. alanda yayılış göstermektedir. Bunu karaçam, sedir, göknar ve diğer türler takip etmektedir. İlimiz sınırları içerisindeki tüm ormanlar devlet ormanıdır.

Kahramanmaraş İlindeki 521.413 ha ormanlık alanın 205.620 ha.'ı Normal Kapalı, 315.793 ha'ı Boşluklu Kapalıdır.

Orman Varlığının Yararları

- Ormanlar yaşantımızın her safhasında ihtiyaç duyduğumuz yapacak ve yakacak hammadde kaynağıdır. Bunun yanı sıra bitkisel nitelikli tohum, çiçek, kozalak vb. ile mineral nitelikli çakıl, kum vb. hammadde kaynaklarının bir kısmı da ormanlardan elde edilmektedir.
- Ormanlar, bitkiler ve hayvanlar için doğal bir su kaynağıdır. Kar ve yağmur biçimindeki yağışı yapraklı, dalları, gövdesi ve kökleri ve tutarak sellerin ve taşkınların oluşmasını önler. Ayrıca yeraltı sularının oluşmasına yardım eder.
- Ormanlar erozyonu önler. Ormanlar rüzgârın hızını azaltır, toprağı kökleri ile tutarak yağışların ve akarsuların toprağı taşınmasını önler.
- Ormanlar, yaban hayatı ve av kaynaklarını korur. Nesli tükenmekte olan hayvanların üretimi, korunması ve barınmasında koruma alanları oluşturur. Bu sahalar milyonlarca canlının yuvasıdır.
- Ormanlar bitki örtüsü ve toprak içerisinde büyük miktarda karbon depoladıklarından, iklim üzerinde olumlu etkiler yapar. Aşırı sıcaklıkları düzenler, bir ısı tamponu gibi görev yapar. Sıcağı soğuşu dengeler, yaz sıcaklığını azaltırken, kış sıcaklığını artırır, radyasyonu önler.

- Su buharını yoğunlaştırarak yağmur haline gelmesini sağlar. Rüzgar hızını azaltarak toprak ve kar savurmalarını ve rüzgarın kurutucu etkisini yok eder. Bu nedenle açık alanlara oranla ormanlarda gündüzler serin geceler ise sıcaktır.

- Ormanlar, eğlenme, dinlenme ve boş zamanları değerlendirme imkanı sağlar. Havası, suyu, doğal görünüşleri ve sakin ortamı ile özellikle şehirlerde yaşayan insanları kendisine çeker. Bu yönüyle insanların beden ve ruh sağlığı üzerinde olumlu rol oynar.

- Yerleşim alanları çevresindeki hava kirliliğini ve gürültüyü önlemesi ile insan sağlığı bakımından büyük önem taşır. Ormanların insan sağlığı üzerindeki bütün bu olumlu yararları nedeniyle büyük kentlerin çevresinde ormanlar yetiştirilmekte, dinlenme yerleri kurulmaktadır.

- Ormanlar, orman içinde ve dışında yaşayan insanlara çeşitli iş alanları sağlar, işsizliği önlemede etkin rol oynar, böylece köyden kente göçü azaltır.

- Ormanlar, ulusal savunma ve güvenlik bakımından da çok önemlidir. Askeri birliklerin savaş tesisleri ile araç ve gereçlerinin gizlenmesinde, savaş ekonomisi bakımından değer taşıyan reçine, katran ve tanenli maddelerin elde edilmesini sağlar,

- Ayrıca ormanlar barajların ekonomik ömrünü uzatır, doğal afetleri önler, ülke turizmine katkıda bulunur,

- Ormanlar, doğal güzellikleri ve sayılmayacak kadar çok faydalarıyla iyi baktığımız takdirde tükenmez bir doğal kaynaktır.

İlimizde rekreasyon ve peyzaj değeri yüksek olan yerlerin halkın kullanımına açılması için Kahramanmaraş Kent Ormanı ve çeşitli yerlerde piknik ve mesire yerleri oluşturulmuştur. Yaban hayatının korunması amacıyla özellikle Başkonuş'da geyik üretim alanları oluşturulmuştur.

Doğal Kaynak Değerleri

Leolojik özellikleri;1/500 000 ölçekli Türkiye Jeoloji Haritası'na göre, Çimen Dağı, jeolojik oluşum bakımından yeni çağın (neozoik) 3. zamanın tersiyer devrinin Miosenepok'una aittir. Anakaya miosen deniz fasiyesine ait kum tabakası, konglomera ve kalkerden oluşmuştur.

Jeomorfolojik Özellikler Çimen dağının zirvesi olan Ulu ziyaret tepesi 2259 m yükseltiye sahiptir. Dağ sahip olduğu bu yükselti ile jeomorfolojik arazi oluşum şekillerinden "yüksek dağlık arazi" sınıfına girmektedir. Alanın denize olan yatay uzaklığı ise 70 km civarındadır.

Klimatolojik Özellikler Çimen Dağı, Türkiye'deki makro iklim tiplerinden "Akdeniz iklimi"nin "Asıl Akdeniz iklimi" tali tipinde bulunmaktadır. Bu tali tip; oldukça yüksek yıllık yağış miktarlarına rağmen, karakteristik ve tipik şiddetli yaz kuraklığı ile tanımlanan Akdeniz iklimi

içerisinde, kar yağışı ve donun nadir olarak meydana gelmesi, çok yüksek yaz sıcaklığı, çok şiddetli buharlaşma ve düşük bulutluluk oranı ile diğer tali tip olan "Marmara iklimi"nden ayrılmaktadır.

Hidrolojik ve Hidrojeolojik özellikleri: Resmi veri mevcut yok. Ancak saha içerisinde doğal su kaynakları var.

Toprak özellikleri: Toprak su Genel Müdürlüğü'nce Kahramanmaraş ili için hazırlanan 1/100 000 ölçekli toprak özelliklerini gösterir haritaya göre, Çimen Dağının %85-90'ı orman arazisi olup, "sarp meyilde, çok sığ, taşlı, şiddetli erozyonlu topraklar" olarak nitelendirilmektedir.

Flora Yavşan yaylasını içine alan bölge Akdeniz bölgesinde ve C6 karesi içerisinde yer almaktadır. Bölgenin %80'ini orman vejetasyonu, geriye kalan kısmını da step ve yüksek dağ stebi teşkil etmektedir.

Ömer VAROL tarafından yapılan doktora çalışmasında bölgede 67 familyaya ve 287 cinse dağılmış 529 tür ve tür altı seviyede takson tespit edilmiştir. Tespit edilen bu 529 taksonun 65 tanesi endemiktir. Ayrıca 54 taksonda C6 karesi için yenidir. Ajuğa relicta adlı bitki dünya üzerinde sadece pekmez pınarı denilen mevkide bulunmaktadır. Yörede tespit edilen üç adet Allium türünün bilim dünyası için yeni olduğu tahmin edilmektedir. Yavşan yaylası ülkemizde doğal olarak yetişen ağaç türlerimizden Toros Göknarı Abies Cilicia'nın kuzey yarım küredeki yayılış alanının en doğusunu oluşturur. Ayrıca dünya üzerindeki yayılışı çok daralan Cedrus Libani'nin saf ve karışık en güzel meşçerelerinin bulunması nedeniyle ülkemizin en çarpıcı yerlerinden birisidir.

Fauna Bir çalışma mevcut değil. Ancak sahada av yaban hayatı için uygun olup yabani hayvanların (keklik, tavşan, vb.) olduğu görülmektedir.

Sosyolojik özellikler Saha yayla özelliğine sahip olup bazı bölümlerde mevsimsel olarak Yaylacılık yapılmaktadır. Ayrıca sahanın sahip olduğu doğal yapıdan dolayı bölge halkının sahayı sağlık amaçlı kullandıkları görülmektedir.

E.3.2. Milli Parklar

İlimiz sınırları içerisinde Milli Park yer almamaktadır.

E.3.3. Tabiat Parkları

1. **KAPICAM TABİAT PARKI:**

ALANIN ADI: Kapıçam

ALAN BÜYÜKLÜĞÜ: 180 Ha.

COĞRAFİ KONUMU: Kapıçam Bölüktaş serisi (500-850 m yükseklikte), Akdeniz Bölgesi, İli Kahramanmaraş, İlçesi Merkez, Ulaşım 13 km (asfalt)

MÜLKİYET: Orman Genel Müdürlüğü

İDARİ DURUM: Orman Bölge Müdürlüğü İl Müdürlüğü, Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü, Kahramanmaraş İşletme Müdürlüğü, İşletme Şefliği, DKMP Mühendisliği, Elmalar İşletme Şefliği, Kahramanmaraş Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü

BÖLMELER: 734, 735 nolu bölmeler

EKOSİSTEMÖZELLİKLERİ: Saha Akdeniz ve İran-Turan ftocoğrafik bölgelerin geçiş kuşağında orman ekositem tiplemesine sahiptir.

DOĞAL KAYNAK DEĞERLERİ: Kapıçam ormanı 500-850 m yükseltiye sahip fazla dik olmayan az meyilli tepelerden oluşan dalgalı bir alan görünümündedir. Kapıçam ormanının bulunduğu tepelik alanın hemen güneyinden Doğu Anadolu fay hattı geçmekte olup 1. derece depren riski altındadır.

Klimatolojik Özellikler:

Kahramanmaraş İli Akdeniz Bölgesi iklim özelliğine sahip olduğundan yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlıdır. Bu tali tip; oldukça yüksek yıllık yağış miktarlarına rağmen, karakteristik ve tipik şiddetli 71

yaz kuraklığı ile tanımlanan Akdeniz iklimi içerisinde, kar yağışı ve donun nadir olarak meydana gelmesi, çok yüksek yaz sıcaklığı, çok şiddetli buharlaşma ve düşük bulutluluk oranı ile diğer tali tip olan "Marmara ikliminden ayrılmaktadır. Rakımı 700m'nin altında olup yıllık sıcaklık ortalaması 16 derecenin üzerindedir.

Hidrolojik ve Hidrojeolojik özellikleri:

Saha içerisinde yaz-kış akan dere ve tabii su kaynağı olmayıp mesire yerinin ve keklik üretim istasyonunun su ihtiyacını karşılamak amacıyla 40 metre derinlikte su kuyusu mevcuttur. Ayrıca mesire alanın içerisinde DSI Bölge Müdürlüğüne ait sulama kanalı geçmektedir. Sulamanın yapıldığı aylarda kanallarda bulunan sudan; Botanik Bahçesindeki göletleri doldurmak ve mevcut ağaçların sulanmasını yapmak için kullanılmaktadır. Ancak suyun yetersiz kaldığı dönemlerde kullanmak üzere 2007 yılında Botanik bahçesinde su kuyusu açılmıştır.

Toprak özellikleri:

Toprak derinliği ortalama 30-60 cm olup az taşlı bir görünümdedir. Sahada esmer orman toprağı hâkim olup dik meyilli yerlerde orta ve alt yamaçlarda kolüvital tip hakimdir. Mevzii olarak kalker ana kayalar üzerinde rendzinalara rastlamak mümkündür. Moloz birikintisi, tuzluluk, bataklıklaşma gibi menfi etkelerin meydana getirebileceği orman sınırlaması mevzu bahis değildir.

Saha genelinde balçık ve kumlu balçık tekstür sahiptir. Ormanla kaplı sahalarda Ah horizonlu profillerde %1-2 miktarda organik madde bulunmaktadır. B horizonu organik madde bakımından fakirdir. Toprak Ph faktörü 5,6-6,4 olarak tespit edilmiş olup asitik karakter taşımaktadır.

Flora:

Kahramanmaraş Üi Akdeniz iklim alanı içerisinde kaldığından bölgede Lauretum (500-975 M) Pinus brutia, Olea oleastr orman zonu yer almaktadır. Kapıçam ormanları yukarıda belirtildiği gibi lauretum zonu içerisinde kalmakta olup asli ağaç türü kızılçamdır. Sahada 90-120 yaşlarında kızılçam vardır. Alanın 50-60 hektarlık kısmı mesire yeri olarak kullanıldığından kapalılık bozulmuş ve ağaçlar arasında 15 -20 m mesafeler oluşmuştur. Sahada kızılçamdan başka doğal olarak yetişen tesbih, alıç. Ardiç sevdirmesi hedeflenmiştir.

Botanik Bahçesi toplam 200 adet otsu ve odunsu bitkiyi bünyesinde barındırmakta ve bu sayı yapılan çalışmalarla her geçen gün artmaktadır. Ayrıca saha farklı yükseltileriyle doğal seyir teraslarına sahiptir.

Rekreasyonel Potansiyel:

Alanımızı ilkbahar aylarında 10,000 kişinin ziyaret ettiği tutanaklarla bakidir. İlimizde her geçen gün gelişen ve artan nüfus göz önüne alındığında Kapıçam Atatürk Mesire yerinin önemi artmaktadır.

Sosyo-Ekonomik Yapı:

Sahanın il merkezine olan yakınlığı (13km) göz önüne alındığında ve içerisinde hazır bulunan bir botanik bahçesinin de olması sahaya olan talebin artışı sağlayacaktır. Dünyamızda kimyasal ve biyolojik kirlenmenin son sürat devam ettiği; ozon tabakasındaki delik ile iklimde olan bozulmaların ve bilinçsizce yok edilen ormanlarımızla erozyona uğrayan topraklarımız artık geri gelmediği bir gerçektir. Bu nedenle Dünyada yeşile, doğaya ve doğal olan her şeye verilen önem her geçen gün artmakta iken, ülkemizde hala mevcut olan el değmemiş bölgelerimizi korumak var olanı geliştirmek varken bunları yok etmeye çalışmak nedendir bilinmez. Hepimiz bir ağacın kaç yılda ne zorluklarla meydana geldiğini biliriz ve bunun için kampanyalar etkinlikler düzenleyerek çocuklarımıza ağaç sevgisini kazandırmak isteriz. Alanımızı ilkbahar aylarında 10,000 kişinin ziyaret etmektedir. Alanımızı Büyütüp geliştirilerek insanımıza çok çeşitli faaliyetlerini (Oyun parkı, spor tesisleri, yürüyüş yolları, rekreasyon ihtiyaçlarını) yapabilecekleri bir alan haline dönüştürerek hizmet etmek için bu tür sahalar hazırlanırken daima ileriye dönük projeler düşünülerek hareket edilmelidir.

Mevcut Arazi Kullanımı:

- 180 hektar Ormanlık alan
- 68 hektarı mesire yeri
- 5,7 hektar alan Kınalı Keklik Üretim İstasyonu
- 11,10 hektarlık alanda Botanik Bahçesi mevcuttur.
- 98,19 hektarlık alanda Rezerv alan olarak ayrılmıştır
- Rezerv alan olarak ayrılmış olan içerisinde 3,2 ha sedir ve 2,8 ha fıstık çamı tohum bahçesi vardır.

Bölgede Sahaya Etki Eden Faaliyetler Sosyal, Fiziki Baskılar Ve Alınması Gereken Önlemler:

Bölgede sahaya etki eden sosyal ve fiziki bir baskı mevcut değildir. Saha günü birlik piknik mesire yeri olarak kullanılmaktadır.

Ancak;

- Giriş ünitesi,
- Tanıtım evi,

- Botanik bahçesinde bulunan üç adet su göletlerinin sızdırmazlık çalışmaları,
- Yeni bitki türlerinin dikimi alımı,
- Genişletilen alanın gelişim planının yapımı
- Sahada damla sulama sisteminin kurulması
- Bilgilendirme levhaları, yaya ve yürüyüş yolları, köprülü geçişler oturma grupları vb. inşaat işlerinin tamamlanması ve planlanması gerekmektedir ve bunun yanında;
- Çocuklara doğa ve hayvan sevgisini aşılama amacıyla evcil ve kanatlı hayvanları barındıran hayvan barınaklarını yapılabilir.

2. YAVŞAN TABİAT PARKI

ALANIN ADI: Yavşan Yaylası-Çimen Dağı

COĞRAFİ KONUMU: Yavşan Yaylası-Çimendağı (1964 m yüksekliğinde Bölge Akdeniz Bölgesi Kahramanmaraş İli Merkez ilçe sınırları içerisinde olup il merkezine 36 km asfalt ve orman yolu

MÜLKİYET: Orman Genel Müdürlüğü

İDARİ DURUM: Orman Bölge Müdürlüğü İl Müdürlüğü, Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü, Kahramanmaraş İşletme Müdürlüğü, İşletme Şefliği, DKMP Mühendisliği, Elmalar İşletme Şefliği, Kahramanmaraş Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü

Bölmeler : 156-157-158162-163 nolu bölmeler

EKOSİSTEM ÖZELLİKLERİ: Saha Akdeniz ve İran-Turan ftocoğrafik bölgelerin geçiş kuşağında orman ekositem tiplemesine sahiptir.

DOĞAL KAYNAK DEĞERLERİ: Leolojik özellikleri;1/500 000 ölçekli Türkiye Jeoloji Haritası'na göre, Çimen Dağı, jeolojik oluşum bakımından yeniçağın (neozoik) 3. zamanın tersiyer devrinin Miosenepok'una aittir. Anakaya miyosen deniz fasiyesine ait kum tabakası, konglomera ve kalkerden oluşmuştur.

Jeomorfolojik Özellikler:

Çimen dağının zirvesi olan Ulu ziyaret tepesi 2259 m yükseltiye sahiptir. Dağ sahip olduğu bu yükselti ile jeomorfolojik arazi oluşum şekillerinden "yüksek dağlık arazi" sınıfına girmektedir. Alanın denize olan yatay uzaklığı ise 70 km civarındadır.

Klimatolojik Özellikler:

Çimen Dağı, Türkiye'deki makro iklim tiplerinden "Akdeniz iklimi"nin "Asıl Akdeniz iklimi" tali tipinde bulunmaktadır. Bu tali tip; oldukça yüksek yıllık yağış miktarlarına rağmen, karakteristik ve tipik şiddetli yaz kuraklığı ile tanımlanan Akdeniz iklimi içerisinde, kar yağışı ve donun nadir olarak meydana gelmesi, çok yüksek yaz sıcaklığı, çok şiddetli buharlaşma ve düşük bulutluluk oranı ile diğer tali tip olan Marmara ikliminden ayrılmaktadır.

Hidrolojik ve Hidrojeolojik özellikleri:

Resmi veri mevcut yok. Ancak saha içerisinde doğal su kaynakları var.

Toprak özellikleri:

Toprak su Genel Müdürlüğü'nce Kahramanmaraş ili için hazırlanan 1/100 000 ölçekli toprak özelliklerini gösterir haritaya göre, Çimen Dağının %85-90'ı orman arazisi olup, "sarp meyilde, çok sığ, taşlı, şiddetli erozyonlu topraklar" olarak nitelendirilmektedir.

Flora:

Yavşan yaylasını içine alan bölge Akdeniz bölgesinde ve C6 karesi içerisinde yer almaktadır. Bölgenin %80'ini orman vejetasyonu, geriye kalan kısmını da step ve yüksek dağ stebi teşkil etmektedir. Ömer VAROL tarafından yapılan doktora çalışmasında bölgede 67 familyaya ve 287 cinse dağılmış 529 tür ve tür altı seviyede takson tespit edilmiştir. Tespit edilen bu 529 taksonun 65 tanesi endemiktir. Ayrıca 54 taksonda C6 karesi için yenidir. *Ajuga relictata* adlı bitki dünya üzerinde sadece pekmez pınarı denilen mevkide bulunmaktadır. Yörede tespit edilen üç adet *Allium* türünün bilim dünyası için yeni olduğu tahmin edilmektedir. Yavşan yaylası ülkemizde doğal olarak yetişen ağaç türlerimizden Toros Göknaarı *Abies Cilicia*'nın kuzey yarım küredeki yayılış alanının en doğusunu oluşturur. Ayrıca dünya üzerindeki yayılışı çok daralan *Cedrus Libani*'nin saf ve karışık en güzel meşçerelerinin bulunması nedeniyle ülkemizin en çarpıcı yerlerinden birisidir.

Fauna:

Bir çalışma mevcut değil. Ancak sahada av yaban hayatı için uygun olup yabani hayvanların (keklik, tavşan, vb.) olduğu görülmektedir.

Sosyolojik Özellikler:

Saha yayla özelliğine sahip olup bazı bölümlerde mevsimsel olarak Yaylacılık yapılmaktadır. Ayrıca sahanın sahip olduğu doğal yapıdan dolayı bölge halkının sahayı sağlık amaçlı kullandıkları görülmektedir.

Estetik Kaynak Değerleri:

Yavşan yaylası ülkemizde doğal olarak yetişen ağaç türlerimizden Toros Göknarı *Abies Cilicia*'nın kuzey yarım küredeki yayılış alanının en doğusunu oluşturur. Ayrıca dünya üzerindeki yayılışı çok daralan *Cedrus Libani*'nin saf ve karışık en güzel meşçerelerinin bulunması nedeniyle ülkemizin en çarpıcı yerlerinden birisidir Yavşan yaylasında orman, maki ve step vejetasyonuna dahil birçok takson bulunmaktadır. Ana ağaç türleri olarak; Lübnan (Toros) sediri (*Cedrus libani* A. Rich.), Toros göknarı (*Abies cilicica* (Ant.&Kotschy) Carr. subsp. *cilicica*) ve Anadolu karaçamı (*Pinus nigra* Arn. subsp. *pallasiana* (Lamb.) Holmboe), Titrek kavak (*Populus tremula*) Doğu kayını (*Fagus orientalis*) bulunmakta olup, en geniş alan kaplayan ağaç türü Toros sediridir

Ana ağaç türlerine göre daha az rastlanan, yer yer ağaç tabakasına ulaşarak serpili halde karışıma katılan veya çalı tabakasında yer alan ağaç türleri ise; andız (*Arceuthos drupacea* (Lab.) Ant.&Kotschy), saçlı meşe (*Quercus cerris* L. var. *cerris*), kokulu ardıç (*Juniperus foetidissima* Willd.), küçük kozalaklı katran ardıcı (*Juniperus oxycedrus* L. subsp. *oxycedrus*), gürgen yapraklı kayacık (*Ostrya carpinifolia* Scop.), kermes meşesi (*Quercus coccifera* L.), Fransız akçaağacı (*Acer monspessulanum* L.), çiçekli dişbudak (*Fraxinus ornus* L. subsp. *cilicica* (Lingelsh.) Yalt.), adi porsuk (*Taxus baccata* L.), boylu ardıç (*Juniperus excelsa* Bieb.), Lübnan meşesi (*Quercus libani* Oliv.) ve doğu gürgeni (*Carpinus orientalis* Miller)'dir. Ayrıca, dere kenarlarında doğu çınarı (*Platanus orientalis* L.) ile Toros kızılağacı (*Alnus glutinosa* subsp. *antitaurica* Yalt.)'na da rastlanmaktadır

Bu türler dışında; tesbih (*Styrax officinalis* L.), *Cotoneaster nummularia* Fisch.&Mey., kuşburnu (*Rosa canina* L.), derici sumacı (*Rhus coriaria* L.), kızılıcık (*Cornus* sp.) ve adi orman sarmaşığı (*Hedera helix* L.) gibi çeşitli çalı türleri de yayılış göstermektedir. Ayrıca, çok sayıda otsu tür de bulunmaktadır.

Yörede, anıt ağaç niteliğine sahip olabilecek çok yaşlı ağaçlara özellikle sedirlere rastlanmaktadır.

Rekreasyonel Potansiyel:

Saha içerisinde kontrollü kullanım alanı içerisinde kalması düşünülen mesire yeri olarak kullanılan alanlar mevcuttur.

Sosyo-Ekonomik Yapı:

Sahanın çevresinde bulunan mevcut köylerde (Sahanın alt kısımlarında) halk hayvancılık yaparak geçimini sağlamaktadır.

Mevcut Arazi Kullanımı:

Devlet ormanı

Alan Büyüklüğü:

359 hektarlık Tabiat Parkı Alanının sınırları içerisinde kalan 249 hektarlık alan, içerisinde bulundurduğu endemik bitkiler yönünden mutlak koruma alanı olarak; 77 hektarlık sınırlı kullanım alanı olarak ayrılan saha ise okulların teknik gezileri ve günübirlik (ateşsiz piknik) kullanım için ve 33 Hektarlık alan ise çadırli kamp ve günübirlik piknik yapmak için ayrılmıştır

İlimiz sınırları içerisinde Milli Park ve Tabiat Anıtı bulunmamaktadır. İlimiz sınırları içerisinde 1 adet Tabiatı Koruma Alanı, 2 adet Tabiat Parkı bulunmaktadır.

3. ADANA-KAHRAMANMARAŞ HANÇER DERESİ YABAN HAYATI GELİŞTİRME SAHASI

Sahanın Statü Tarihi:

05 Ekim 2006 tarih ve 26310 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Sahanın Plan Durumu:

2008-2012 Yıllarını kapsayan Gelişme ve Yönetim Planı yapılmıştır.

Sahada Gerçekleştirilecek Hedefler:

- Alandaki yaban keçisi popülasyonunun ve yaşam alanlarının korunması.
- Doğal ormanların korunması.
- Alandaki su kaynaklarının korunması.

Alanı Özel Kılan Nedenler:

Alandaki Yaban hayatı ekosistemi; yerleşim yerinin az olması, insan faaliyetlerinin sınırlı olması nedeniyle doğal özelliğın korunmuş olması.

Fauna:

Memeliler: Yaban Keçisi (Capra aegagrus), Vaşak (Lynx lynx), Kirpi (Erinaceus concolor), Kurt (Canis lupus), Sansar (Martes martes), Yabani tavşan (Lepus europaeus),

Yaban Domuzu (Sus scrofa), Çakal (Canis aureus), Vulpes vulpes(Tilki), Porsuk(Meles meles),

Kuşlar: Altın Kartal (Aguila chrysaetos), Akbabab(Neophron percnopterus), Şahin(Buteo buteo), Doğan(Falco sp), Delice(Circus cyaneus), Kuzgun(Coracias sp),

Akkuyruksallayan(*Motacilla alba*), Baştankara(*Parus sp*), Puhu(*Bubo bubo*), Ibibik(*Upupa epops*), Alakarga(*Garrulus glandarius*), Yalıçapkını(*Alcedo atthis*), Dere Kuşu(*Cinclus cinclus*).

Ayrıca Amfibi türleri, Kaplumbağa türleri, Kertenkeleler, Yılan Türleri ve Kırmızı Benekli Alabalık bulunmaktadır.

Türlerin Yoğun Olduğu Koordinatlar:

37 52' 30' - 38 07' 30' Kuzey enlemleri ile 36 07' 30' - 36 22' 30'

Sahadaki Türlerin Iucn, Bern Ve Cites Sözleşmelerindeki Yeri

Memeliler:

Yaban Keçisi (*Capra aegagrus-VU*), Vaşak(*Lynx lynx-NT*), Kirpi(*Erinaceus concolor-LR/lc*), Kurt(*Canis lupus-LC*), Sansar(*Martes martes-LR/lc*), Yabani tavşan(*Lepus europaeus-LR/lc*), Yaban Domuzu(*Sus scrofa-LR/lc*), Çakal (*Canis aureus-LC*), Vulpes vulpes(*Tilki-LC*), Porsuk(*Meles meles-LR/lc*),

Kuşlar:

Altın Kartal (*Aguila chrysaetos-LC*), Akbabab (*Neophron percnopterus-EN A2abcd+3bcd+4abcd*), Şahin (*Buteo buteo-LC*), Doğan (*Falco sp-LC*), Delice (*Circus cyaneus-LC*), Kuzgun (*Coracias sp-LC*), Akkuyruksallayan (*Motacilla alba-LC*), Baştankara (*Parus sp-LC*), Puhu (*Bubo bubo-LC*), Ibibik (*Upupa epops-LC*), Alakarga (*Garrulus glandarius-LC*), Yalıçapkını (*Alcedo atthis-LC*), Dere Kuşu (*Cinclus cinclus-LC*).

Ayrıca Amfibi türleri-LC, Kaplumbağa türleri-VUA1cd-LC, Kertenkeleler LC, Yılan Türleri-LC ve Kırmızı Benekli Alabalık bulunmaktadır.

Flora

Ağaçlar:

Ardıç (*Juniperus sp*), Karaçam (*Pinus nigra*), Sedir (*Sedrus libani*), Meşe (*Quercus sp*), Çınar (*Platanus sp*), Ceviz (*Juglans sp*), Göknar(*Abies sp*), Kuşburnu (*Fructus rosa canina*), Ahlat (*Pirus elaeagrifolia*), Kermes Meşesi(*Quercus coccifera*), Pırnal Meşesi(*Quercus ilex*), Sandal(*Pterocarpus santalinus*), Karamuk(*Agrostemma githago*)

Otlar ve Sazlar:

Isırğan (*Urtica sp*), Adaçayı (*Salvia sp*), Kekik (*Tymus sp*), Geven (*Astragalus sp*), Orman Sarmaşığı (*hedera sp*), Domuz Ayırığı (*Dactylis glomerata L.*), Yabani Arpa (*Hordeum sp*), Çiğdem (*Crocus sp*), Iris(*Iris sp*), Salep(*Tuber salep*), Mahlep(*Prunus mahaleb L.Mill*).

Yosun, Mantar ve Likenler:

Kaya Yosunu (Fukoksantin), Kav Mantarı (Formes fomentarius), Kuzu Kulağı (Rumex sp), Sedir Mantarı (Tricholoma caligatum).

Tıbbi Açıdan Önemli Türler ve Kullanım Yerleri İklim**Alana Ait Güncel İklim Verileri**

Sıcaklık: Tufanbeyli Meteoroloji İstasyonu'nda 1986-2004 yılları arasında kaydedilen verilere göre, yıllık ortalama sıcaklık 9.9°C, en yüksek sıcaklık 37C, ve en düşük sıcaklık ise -27,8C' dir. Günlük sıcaklığın 25C'ye veya bu derecenin üstüne çıktığı yaz günü sayısı 97, 30C'yi geçtiği tropik gün sayısı ise 38'dir.

Yağış: Bölgede yağışlar genellikle yağmur veya dolu şeklinde olup, yağışlar sonbahar, kış ve ilkbahar mevsimlerinde görülmektedir. Tufanbeyli Meteoroloji İstasyonu'nda kaydedilen 18 yıllık yağış verileri, bölgede ortalama yıllık yağış miktarının 562,1 mm olduğunu göstermektedir. En çok yağış kış mevsiminde düşmektedir. Söz konusu dönemdeki aylık ortalama toplam yağış miktarları göz önüne alındığında, en çok yağış Kasım ayında (79,0) ve en az yağış ise ağustos ayında (22,0mm) gözlenmiştir.

Sahanın Tarihi ve Kültürel Geçmişi

YHGS' nın güneybatı kısmında Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunca tescil edilmiş, Kale köyünün Aybastı mahallesi yakınlarında tescil edilmemiş bir kale kalıntısı mevcuttur.

Saha ile ilişkisi olan köylerin topografyasından dolayı ziraata uygun alanın az olması nedeniyle tarım faaliyetleri sadece kendi ihtiyaçlarını karşılayacak düzeydedir. Korunan alanın içinde ve çevresinde yaşayan yöre halkının başlıca geçim kaynakları hayvancılık ve orman işçiliğidir. Ekoturizm faaliyetleri kapsamında; bölgede yer alan köylülerin üretmiş oldukları yerel tarımsal ve hayvansal ürünlerini pazarlama imkanlarının oluşturulması. Sahanın Av Turizmine açılması halinde; alan içerisindeki köylerde konaklama amaçlı pansiyonculuk ve kahvaltı ile yerel ürünlerin ziyaretçilere sunulması.

E.4. Çayır ve Mera

İlimizde 180.853 ha çayır, mera, kışlak ve yaylak alanı bulunmaktadır. Çayır ve mera alanlarının azalışı, İlimiz Afşin-Elbistan İlçelerinde 2 adet termik santralinin bulunması ve kamulaştırma sahasında kalan yerlerin kamulaştırması ile yerleşim birimlerinin içerisinde kalan çayır ve meraların imara açılması nedeniyle azalmalar olmaktadır. Mera alanlarının artışı ise

Tapuda Maliye Hazinesi adına kayıtlı olup, zeminde çayır veya mera olarak kadimden beri otlatılan alanlar ile Kadastro çalışmaları tamamlanıp tapulama harici olarak bırakılan ve kadimden beri çayır veya mera olarak otlatılan alanların tespit edilerek çayır veya mera olarak tescil edilmesi sonucu yaşanmaktadır.

E.5. Sulak Alanlar

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 15. Bölge Müdürlüğü Kahramanmaraş İl Şube Müdürlüğümüz görev alanı içerisinde statü verilmiş (RAMSAR, Ulusal Öneme Sahip ve Mahalli Öneme Sahip) Sulak Alan bulunmamaktadır.

E.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

E.6.1. Tabiat Anıtları

İlimiz sınırları içerisinde 4 adet tescillenmiş tabiat anıtı mevcuttur.

Çizelge E.57 – Tabiat Anıtları
(KÇŞİDİM, 2024)

1	Gümüşkaya Mağarası	Göksun	Ericek	14.07.2017 tarih ve 8163 sayılı karar
2	Üçler Mağarası	Ekinözü	Maarif mah.	25.07.2019 tarih ve 24 sayılı karar
3	Savruk Mağarası	12 Şubat	Hacıninoğlu Mah.	25.07.2019 tarih ve 26 sayılı karar
4	Engizek Mağarası	Çağlayancerit	Engizek Mah.	14.10.2020-140 sayılı karar

E.6.2. Tabiatı Koruma Alanları

İlimiz sınırları içerisinde Koruma altınan alınan türlerin bilgileri aşağıda verilmiştir.

Çizelge E.58 – Tabiat Koruma Alanları
(KÇŞİDİM, 2024)

Sıra No.	Adı	Bulunduğu Yer	Durumu
1	Ters Lale (<i>Fritillaria imperialis</i> L.)	Ekinözü	EKOSİS Çevre koordinasyonunda Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu hazırlatıldı. Bakanlığa ara rapor sunuldu. Mart - Nisan ayında bitki çiçeklenme zamanında yerinde tespit ve inceleme yapılacak. Bakanlığa ara rapor sunuldu.
2	Altı Noktalı Uğur böceği (<i>Coccinella septempunctata</i> L.)	Onikişubat Yavşan – Hartlap mah.	EKOSİS Çevre koordinasyonunda Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu hazırlatıldı. Bakanlığa ara rapor sunuldu.

			Mayıs- Haziran ayında böcek popülasyonu çoğalma zamanında yerinde tespit ve inceleme yapılacak. Bakanlığa ara rapor sunuldu.
--	--	--	--

E.6.3. Anıt Ağaçlar

Çizelge E.59 – Anıt Ağaçlar Listesi
(KÇŞİDİM, 2024)

Sıra No	Türkçe Adı	Bilimsel Adı	Mahalli Adı	Fahmini Yaş (yıl)	Boy (m)	Gövde Çapı (d1.30, m)	Tepe Çapı (m)	Ağacın Anıtsal Durumu (ŞAD/AA Dtür)	Bulunduğu Yer		Adana TVK Komisyon Tescil Tarihi ve Karar No'su
									İlçe	Mahalle	
1	Doğu Çınar	<i>Platanus orientalis</i> L.	Avcılar Ulu Çınarı	250	23	2,79	18,15	58>39	12 Şubat	Avcılar	17.06.2015 tarih ve 37 No'lu kararı
2	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Kertmen Ulu Çınarı	345	29	2,68	22,75	63>39	12 Şubat	Kertmen	17.06.2015 tarih ve 38 No'lu kararı
3	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Dadağlı Ulu Çınarı	460	18	2,06	19,30	45>39	12 Şubat	Dadağlı	17.06.2015 tarih ve 39 No'lu kararı
4-A	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Kızfatma Çınarı	260	29	1,35	15,15	51>39	Çağlaya n cerit	Helete	29.01.2015 tarih ve 5 No'lu karar
4-B	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Kızfatma Çınarı	285	21, 5	1,59	23,75	45>39	Çağlaya n cerit	Helete	29.01.2015 tarih ve 5 No'lu karar
4-C	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Kızfatma Çınarı	285	28	1,49	20,07	45>39	Çağlaya n cerit	Helete	29.01.2015 tarih ve 5 No'lu karar
5	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Oynak Çınar	505	23	1,92	23,36	57>39	12 Şubat	Döngöle	29.01.2015 tarih ve 6 No'lu karar
6	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Suluyayla Ulu Çınarı	460	21	1,79	26,52	59>39	12 Şubat	Suluyay la	23.03.2016 tarih ve 5 No'lu karar
7	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Ulutaş Çınarı	320	27	302	22	69	Dulkadir oğlu	Ayaklıcaoluk	23.03.2016 tarih ve 4 No'lu karar
8	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Üngüt Çınarı	208	13	5,60	18,31	63>39	12 Şubat	Üngüt	25.07.2019 tarih ve 8 No'lu karar

İlimizde en güncel tarihli olarak Doğu Çınarı türü olan “Üngüt Çınarı” ismiyle Anıt Ağaç tescillenmiştir. Kahramanmaraş İli Onikişubat İlçesi Üngüt mahallesinde bulunan Çınar ağacı (*Platanus orientalis* L.) nin Anıt Ağaç olarak tesciline Mersin Tabiat Varlıklarının Koruma Bölge komisyonununun 25.07.2019 tarih ve 8 No'lu karar ile tescili yapılmıştır.

Resim E.1 – Üngüt Çınarı
(KÇŞİDİM, 2024)

E.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri

İlimiz sınırları içerisinde özel çevre koruma bölgeleri bulunmamaktadır.

E.6.5. Doğal Sit Alanları

Çizelge E.60 – Doğal Sit Alanları Listesi
(KÇŞİDİM, 2024)

Sıra No.	Tescilli Yapılan Yerin Adı	Bulunduğu Yer		Mersin TVK Komisyon Tescil Tarih ve Karar No'su Ve Bakanlık Oluru
		İlçe	Mahalle	
1	Döngel Mağarası ve Şelalesi	Onikişubat	Döngel	11.02.2020 tarih ve 87 Sayılı Mersin TVK kararı ve 14/08/2020 tarih ve 171494 sayılı bakan OLuru
2	Bağlama Gölü	Pazarcık	Çöçelli	28.06.2022 tarih ve 312 sayılı Sayılı Mersin TVK kararı
3	Yeşilgöz Obruk Gölü	Onikişubat	Tekir	27.06.2022 tarih ve 309 sayılı Sayılı Mersin TVK kararı
4	Kumaşır Gölü	Onikişubat	Hacımusafa	28.06.2022 tarih ve 313 sayılı Sayılı Mersin TVK kararı
5	Ceyhan Nehri Çıkış Noktası ve Akış Güzergahı	Elbistan	Pınarbaşı Mah.	27.06.2022 tarih ve 308 sayılı Sayılı Mersin TVK kararı

BAĞLAMA GÖLÜ

Kahramanmaraş İli Pazarcık İlçesi Evri Mahallesi sınırları içerisinde yer alan Bağlama Gölü İl Merkezine yaklaşık 35 km uzaklıkta olup tabii göldür.

Bağlama Gölü 1994 yılında ülkemizin taraf olduğu Ramsar (Sulak Alanların Korunması) Sözleşmesi ve 17.05.2005 tarih ve 25818 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren

“ Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği” hükümleri uyarınca koruma altına alınan sulak alanlardandır.

Alan, yaklaşık 13 dekar yüzey alanına sahip doğal bir göl karakterine sahiptir. Göle kaynak oluşturan su, özellikle doğu kısmında bulunan kayalık bölgenin altından ve kenarlarından çıkmaktadır. Gölde sucul bitki karakteristiğindeki Küçük Nilüferlerin (*Nymphoides peltata*) göl üzerindeki görüntüsü görsel anlamda oldukça dikkat çekicidir.

İnceleme alanının bulunduğu bölge genellikle dalgalı ve engebeli araziler yaygındır. Güneyden kuzeye doğru alçalarak devam eden yapı kuzede Narlı Ovasında yataya yakın bir konum almıştır. Bağlama gölü Güneyde 1057 m. kotunda ki olan Ağilkaya Tepesinin kuzey yamacının uç kısmında yer almaktadır. Yöre de yer yer höyükler bulunmaktadır. Bağlama gölünün bulunduğu alan % 0-5° arasında değişen bir eğime sahiptir.

İnceleme alanını da içerisine alan bölgede D.S.İ. tarafından açılan su sondajında 136 m de suya rastlanmıştır. İnceleme alanı hemen kuzeyinden başlayan Narlı Ovası Aksu Çayı'nın Kartalkaya Baraj yeri ile Köprüağzı-Demirciler Boğazı'na kadar yağış alanının içinde yer almaktadır. Narlı ovasının drenaj alanı 600 km², alanı ise 210km² dir. Ovada bulunan büyük kaynaklar Orta Eosen (Midyat) kalkerlerinden çıkan Bağlama, Mizmilli ve Taşbiçme kaynaklarıdır. Üç kaynağın yıllık ortalama debileri 3 m³/sn civarındadır. Bu kaynaklar ovadaki Mizmilli Bataklığı' na boşalmaktadır.

Araştırma alanı, sulak alan olması ve içinde barındırdığı sucul habitatlar nedeni dikkate alınarak nitelikli doğal koruma alanı statüsünde değerlendirilmiştir.

Resim E.2 – Bağlama Gölü
(KÇŞİDİM, 2024)

KUMAŞIR GÖLÜ

Kahramanmaraş Onikişubat İlçesine bağlı Hacımustafa Mahallesiinde Kahramanmaraş'ın güney-batısında ve şehir merkezinden yaklaşık 13 km uzaklıkta bulunan Kumaşır Gölü 440 m yükseklikte Trias-Jura jeolojik dönemlerinde kuartzlı kum taşlarından doğal olarak oluşmuş ve kaynak sularından beslenen bir göldür.

Kumaşır Gölü, Kahramanmaraş'tan Antakya'ya kadar uzanan tektonik çukurluklarının devamı ve en son ucunda yer almaktadır. Kumaşır Gölü'nün Mikail Çayı ve Aksu Çayı ile bir bağlantısı vardır. Burada mevcut balık faunası muhtemel Mikail Çayı ve Aksu Çayı yolu ile söz konusu göl sistemine katılmış olabilir. Gölün çevresinin büyük bir kısmı aquatik makrofitlerle çevrilidir. Sucul makrofitik çevre balıkların üreme ve besin bulması açısından uygun bir ortamdır.

Kumaşır Gölü'nde daha çok soğuk suları tercih etmeyen balıkların bulunduğu tesbit edilmiştir. Gölde Cyprinidae (Sazangiller) familyasından *Capoeta* sp. (Sarı balık) ve *Leuciscus* sp. (Tatlısu kefali), Clariidae familyasından *Clarias lazera* Val. (Karabalık) ve Poeciliidae familyasından *Gambusia affinis* Baird & Girard (Sivrisinek balığı), Cobitidae familyasından *Nemacheilus* sp. olarak tesbit edilmiştir. Göl suyunun yıllık sıcaklık ortalamasının araştırma süresi boyunca 18,750C ve en düşük su sıcaklığının 140C'nin altına düşmemiş olması özellikle *Clarias lazera* (Karabalık), *Gambusia affinis* Baird & Girard (Sivrisinek balığı), *Nemacheilus* sp. için oldukça elverişli bir ortam sağlamaktadır. Gölde makroskopik omurgasızlardan özellikle *Nupur lutea* L (Sarı nilüfer) bitkisinin yaprakları üzerinde gastroptlardan *Lumpricus* sp. bulunmuştur. Ayrıca Amphipodlardan *Gammarus* sp. (Kumpireleri)'nin özellikle kıyıya yakın ve kaynak sularının çıktığı yerlerde çok sayıda olduğu tesbit edilmiştir.

Kumaşır Gölü'nün etrafı çok yıllık ve rizumlu bitkilerden olan *Phragmites australis* Cav. (Kamış) ile kaplıdır. Ayrıca göl çevresinde ise *Platanus orientalis* L. (Çınar), *Ficus carica* L. (İncir), *Salix alba* L. (Ak söğüt) ve *Populus* sp. (Kavak) ağaç ve *Styrax officinalis* L. (Ayı fındığı veya tesbih ağacı) gibi çalı formasyonlarına yer yer rastlanmaktadır. Gölün kenarında otsu bitkilerden *Mentha aquatica* L. (Su nanesi), *Ranunculus* sp. (Düğün çiçeği), özellikle kaynak sularının çıktığı sığ bölgelerde ise *Nasturtium officinale* L. (Su teresi) topluluklar halinde yer almaktadır. Yine gölün kıyıya yakın sığ sularında *Polygonum amphibium* L. (Su çobanedeğneği) ve *Cyperus longus* L. (Papürüs) bulunmaktadır. Gölün etrafının ve zemininin yüksek yapılı bitkilerle kaplı olması söz konusu balık türlerinin üreme ve beslenmesi açısından son derece uygun bir ortam oluşturmaktadır. Göl suyunun yıllık sıcaklık ortalamasının yüksek olması da özellikle Sazangiller ve Karabalık gibi ekonomik balıklar için oldukça elverişli bir ortam

sağlamaktadır. Ayrıca gölün etrafındaki sazlık alanların yuva yapan ve barınan kuşlar için de son derece uygun bir ortamdır. Göl ekosisteminin devamlılığı açısından *Melanopsis buccinoidea buccinoidea*'nın korunması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Resim E.3 – Kumaşır Gölü
(KÇŞİDİM, 2024)

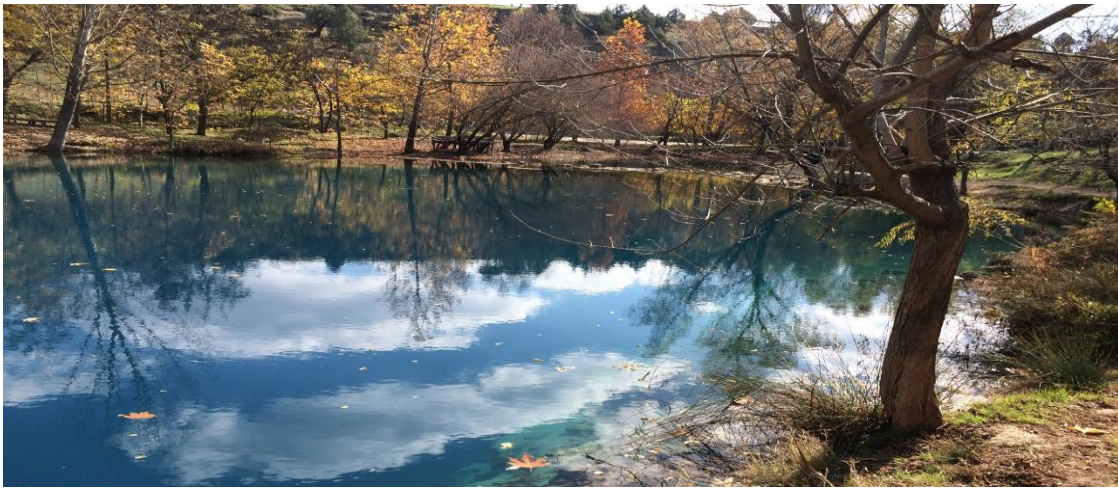
YEŞİLGÖZ

Kahramanmaraş Onikişubat İlçesine bağlı Tekir Mahallesinde Kahramanmaraş-Göksun Karayolunun yaklaşık 55. Kilometresinde bulunan Yeraltından geçen uzun bir mağaraya sahip olan bu göl, Kahramanmaraş merkezine 70 km uzaklıktadır. Yeşilgöz aynı zamanda gölün bulunduğu mevkiide bulunan köyünde adı olup, Tekir kasabasına 4 Km. uzaklıkta yer alan Yeşilgöz Köyü'nün ismi 2 Km. uzağında bulunan bu obruktan gelmektedir. Tekir, Döngel, Suçatı, Şahin Kayası, Kısık köylerine de komşudur. Halkının çoğunluğu tarımla geçimini sağlar. Az sayıda hayvancılıkla uğraşan insanlar da vardır. Yeşilgöz su kaynağının çevresi insanların yoğun olarak gittikleri ve ilgi gösterdikleri mesire alanı ile çevrilidir.

Türkiye'de bilinen diğer obruklardan farklı olarak, dipten gelen su ile beslenen "VAKLUZ" tipi bir obruk olup çevresinde ender bulunan "ARDIÇ" ağacının en çok olduğu yerdir. Müdürlüğümüz tarafından yapılan literatür taramaları ve araştırmaları sonucunda Yeşilgöz ile ilgili daha önce birçok resmi kurum, üniversite, özel kurum ve dernekler tarafından araştırmalar yapıldığı ve bunun neticesinde; Keş Dağı'nda, Yeşilgöz Obruk gölünün 3-4 kilometre uzağında ve göl seviyesinden 600-700 metre daha yüksek bir yerde bir düden bulunduğu, düdeni izleyerek bir mağaraya ulaşıldığı, mağaranın iki duvarı arasında aşağıya doğru uzanan dik ve çok büyük bir delikle karşılaşıldığı, burası ile göl arasında su yolu olduğu tespit edilmiştir.

Ancak, Keş Dağı'ndaki düdenin Yeşilgöz Gölü'ne ulaşması için yerin 800 metre altında ve 4 kilometre uzunlukta bir yolun kat edilmesi gerekiyor. Eğer böyle bir mağarada, yeraltı ırmağı varsa yörenin cazibesi daha da artar. Burası Türkiye'nin en önemli mağaralarından biri olur. Yeşil göz obruk gölünün zemininin yapılan araştırmalara göre 25 metreden 44 metreye kadar değişen bir eğimli yapıda olduğu, obruğun kuzey kenarının dibinde bulunan iki farklı ağız içerisinde birleşerek bir mağara oluşturduğu tespit edilmiştir.

Göle yapılan dalış çalışmalarında mağara içerisinde çok fazla ilerlenememiş olup, ağızların birinden gelen suyun debisinin çok yüksek olduğu ve bu durumun da yerin 800 metre altında akan çok yüksek bir debiyeye sahip akarsu bulunma olasılığının daha da kuvvetlendirmiştir.

Resim E.4 – Yeşilgöz
(KÇŞİDİM, 2024)

PINARBAŞI

Eski adı ile “Hyranus”dur ve bazı kaynaklarda Ceyhan, Cihaz ve Cahan adları ile geçen Ceyhan, güneydeki ırmaklarımızdan birisidir. Elbistanın 3 km uzağında bulunan büyük kaynaklarla beslenir. Elbistan yakınında Söğütlü Deresine, Hurma ve Göksu'nun birleşmesi ile Ceyhan adını alır. Geçmiş olduğu boğazların hepsinde birçok çavlanlar ve çağlayan bulunmaktadır.

Pınarbaşı Mahallesi'nden doğan ve ortasından geçen Ceyhan Nehri ile ünlüdür. İlçe sınırları içerisinde topoğrafik eğim %0-40 arasında değişmektedir. Elbistan Ceyhan Nehri, Akdeniz bölgesinin en büyük akarsuyu olup, Elbistan ilçesinin Pınarbaşı yerleşkesinden doğmaktadır. Yaklaşık uzunluğu 509 kilometredir. Döküldüğü yer ise Çukurova da geniş bir delta oluşturarak İskenderun Körfezine dökülür. Kasım ve aralık aylarında sonbahar yağmurlarının da etkisiyle nehir kabarıp. Ocak ayına gelindiğinde ise tekrardan normale döner fakat şubat ayında tekrar

yükselme görülebilir. Mayıs aylarına geldiğinde ise yaz mevsiminin etkisiyle yine eskiye dönüş gerçekleşir.

E.7. Sonuç ve Değerlendirme

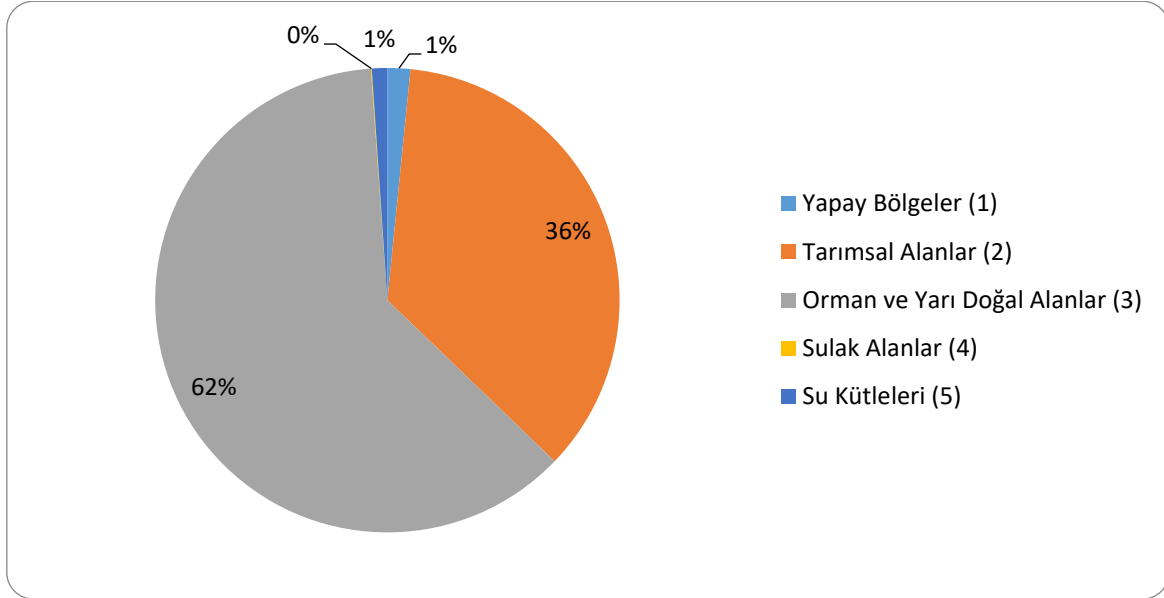
İlimiz genelinde türü tehlike altında olan ve endemik özelliği bulunana bitki, böcek ve hayvan çeşitliliği bakımından ele alınması ve koruma statüsü ile tescil özelliklerinin kazandırılıp ülke ve dünyaya tanıtılması gerekmektedir. İlimiz genelinde doğal olarak jeolojik, hidrojeolojik ve doğal güzellikleri bulunan ve sanayileşme, yapılaşma tehdidi altında bulunan alanların tespit edilip koruma statüsü verilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Kahramanmaraş Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü (Tabiat Varlıkları Koruma Şube Müdürlüğü)

F. ARAZİ KULLANIMI

F.1. Arazi Kullanım Verileri

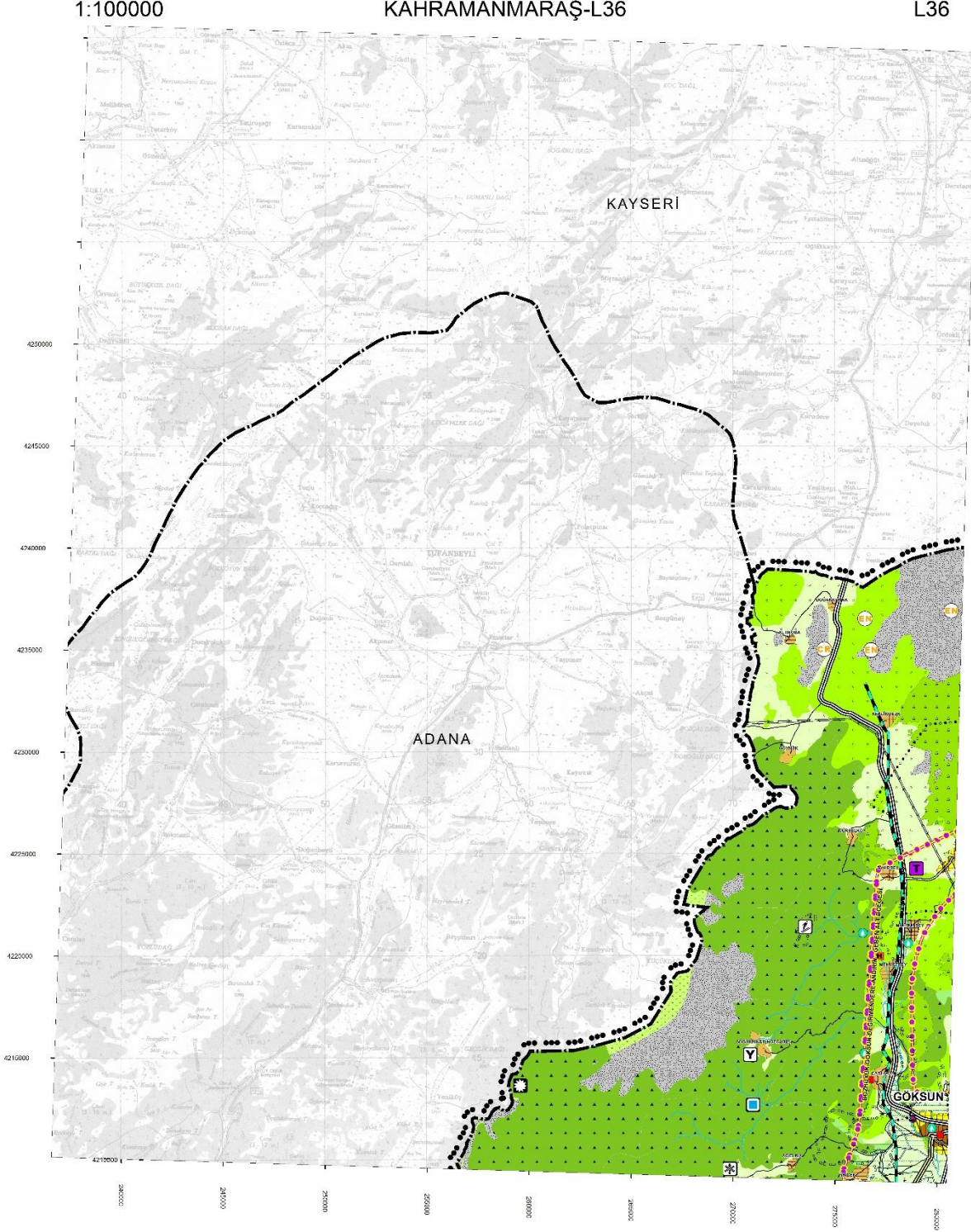
Grafik F.25 – Arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması
(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, 2024)

Çizelge F.61 – Arazi kullanım sınıflandırması
(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, 2024)

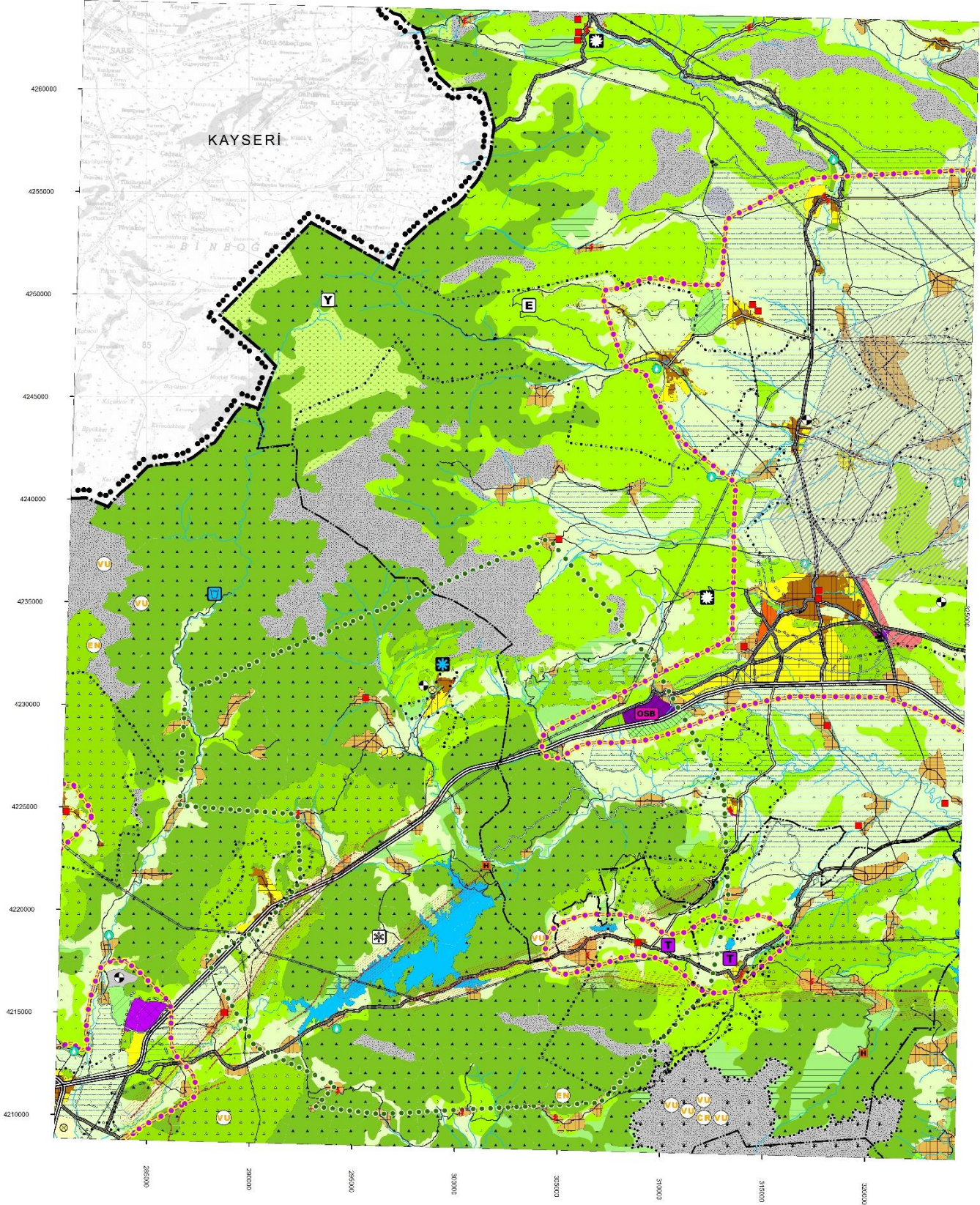
Arazi Sınıfı	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ									
	1990		2000		2006		2012		2018	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1) Yapay Alanlar	10287.61	0.71	12743.46	0.88	17701.81	1.22	22059.41	1.52	23135.37	1.59
2) Tarımsal Alanlar	620686.5	42.74	615779.2	42.49	525124.8	36.16	518401.6	35.78	517004.7	35.64
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar	815164.5	56.13	810243.0	55.78	895450.3	61.64	897473.6	61.88	895630.8	61.68
4) Sulak Alanlar	1127.17	0.08	1015.9	0.07	828.03	0.06	828.03	0.06	828.03	0.06
5) Su Yapıları	5000.24	0.34	12569.64	0.87	13068.1	0.9	13410.27	0.92	15574.12	1.07
TOPLAM	1452266.05	100	1452351.37	100	1452173.08	100	1452173.07	100	1452173.07	100

F.2. Mekânsal Planlama

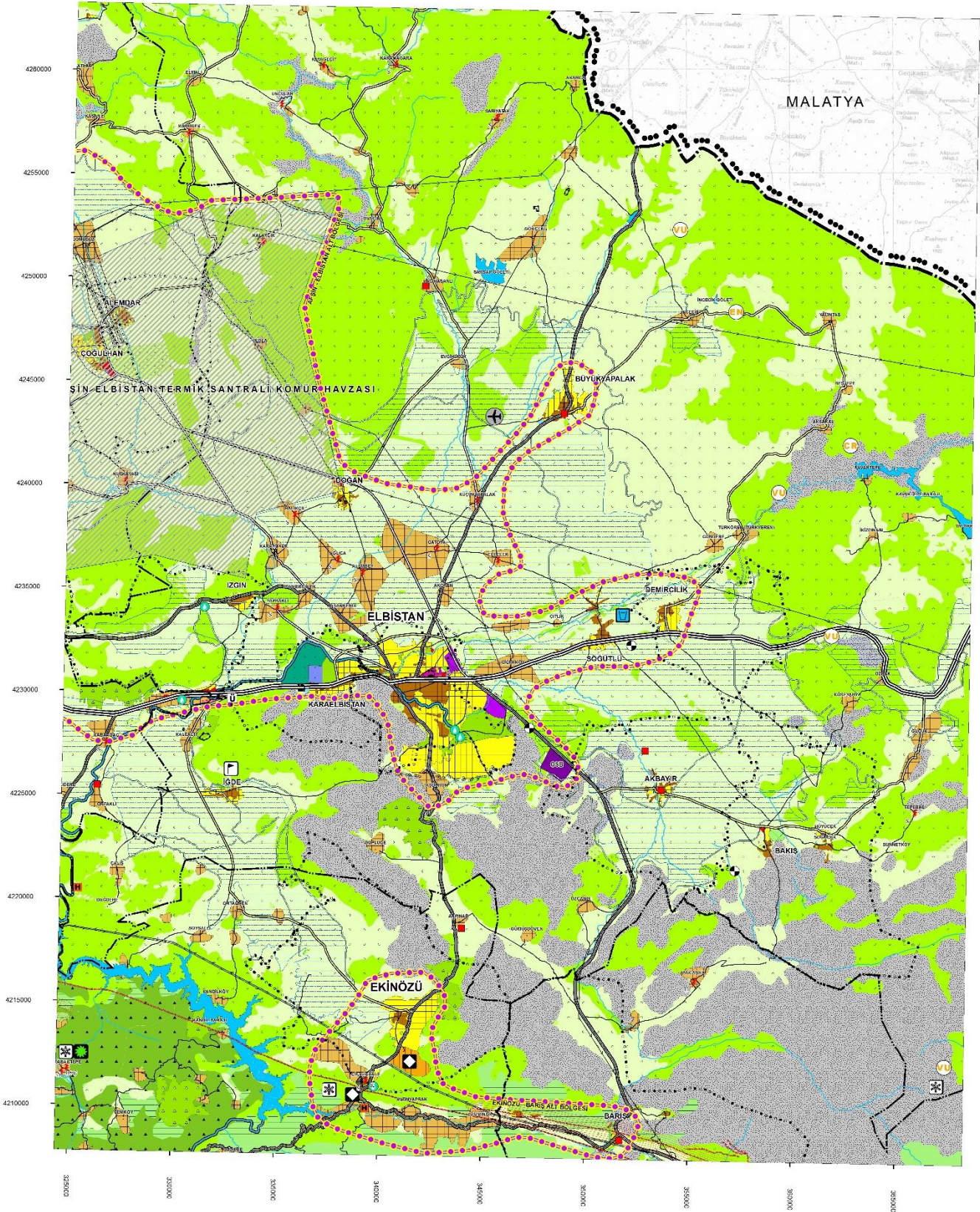
F.2.1. Çevre Düzeni Planı

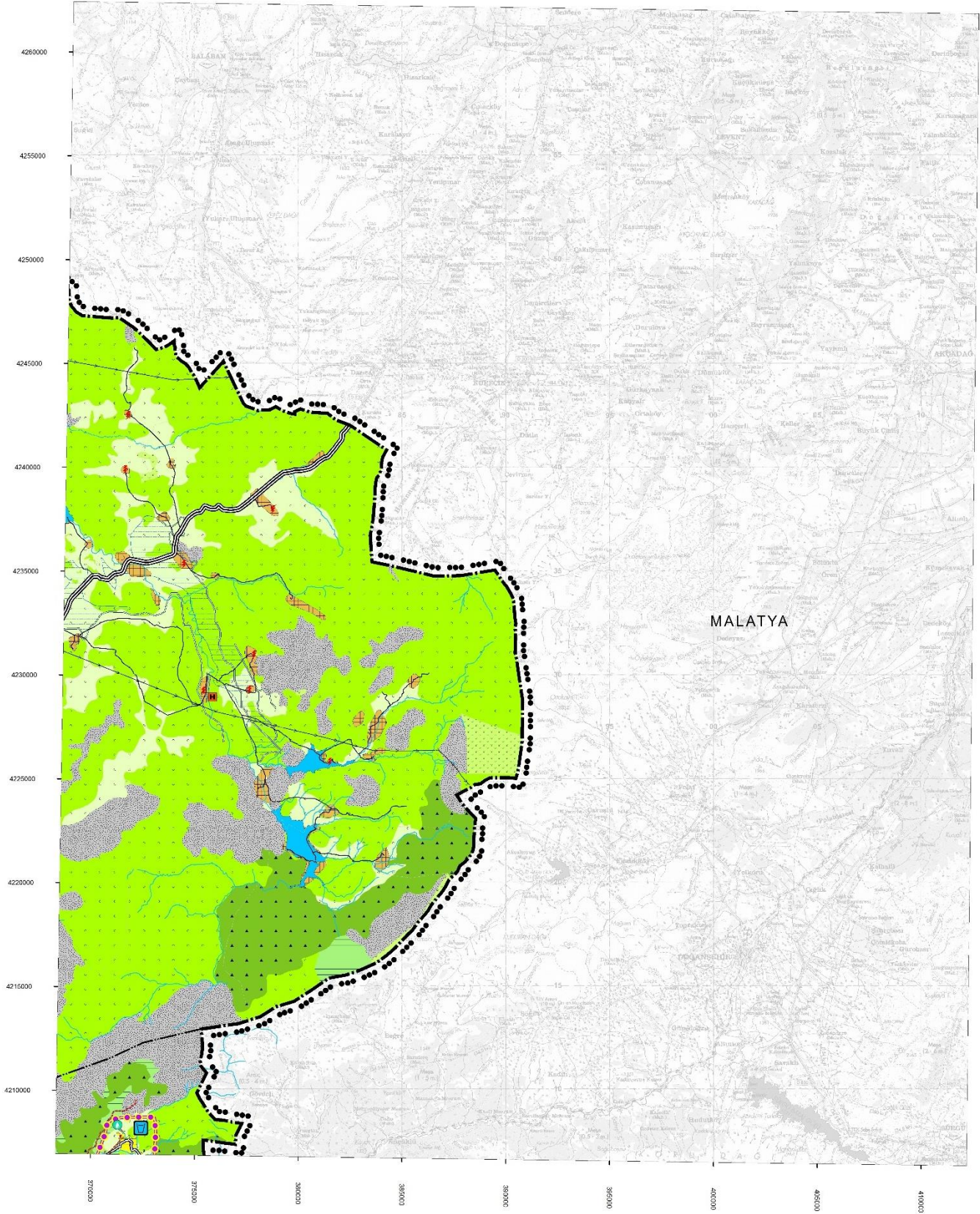
Harita F.4 – Kahramanmaraş ilinin Çevre Düzeni Planı L36 Paftası
(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2024)

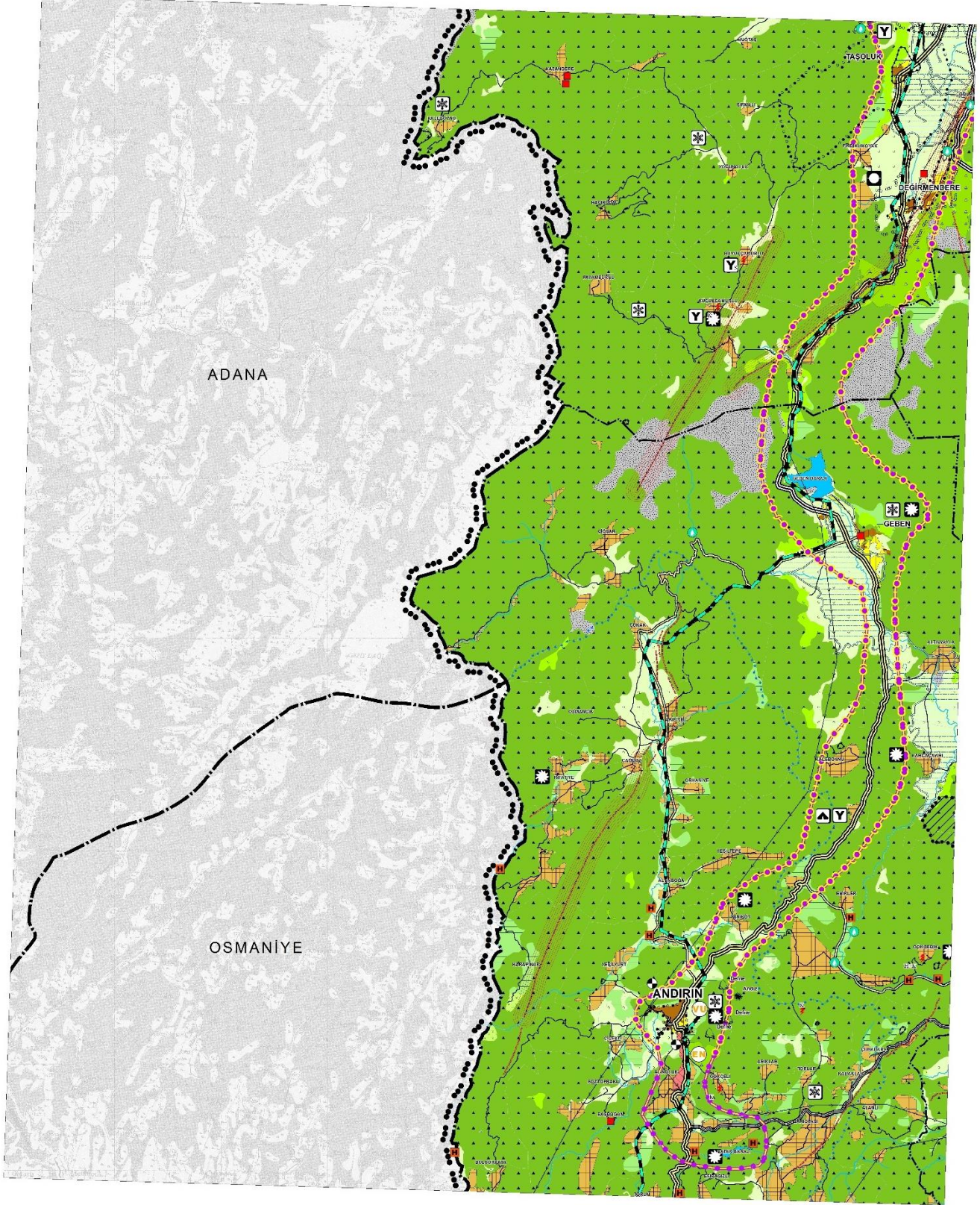
Harita F.5 – Kahramanmaraş ilinin Çevre Düzeni Planı L37 Paftası
(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2024)

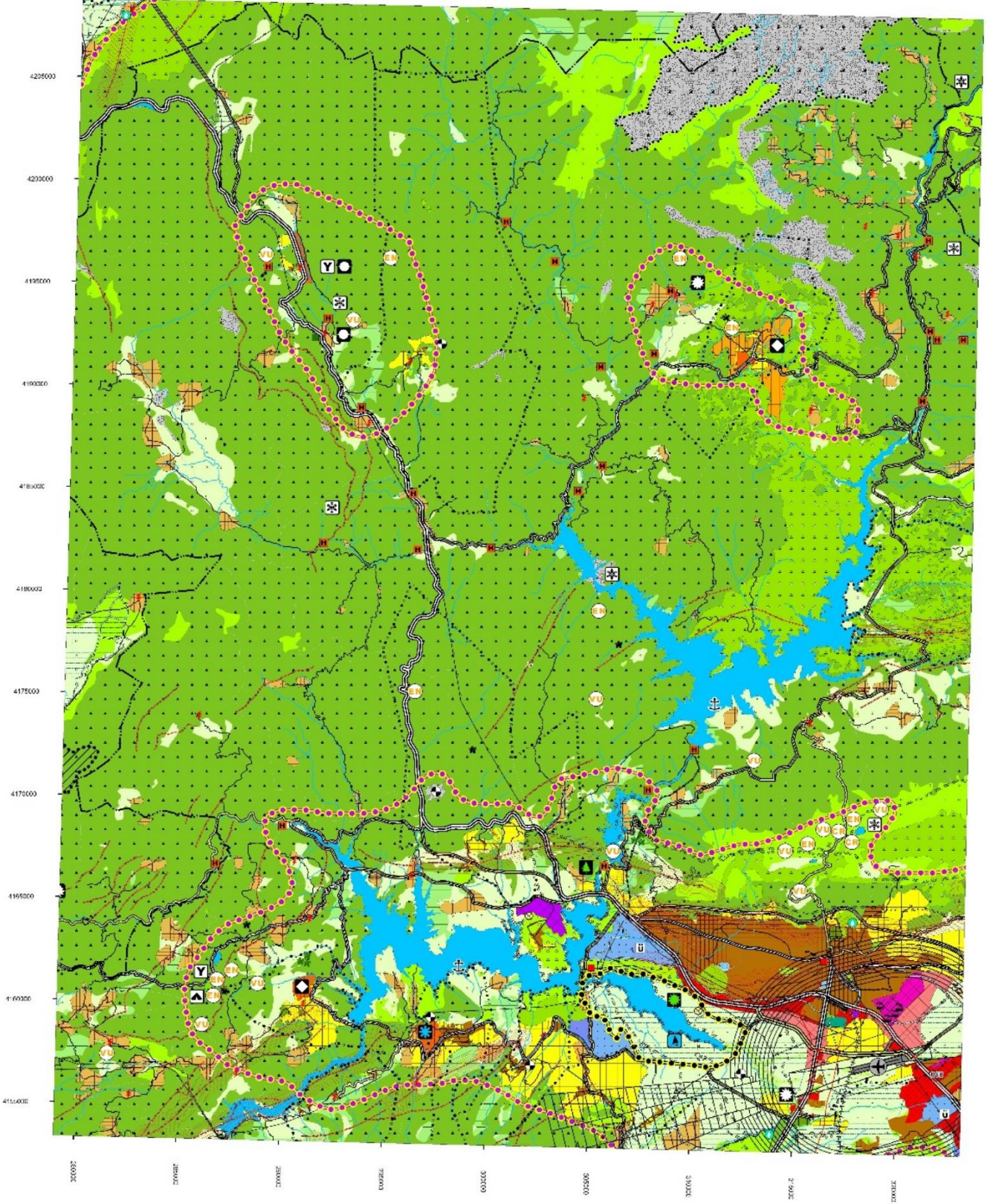
Harita F.6 – Kahramanmaraş ilinin Çevre Düzeni Planı L38 Paftası
(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2024)

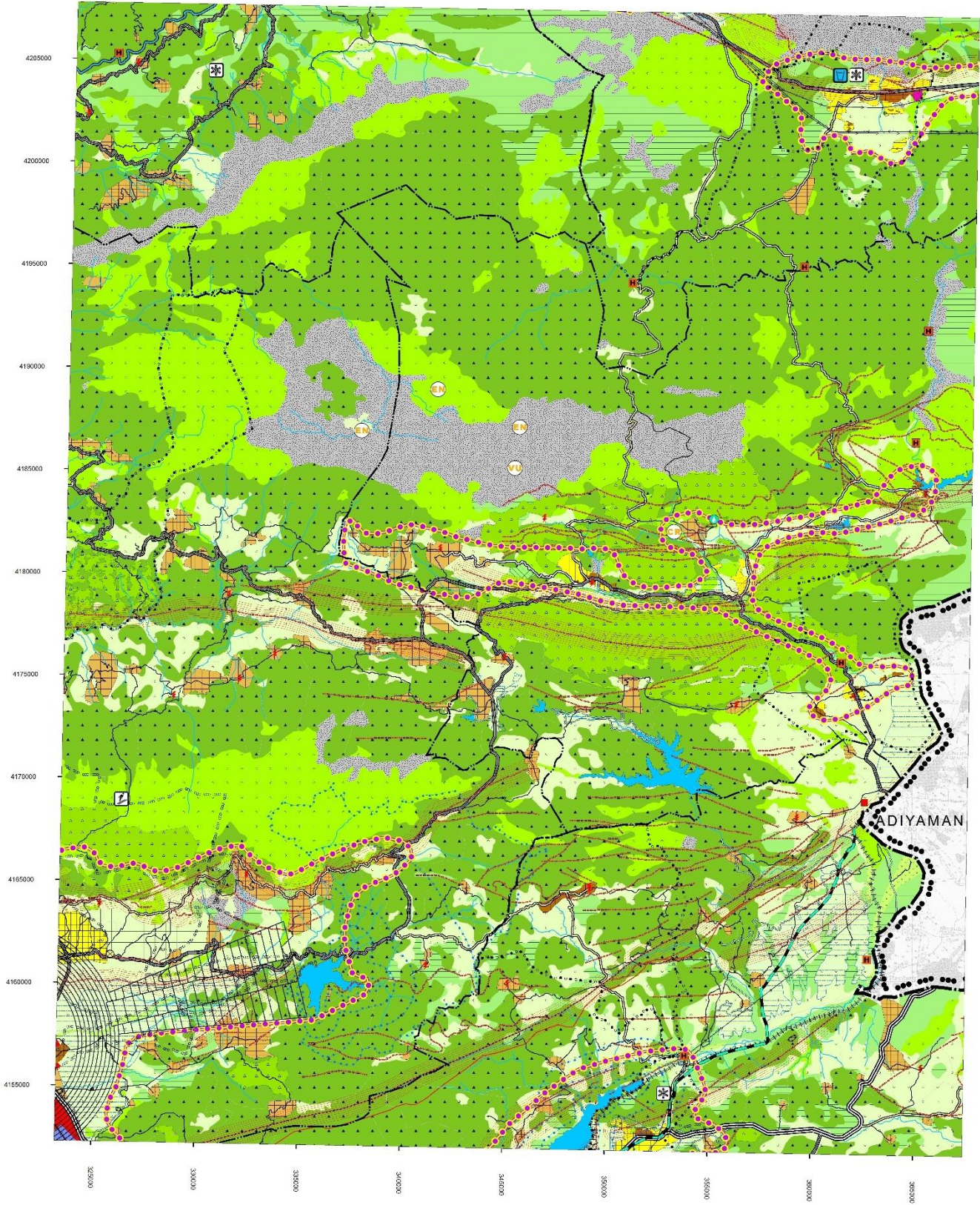
Harita F.7 – Kahramanmaraş ilinin Çevre Düzeni Planı L39 Paftası
(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2024)

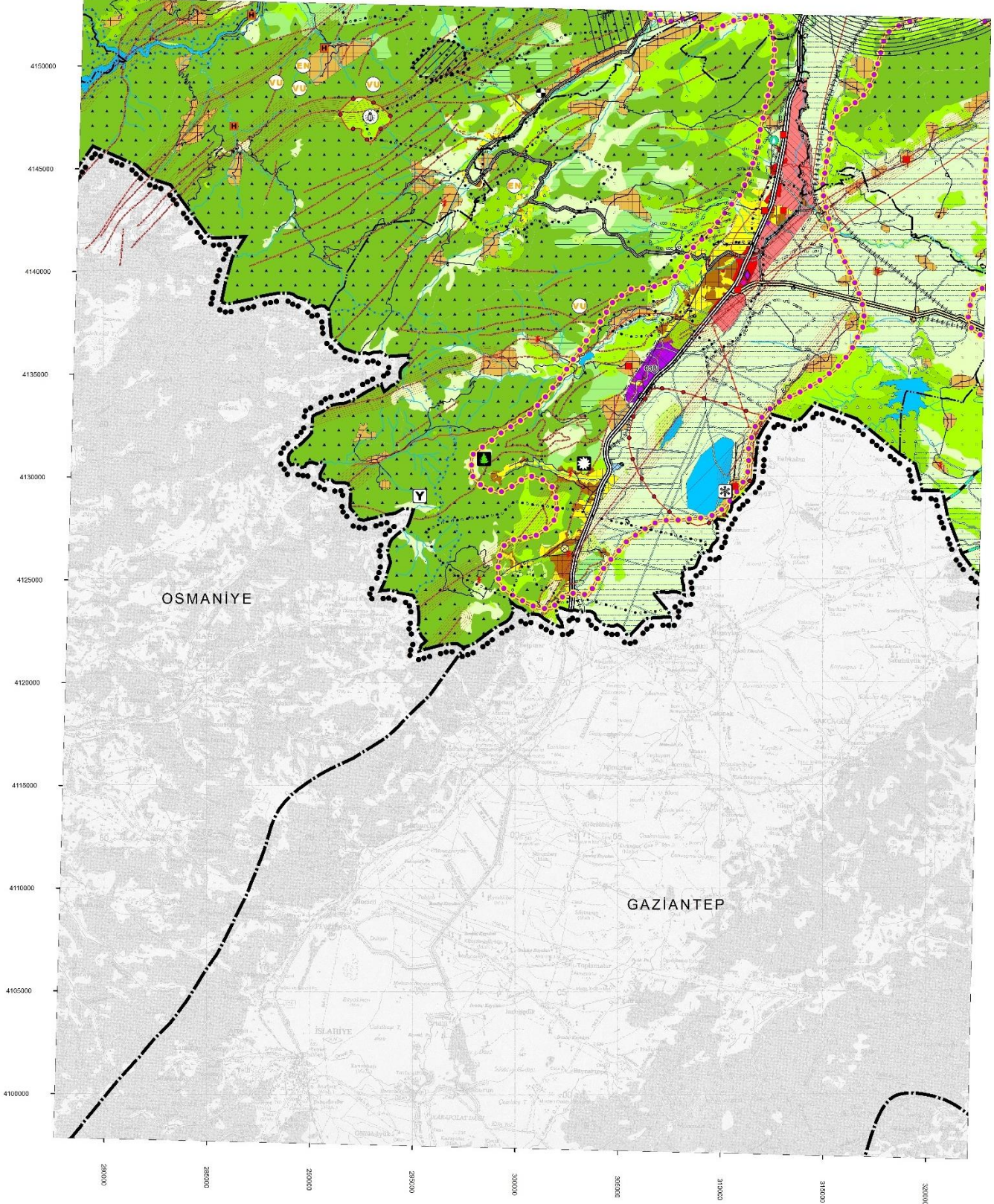
Harita F.8 – Kahramanmaraş ilinin Çevre Düzeni Planı M36 Paftası
(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2024)

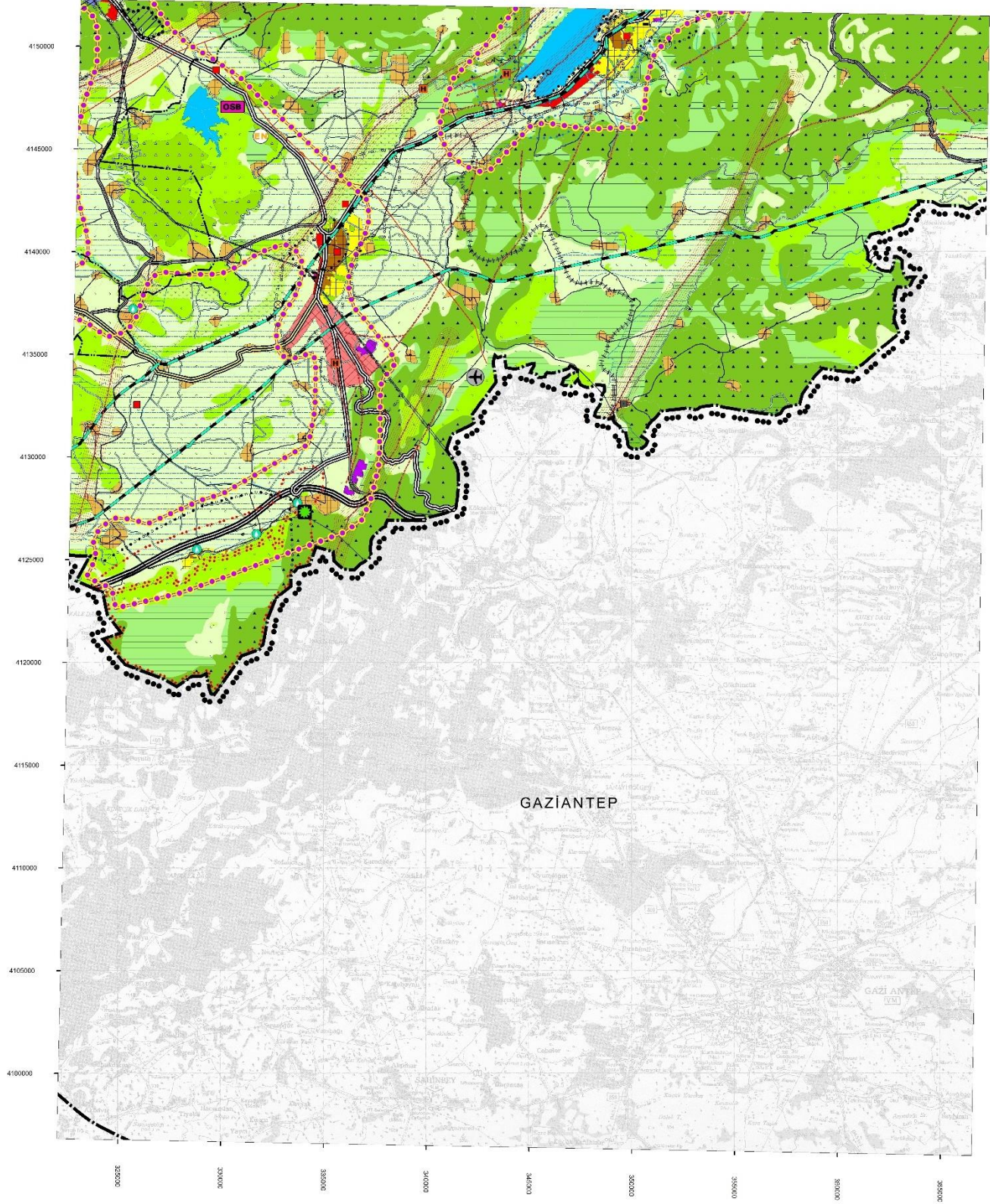
Harita F.9 – Kahramanmaraş ilinin Çevre Düzeni Planı M37 Paftası
(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2024)

Harita F.10 – Kahramanmaraş ilinin Çevre Düzeni Planı M38 Paftası
(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2024)

Harita F.11 – Kahramanmaraş ilinin Çevre Düzeni Planı N37 Paftası
(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2024)

Harita F.12 – Kahramanmaraş ilinin Çevre Düzeni Planı N38 Paftası
(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2024)

KAHRAMANMARAŞ İLİ 1/100 000 ÖLÇEKLİ İL ÇEVRE DÜZENİ PLANI

GÖSTERİM

SINIRLAR

- PLAN ONAMA SINIRI
- İL SINIRI
- İLÇE SINIRI
- BELEDİYE SINIRI
- MÜCAVİR ALAN SINIRI
- KÖY SINIRI
- ÖZEL PROJE ALANI SINIRI
- PLANLAMA ALT BÖLGESİ

YERLEŞİM ALANLARI

- KENTSEL MESKUN
- KENTSEL GELİŞME ALANI
- TERCİHLİ KULLANIM
- KÖY YERLEŞİM ALAN SINIRI VE ÇEVRESİ
- BAĞ EVLERİ

ÇALIŞMA ALANLARI

- ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ
- SANAYİ ALANI
- KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ
- KONUTDIŞI KEENTSEL ÇALIŞMA ALANI
- KENTSEL SERVİS ALANI
- LOJİSTİK MERKEZ
- ORGANİZE HAYVANCILIK BÖLGESİ
- DEPOLAMA ALANI
- AFŞİN ELBİSTAN KÖMÜR HAVZASI
- SU ŞİŞELEME TESİSİ
- TARIMSAL ÜRÜN İŞLEME TESİSİ

TURİZM ALANLARI

- TURİZM TESİS ALANI
- DOĞA TURİZMİ
- EKOTURİZM
- GOLF
- KAYAK MERKEZİ
- KÜLTÜR TURİZMİ
- MAĞARA
- KAMP-KARAVAN TURİZMİ
- SANATORYUM
- SAĞLIK TURİZMİ
- SU SPORLARI
- TERMAL TURİZM
- YAYLA EVLERİ

KORUMA ALANLARI

- ARKEOLOJİK SİT
- DOĞAL SİT
- TARİHİ SİT
- SİT ALANLARI
- TABİAT PARKI
- AVLAK ALANI
- YABAN HAYVANI YERLEŞTİRME SAHASI
- EKOLOJİK ÖNEME SAHİP ALAN
- DOĞAL KARAKTERİ KORUNACAK ALAN
- İÇMESUYU BARAJI KORUMA BANDI
- KARSTİK KIREÇTAŞLARI REZERVİ VE İÇMESUYU KAYNAKLARI KORUMA ALANI
- İÇME SUYU KAYNAĞI

FLORA - FAUNA

- KRİTİK TEHLİKEDEKİ FAUNA
- TEHLİKEDEKİ FAUNA
- HASSAS FAUNA
- ULUDAZ UĞURBÖCEĞİ
- ADAÇAYI
- ANDIZ
- DEFNE
- FİSTİK ÇAMI
- KEKİK
- SAHLEP

BÜYÜK VE AÇIK ALANLAR

- BÖLGESEL SAĞLIK MERKEZİ
- SOSYAL DONATI ALANLARI
- ÜNİVERSİTE ALANI
- FUAR VE KONGRE MERKEZİ
- BÖLGESEL PARK ALANI
- BÖLGESEL PARK ALANI
- REKREASYON ALANI

DİĞER ARAZİ KULLANIM ALANLARI

- ORMAN ALANI
- AĞAÇLANDIRILACAK ALAN
- ASKERİ ALAN
- MESİRE YERİ
- MEZARLIK
- TAŞLIK KAYALIK ALAN

TARIMSAL ARAZİ KULLANIMLARI

- TARIM ALANI
- FUNDALIK ALAN
- ÇAYIR - MERA

KULLANIM SINIRLAMASI GETİRİLEN ALANLAR

- JEOLOJİK AÇIDAN SAKINCALI ALAN
- FAY HATTI
- FAY ZONU
- RİSK ALANLARI

TEKNİK ALTYAPI

- ARITMA TESİSİ
- KATI ATIK DEPOLAMA VE İŞLEME TESİSİ

ULAŞIM

- OTOYOL
- I. DERECE YOL
- I. DERECE YOL - ÖNERİ
- II. DERECE YOL
- II. DERECE YOL - ÖNERİ
- III. DERECE YOL
- III. DERECE YOL - ÖNERİ
- KÖY YOLU
- DEMİRYOLU
- İSTASYON
- HAVAALANI
- DENİZ ULAŞIMI

ENERJİ VE SULAMA

- GÖL - GÖLET - BARAJ
- IRMAK
- DERE
- KANAL
- SULAMA ALANLARI
- ENERJİ NAKİL HATTI
- DOĞAL GAZ HATTI
- PETROL BORU HATTI
- HİDROELEKTRİK SANTRAL

ÖLÇEK : 1/100 000

0 5 10 20 30 40 Meters

BHA / MEGAPOL
İŞ ORTAKLIĞI

Resim F.5 – Çevre Düzen Planı Paftalarına ait Lejand
(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 2024)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 13. maddesi kapsamında, tarım dışı amaçlı arazi kullanım için, 2010 yılı içerisinde, resmi kurum ve kuruluşlar ile özel kişi ve tüzel kişiliklerce İl Müdürlüğümüze yapılan toplam 52 adet müracaatta, 2133,1862 ha. alanla ilgili Etüt çalışması yapılmıştır. Bunlardan 846,0718 ha.'lık kısmı tarım dışı amaca tahsis edilmiş, 1287,1144 ha.'lık kısmı ise tarımsal amaçlı kullanılması gerektiği belirtilerek uygun görülmemiştir.

Bununla birlikte, söz konusu kanunun 5. maddesi gereği kurulan İl Toprak Koruma Kurulu, 2010 yılı içerisinde 6 kez toplanmış, 587,8443 ha. alanın tarım dışına çıkarılması uygun görülmemiş, 1544,4950 ha. alanın tarım dışına çıkarılması kararı alınarak Bakanlığımıza gönderilmiştir.

Kaynaklar

Tarım ve Orman Bakanlığı (<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr/>)
Kahramanmaraş Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

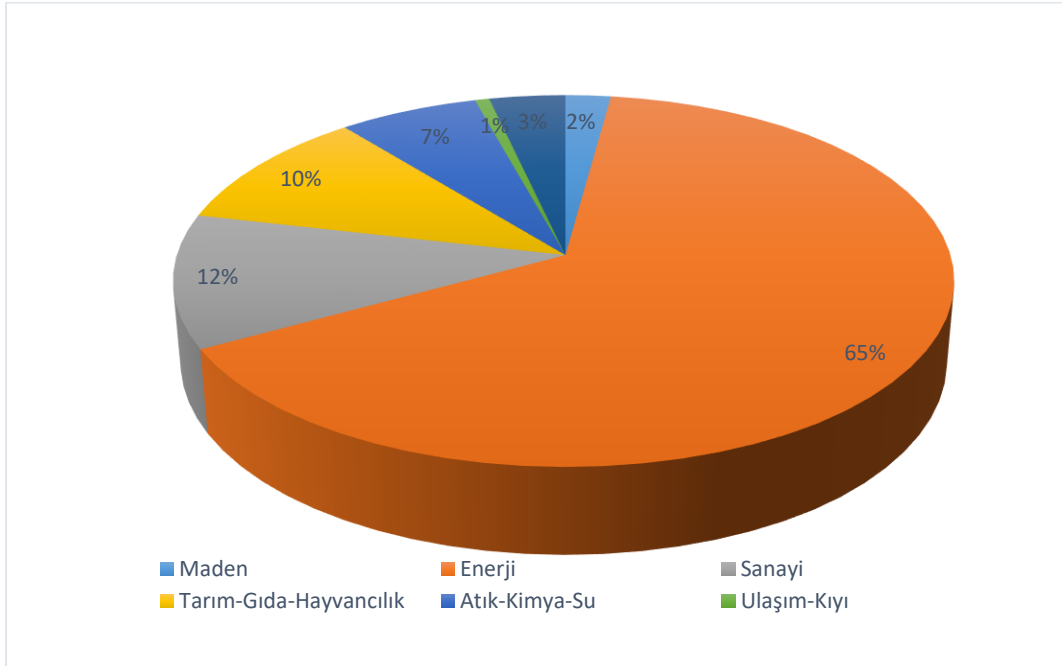
G. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

G.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi İşlemleri

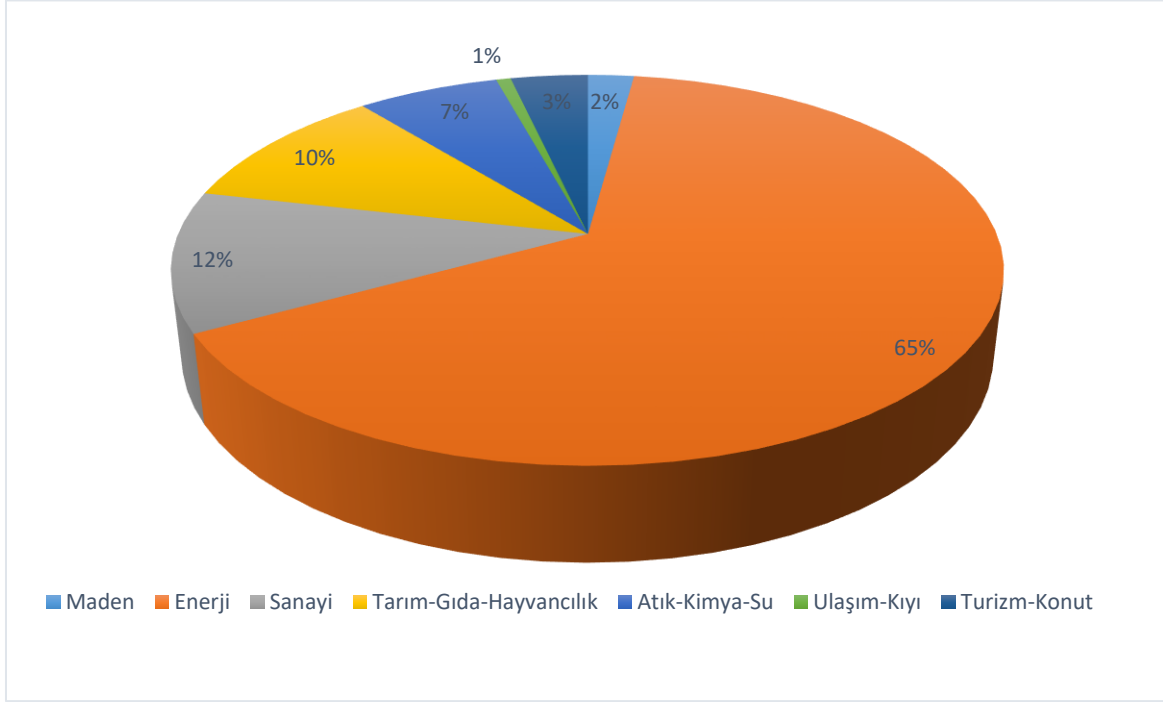
Çizelge G.62 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2023 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı*

(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2024)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda-Hayvancılık	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	16	12	7	5	1	0	1	42
ÇED Gereklidir	0	0	0	0	0	0	0	0
ÇED Olumlu Kararı	0	1	5	0	0	0	0	6
ÇED Olumsuz Kararı	0	0	0	0	0	0	0	0
İade/İptal	0	1	2	0	0	0	1	4

Grafik G.26 – 2023 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>,2024)

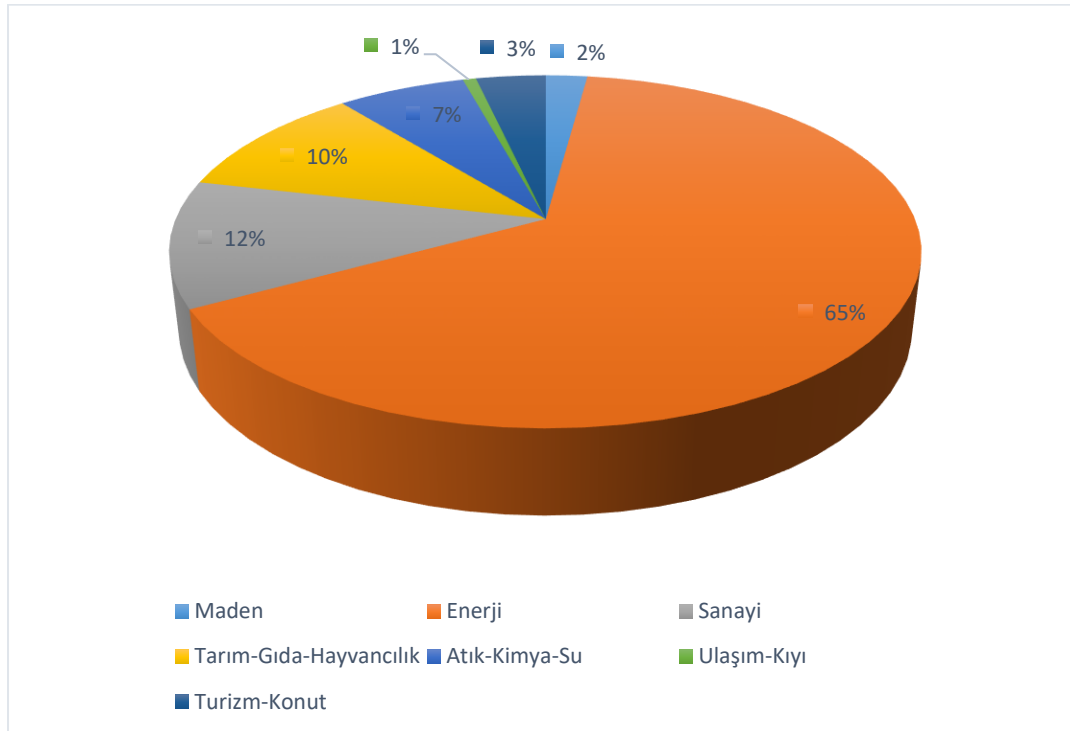

Grafik G.27 – 2023 yılında ÇED Gereklidir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/,2024>)

Çizelge G.63 –ÇŞİDİM tarafından 2014-2023 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı

(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/, 06/2024>)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda-Hayvancılık	Atık-Kimya-Su	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
22	670	120	109	68	7	37	1033

Grafik G.28 – ÇŞİDİM tarafından 2014-2023 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı

(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/, 06/2024>)

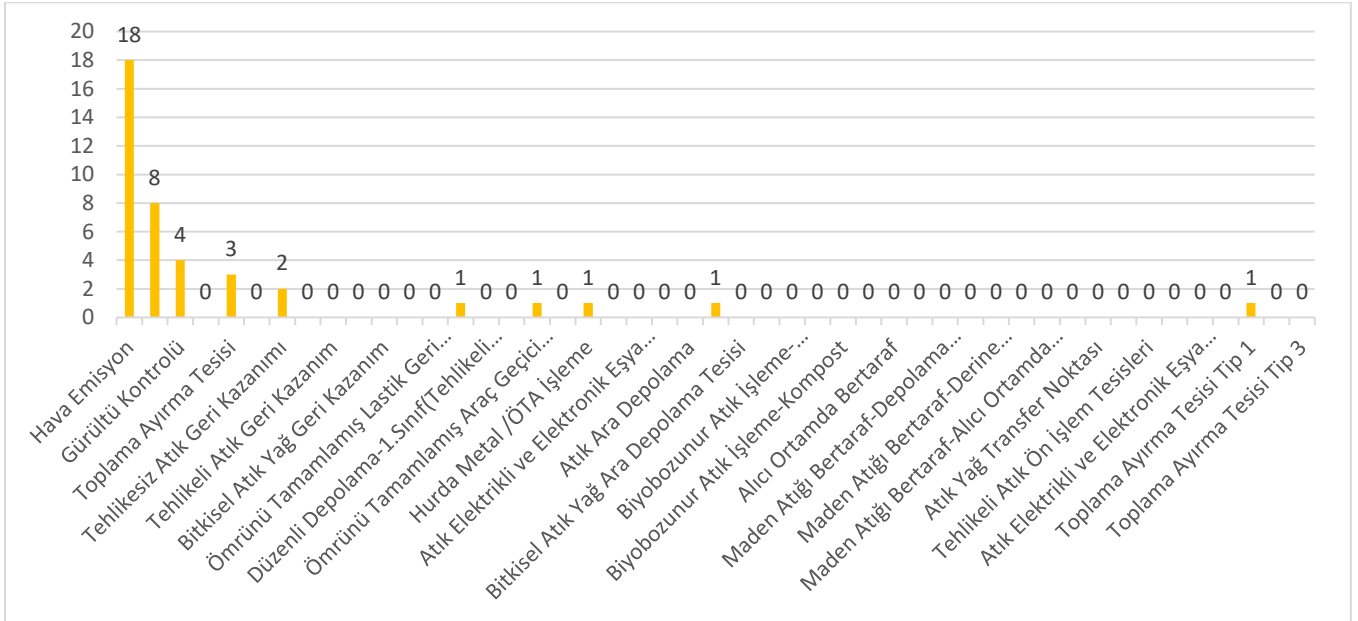
Çizelge G.64 – 2014-2023 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 06/2024)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda-Hayvancılık	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
10	3	5	3	0	0	1	22

G.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge G.65 – 2023 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisansı Belgesi sayıları
(e-İzin Yazılımı, 2024)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	13	16	29
Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisans Belgesi	8	22	30
Çevre İzni Muafiyet Sayısı	40		
TOPLAM	21	36	59

Grafik G.29 – 2023 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı
(e-izin yazılımı, 2024)

G.3. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde sanayi tesislerinin Çevre kanunu uyarınca alması gereken ÇED kararları, çevre izin ve lisansları iş ve işlemleri devam etmektedir. Sürekli gelişim gösteren sanayi tesislerinde gerekli denetimler yapılarak çevre kanuna uymaları sağlanmaktadır. Çevre kanununa uymayanların tespiti halinde ise gerekli idari ve yasal işlemler uygulanmaktadır.

Kaynaklar

Kahramanmaraş Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
e-ÇED Yazılımı
e-İzin Yazılımı

H. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

H.1. Çevre Denetimleri

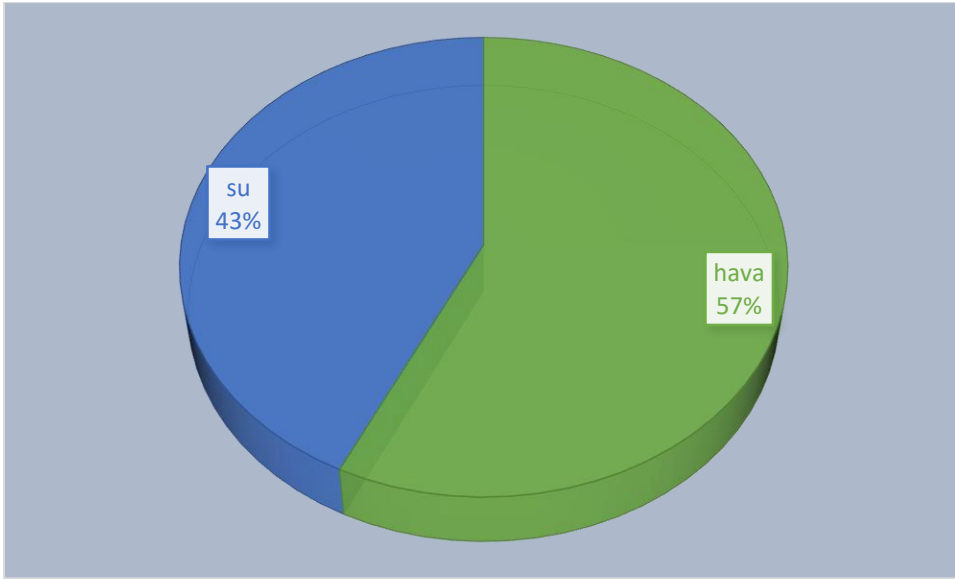
Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde İl Müdürlüğü tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİDİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİDİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge H.66 - 2023 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı
(e-denetim yazılımı, 2024)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	0
Plansız (ani+şikâyet) denetimler	120
Genel toplam	120

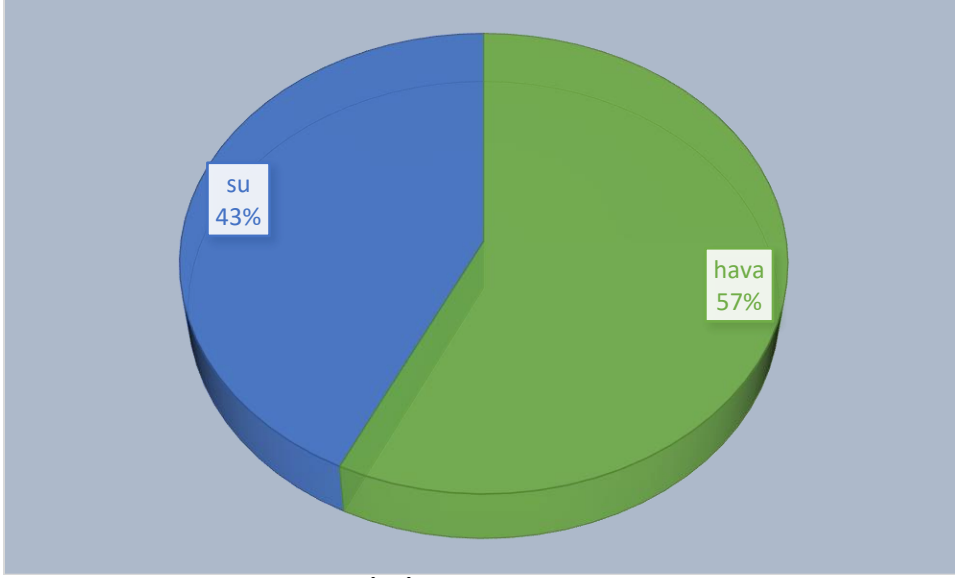

Grafik H.30 – ÇŞİDİM tarafından 2023 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2024)

H.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge H.67 – 2023 yılında ÇŞİDİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	12	9						21
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	12	9						21
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	100	100						100

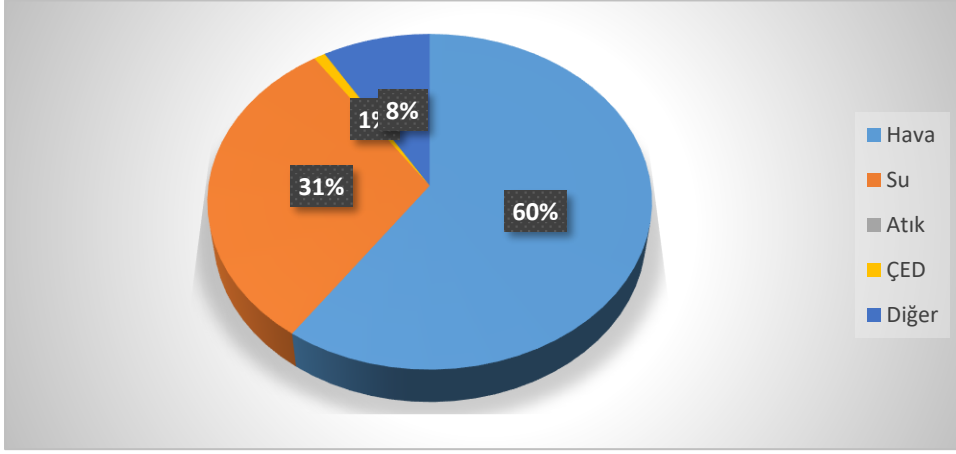

Grafik H.31 – 2023 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

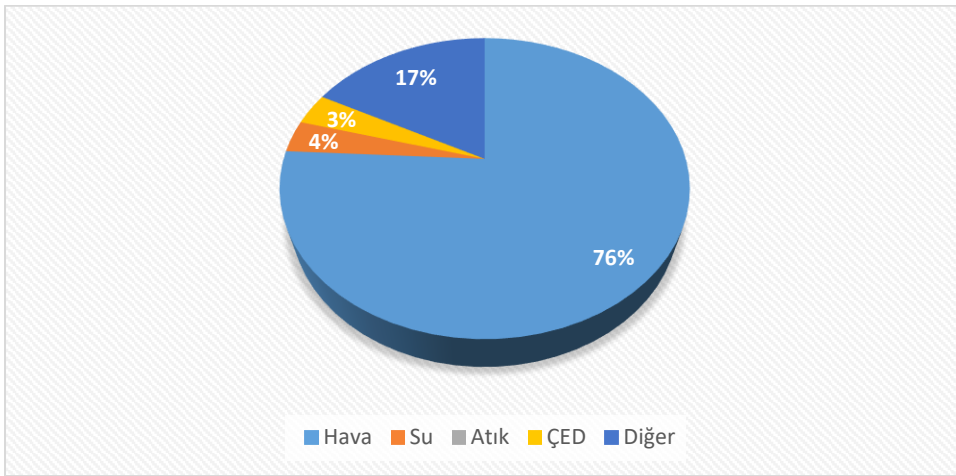
H.3. İdari Yaptırımlar

Çizelge H.68 – 2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı
(e-denetim yazılımı, 2024)

	Hava	Su	Atık	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	1.422.168	733.036		22.000	204.663	2.381.867
Uygulanan Ceza Sayısı	22	1		1	5	29

Grafik H.32 – 2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2024)

Grafik H.33 - 2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2024)

H.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlimizde faaliyet gösteren hayvansal gıda üretimi yapan bir tesisin çevre izni ve lisansı bulunmadan faaliyet gösterdiğinden dolayı faaliyeti durdurulmuştur.

H.5. Sonuç ve Değerlendirme

2023 Yılı içerisinde İl Müdürlüğümüz tarafından 53 adet denetim gerçekleştirilmiş olup 29 adet idari yaptırım uygulanmıştır. İdari yaptırımların çoğunluğunu ise Hava Emisyonları konuları oluşturmaktadır.

Kaynaklar

Kahramanmaraş Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
e-Denetim Yazılımı

I. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

06.02.2023 tarihinde 11 ili etkileyen depremler nedeniyle 2023 yılında planlanmış eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri gerçekleştirilememiştir.

Kaynaklar

Kahramanmaraş Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü